

Ozi-oma, Matiyu Deru

Ochochoroche Jizosu Kéreshi
(Luk 3:23-38)

¹ Owa-a bu eri Jizosu Kéreshi, Nwa Dévidi, oshilokpa Ébirihamu. ² Ébirihamu bu nna Áyizaku; Áyizaku bu nna Jiékoṣu; Jiékoṣu bu nna Jiuda yee unwunna iya. ³ Jiuda bu nna Pérezu yee Zera. Ne, nwuru ephenebo ono bu Tama. Pérezu bu nna Hézeronu; Hézeronu bu nna Arámu. ⁴ Arámu bu nna Amínadabu; Amínadabu bu nna Náshonu; Náshonu bu nna Sálumonu. ⁵ Sálumonu bu nna Bówazu. Ne Bówazu bu Réhabu. Bówazu bu nna Óbèdu. Onye bu ne iya bu Rutu. Óbèdu bu nna Jiesi; ⁶ Jiesi bu nna onye eze ichée ono, bu Dévidi.

Tobudu iya bu; Dévidi bukwannuru nna Sólomonu. Onye bu ne Sólomonu bu nwanyi ono, shi bu nyee Uráya ono. ⁷ Sólomonu bu nna Rehobowamu; Rehobowamu bu nna Abáyijia; Abáyijia bu nna Asa. ⁸ Asa bu nna Jiehoshafatu; Jiehoshafatu bu nna Jióramu; Jióramu bu nna Uzáya. ⁹ Uzáya bu nna Jiótamu; Jiótamu bu nna Éhazu; Éhazu bu nna Hezekáya. ¹⁰ Hezekáya bu nna Manáse; Manáse bu nna Émosu; Émosu bu nna Jiosáya. ¹¹ Jiosáya bu nna Jièkonáya; waa unwune iya; teke ono bu teke a kpukoru ndu Ízurelu laa ali Bábilonu.

¹² Tobudu iya bu; a kpukochaepho ndu Ízurelu laa ali Bábilonu: Jièkonáya bu nna Shiyálutiyelu; Shiyálutiyelu bu nna Zerúbabelu. ¹³ Zerúbabelu bu nna

Abiyudu, bu iya bu nna Eláyekimu; Eláyekimu buru nna Azọ. ¹⁴ Azọ bu nna Zédọku; Zédọku buru nna Ákímu; Ákímu buru nna Éliyudu. ¹⁵ Éliyudu bu nna Eliyéza; Eliyéza buru nna Mátanu; Mátanu buru nna Jiékọpu. ¹⁶ Jiékọpu bu nna Jiósẹfu, bu ji Meri. Meri bu iya bu ne Jizọsu, bu onye eeku Kéreshi.

¹⁷ Ọo ya bu l'ọgbo, dukpoo adudu e -shi le teke ke Ébirihamu jeye le Dévidi bu ọgbo iri l'ẹno. E -shi l'ọgbo ke Dévidi jeye le teke a kpukoru ndu Ízurẹlu laa alị Bábilọnu du ọgbo iri l'ẹno; e -shikwanu le teke ono, a kpukoru phe laa alị Bábilọnu ono jasụ l'ọgbo ke Kéreshi obu bukwarupho ọgbo iri l'ẹno.

Anwụnwu Jizọsu
(Luk 2:1-7)

¹⁸ Waa g'e gude nwua Jizọsu Kéreshi baa: Jiósẹfu jeru l'ẹka Meri, bu ne Jizọsu jebua. Ọphu o toko dutakwanu iya; k'ọphu yee ya kwajewaru. A bya l'amaru; Meri obu duwanu ime. Ọ buru Unme-du-Nsọ be ime ono shi l'ẹka. ¹⁹ Ji iya, bu Jiósẹfu bu onye pfulerekoto. Ọ nọdu emekwanu ge ya te eme Meri iphe-iphere l'edzudzu-Ọha. Ọ chokashiahaa ge ya e-shi jika alu Meri g'a ta ma. ²⁰ Ọ gudekwadu iya ariri; ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nnajiuphu byapfuta iya le nrwo bya asu iya: "Jiósẹfu; Nwa Dévidi; ge ndu eduta Meri je aluru ta agushi ngu. Nwata ono, ọ du ime iya ono bukwa Unme-du-Nsọ be o shi l'ẹka tsuta iya. ²¹ E -mechaa be ọo-nwu nwa-nwoke. Iphe, i-gu iya bu Jizọsu. Noo kele ọo-dzota ndu nkiya l'ẹka iphe-ẹji, ephe meshiru."

²² Iphemiphe ono mee ọ vua; mbu iphe, Nnajiuphu shi l'ọnu onye mpfuchiru iya pfua, bu iya bu iphe ono, e pfuru su: ²³ "Huma le nwamgboko, yee nwoke teke

akwaswee a-tsuta ime nwua nwa nwoke; iphe, aa-gu iya bu 'Imanelu', bu iya bu 'Chileke no swiru anyi'."

²⁴ Jiósèfu tehuèpho lè mgbènya ono bya emee g'ojozimigwe, shi l'èka Nnajiuphu sùru g'o mee. O je edulata Meri teke ono bya alùahaa. ²⁵ Ophu yèe ya akwajèduru jasù o zeda nwua nwa nwoke ono. Jiósèfu woru iya guà Jizòsu.

2

Ndu mmamiphe, shi l'uzo

ènyanwu-awawa

¹ Tòbudu iya bu; o bùru teke Heròdu shi bùru eze bè a nwuru Jizòsu lè mkpùkpu Bètulehemu. Mkpùkpu ono no l'alì Jiudiya. A nwuchae ya phò; ndu mmamiphe, shi l'uzo ènyanwu-awawa byatashia Jierúsalemù. Èphe rwua bya akpakashiahaa ishi asùje: ² “?Dènu nwata obu, a nwuru-a, bu Eze ndu Jiu-a? Anyi hùmaru kpokpode iya l'uzo ènyanwu-awawa. Anyi byatashia g'anyi baaru iya èja.”

³ Tòbudu iya bu; eze, bu Heròdu nùmaephe iphe ono, èphe pfuru ono; èhu gbangahu yèe ndu Jierúsalemù l'ophu. ⁴ O bya ekukòo ndu-ishi uke Chileke mgburugburu mè ndu ezije ekemu oha. Èphe bya edzugbua. O jiahaa phè èka aa-nwùkpoo Kéreshi obu.

⁵ Èphe sù iya: “Èka aa-nwù iya bukwa lè Bètulehemu, no lè Jiudiya. Noo kèle onye mpfuchiru Chileke deru iya l'èkwo sù:

⁶ “Gùbe Bètulehemu,
no l'alì Jiudiya;
O tò dùdu g'e meru,
o bukwa du gùbedua
bè ènya kachaa
alwalwa l'iphe,

bụ mkpụkpu,
nweru ọnya l'alị
Jiudiya.

Ọo l'ime ngu bẹ onye-ishi
e-shi lufuta,
bụ iya bụ onye-ishi,
a-nọdu eleta ndibe
mu ọnya;
mbụ ndibe mu,
bụ Ízurẹlu.

⁷ “Tọbudu iya bụ; Herọdu bya ekua ndu mmamiphe ono, shi l'ụzo ọnyanwu-awawa ono lẹ mpya bya akpafuta phẹ ishi ẹgube teke kpokpode ono lufutakpooru gẹdegede. Ẹphe kọchaaru iya ya; ⁸ ọ bya ezia phẹ sụ g'ẹphe jeshia Bẹtulehemu ọbu. Sụ phẹ: Unu je atọkpoe pho ẹhu chọo nwata ọbu. Unu -hụmae ya pho; unu alwa azụ bya akaru mu; k'ọphu mu e-jekwapho je abaarụ iya ẹja.”

⁹ Noo ya; ẹphe nụmabebekpoe pho ozi ono, eze ziru phẹ ono; ọ bụru phẹ atụgbu. Ẹphe lufutaepho; gube kpokpode ono, ẹphe hụmahawaruro l'ụzo ọnyanwu awawa pho wafutakwa ọzo bya evutakwaru phẹ pho ụzo ọzo. O jekpoe pho gbiriri jasụ o jerwua ẹka nwata ono nọ. O keshiru l'ẹka ono kelẹrupho jingụ jingụ l'imeli. ¹⁰ Ẹphe hụmaepho kpokpode ono; ẹhu tsọo phẹ ntụmatu. Ẹphe wata ete ẹswa. ¹¹ Ẹphe bya abahụ l'ime ụlo ono; bya ahụma nwata ono yẹle Meri, bụ ne iya. Ẹphe bya ẹgbushi ikpere l'alị; baarụ nwata ono ẹja; bya ekpuhaa ẹda, ẹphe yeru ẹku phẹ bya emeeru nwata ono iphe-oma. Iphe, ẹphe nūru iya bụ; mkpọla-ododo waa ụnwù furankisensu; waa ụnwù mēru.

¹² E mechaa; Chileke byapfuta phe le nrwo su g'ephe ba alaphuekwa azu l'ibe Herodu. Ephe kwe hm; tugbua shia uzo ozo; o buru phe ala ali phe.

Jiosifu phe ala ali Ijiputu

¹³ Tobudu iya bu; ndu mmamiphe ono tugbuepho; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiuphu byapfuta Jiosifu le nrwo bya asu iya: "Jiosifu; gbeshi duta nwata ono yele ne iya gbaru lashia Ijiputu je eburu l'eka ono jasu teke mu e-zi unu g'unu lwatashia. Le Herodu e-mechakwaa choo nwata ono l'enya mee ge ya megbua ya."

¹⁴ O rwua l'enyashi iya ozo; Jiosifu gbeshi duta nwata ono yele ne iya; o buru phe ala Ijiputu. ¹⁵ O buru l'eka ono be ephe noru jasu Herodu nwuhu.

O buru iya bu iphe ono, onye mpfuchiru Chileke pfuhawaru ono je avua. L'o suru: "Oo l'ali Ijiputu be mu jeru je ekua nwa mu nwoke ono."

Egbushi unwegirima-nshii

le Betulehemu

¹⁶ Tobudu iya bu; a nonyaephe; Herodu maru le ndu mmamiphe ono be bu edeha be ephe deharu iya. O voru oku wua ehu. O woru ekemu tua. E je egbushikota iphe, bukpo unwegirima unwoke, a nwuru l'ali Betulehemu l'ophu me ndu a nwuru le mkpukpu ozo, no-pheru phe mgburugburu. E shi le ndu ophu, a nwuru k'ophuu gbushia phe je akpaa le ndu ophu nowaru apha labo. Iphe, o gude mee ya nno bu ajiji pho, o jiru ndu mmamiphe pho; ephe kooru iya teke kpokpode ono beberu futa pho.

¹⁷ O buru egube ono bu g'o shiru vua mbu iphe ono, Jieremaya bu onye mpfuchiru Chileke pfuhawaru su:

¹⁸ "A numaru uzu-ekwa le
Rama;

mbụ ẹkwa anwùhu mẹ oke
 nggumaphu;
 Ọ bụru Rechielu l'ara ẹkwa
 ùnwu iya;
 ọphu o kwedu g'e gbobuta
 iya egbobuta;
 opfu l'ùnwu iya bvụeberu.*”

Alwalwa, Jiósẹfu phẹ

¹⁹ Noo ya; Herodu nwùhuepho; ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nnajiuphu byapfuta Jiósẹfu lẹ nrwọ lẹ Ijiputu; bya asụ iya: ²⁰ “Jiósẹfu; gbẹshi duru nwata ono yẹle ne iya lashia alì Ízurelu; lẹ ndu shi achọ ishi nwata ono bẹ nwùshihuakwarunu.” ²¹ Ọ gbẹshi duta nwata ono yẹle ne iya ọ bụru phẹ ala alì Ízurelu.

²² Tọbudu iya bụ; Jiósẹfu nùmaepho lẹ nwatibe Herodu, bụ Akileyọsu bẹ bụ eze ndu Jiudiya l'ọzori nna iya, bụ Herodu; ndzụ eje eburu l'ẹka ono gụahaa ya. A bya anmabaaru iya ọkwa ọzo lẹ nrwọ. Ọ bụru iphe ono, meru g'o gude ọ tųgbua; ọ bụru iya ala Gálili. ²³ Ọ rwua je eburu lẹ mkpukpu, eekuje Nazaretu. E shi ẹgube ono; iphe, ndu mpfuchiru Chileke pfuhawaru vù. L'ephẹ pfuru sù: “Ee-ku iya Nwọphu Nazaretu.”

3

Ozi Jiọnu, onye emeje baputizimu
 eezi l'echiẹgu

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jiọn 1:19-28)

¹ Ọ bụru teke ono bẹ Jiọnu ọphu emeje baputizimu byaru bya anọdu l'echiẹgu Jiudiya bya awata epfu opfu Chileke sù: ² “G'izimanụ iphe-ẹji unu lwa unu azụ g'unu ghaa umere lwapfuta Chileke lẹ Chileke abyaakwa

* 2:18 2:18 Gùnaa Jier 31:15.

egoshi lẹ ya bụ eze.” ³ Ọ kwa Jiọnu bụ onye ono, Azáya, onye mpfuchiru Chileke pfuru pfuru iya sụ:

“Ọ dūru onye ara iya arara
l'echiẹgu sụ:

‘Unu meziaru Nnajiuphu ụzo.

Unu mee gbororo iya g'ọ
dụgbaa nhamunha.’ ”

⁴ Noo ya; uwe, Jiọnu eyeje l'ẹhu bụ uwe, e meru l'ẹjí inya-kamẹlu; l'o gude akpọ-anụ tubuta iya l'upfu. Ọ bụru igube yẹle manụ-ẹnwu abụjeru nri iya. ⁵ Tọbudu iya bụ; ndu Jierúsalem l'opfu; mẹ ndu Jiudiya; mẹ ndu bu lẹ mgboru Jiódanu mgburugburu tuko zefutakota wụ-pfutashia ya. ⁶ Ẹphe nọdu akọshi iphe-ẹji, ẹphe meshiru; ọ nọdu emejgbaa phẹ baputizimu l'enyimu Jiódanu.

⁷ Tọbudu iya bụ; ọ hụmaepho ikpoto ndu Fárisii waa ndu Sadiusii, awụ abya g'e mee phẹ baputizimu; ọ sụ phẹ: “Unubẹ ụnwu, ẹjo agwọ nwushiru-a. ? Bụ onye karụ unu g'unu gbalaaru oke-ẹhu-eghu ono, Chileke a-tukoshi unu mbọku, ọo-nma mgboko ikpe ono?

⁸ Unu mịa amịmi g'oshi-ọmi. Mebyi, unu aa-mị bụ eme umere, goshiru l'izimanụ iphe-ẹji unu lwawaru unu azụ; unu lwapfutawaa Chileke. ⁹ Unu ta arikwa k'asụ: ‘?Ọ kwa lẹ Ẹbirihamu bụwanu onye-iche anyi phẹ.’ Unu ta amakwa l'o -beta g'ọ tọ dū bẹ Chileke a-dū ike meshia mkpuma-a g'ọ nwushia ụnwu, a-buru ụnwu Ẹbirihamu.

¹⁰ Mbụ lẹ nta-a bẹ a dabẹakwaru ogbunkụ l'ogbarabvu iphe, bụkpoo oshi. Oshi ọpflu amịduru mebyi, dū ree; l'ee-gbutsua ya chie l'ọku. ¹¹ Mbẹdua bụkwa mini bẹ mu egudeje eme unu baputizimu gude goshi l'izimanụ lwarụ unu azụ l'iphe-ẹji, unu meshiru; unu lwapfutawaa Chileke. Obenu l'onye ọpflu abyanụ bẹ ka mu l'ishi ka mu l'ọkpa. Onye mu ta adụkpodanu iphe, mu bụ kẹ gẹ mu

vuru akpọkpa iya tso iya. Onye k'ono l'e-gude Unme-dụ-Nsọ waa ọku mee unu baputizimu. ¹² O gudewaa ajakpa, oo-gude phushia eswa le balị; vuta ọphu bu balị vuba l'ulo iya; kpota eswa iya kporu ye l'ọku, ata nyihudu anyihu.”

Jiọnu eme Jizọsu baputizimu

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ Tọbudu iya bu; Jizọsu shi le Gálili byatashia Jiódanu ge Jiọnu mee ya baputizimu. ¹⁴ Jiọnu meahaa g'ọ jịka sụ iya: “Ọ chia mbedua be gbaru ke ge mu byachia g'i mee mu baputizimu; i gbetchia abyapfutachia mu.”

¹⁵ Ole Jizọsu sụru iya: “Haarọ g'e mee ya rọ egube ono nta; kele ono g'anyi e-shi meebekota iphemiphe, bu iphe, pfuru-oto.”

Tọbudu iya bu; Jiọnu kwetanu. ¹⁶ Emeghe, eemeghe Jizọsu baputizimu ono; o shiepho le mini ono rwufutashia; igwe bukahaepho ebo gheru onu. O hụma Unme Chileke g'ọ dūepho ge ndo pheepho phaa phezeta bya anọdu iya l'ehu. ¹⁷ Noo ya; a nūma olu-opfu, shi l'imigwe ono sụ: “Ọwa-a bu Nwa mu nwoke, mu yeru obu. O jiru mu epho.”

4

Ama, Obutuswe aahu Jizọsu

(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Tọbudu iya bu; Unme Chileke bya eduta Jizọsu duba l'echiegu ge Obutuswe hua ya ama. ² O rwua eka ono je anọo ukporo abali labo: eswe l'enyashi; swikota egu. E mechaa; egu guahaa ya. ³ Nwandale byapfuta iya bya asu iya: “Ọ-buru l'i bu Nwa Chileke; sunu ge mkpuma-a ghoshia nri!”

⁴ Jizos̄u s̄ukwanu iya: “Ekwo-opfu Chileke s̄ukwaru: ‘Ō t̄ō b̄udu nri kp̄urumu b̄e amadu e-gude n̄odu ndzu. Ō kwa iphe, buk̄poo opfu, shi Chileke l’onu.’ ”

⁵ T̄obudu iya b̄u; Obutuswe ono bya eduta iya duru bah̄u l̄e mkp̄ukpu ono, d̄u ns̄ō ono, bya eworu iya dobe l’eka kachaa l’eli l’eze-ulo Chileke ⁶ bya as̄u iya: “Ō -b̄uru l’i b̄u Nwa Chileke; shinu l’eli eka-a daf̄u daa l’ali; l’ekwo-opfu Chileke s̄ukwaru:

“Chileke a-karu-a
 unwu-ojozi-imigwe iya
 g’ephe leta ngu enya.
 ‘Ephe e-gude eka pata ngu
 apata;
 a n̄onyaa i kp̄oo okpa
 l̄e mkpuma.’ ”

⁷ Jizos̄u s̄ukwanu iya: “Obenu l’e dekwaru iya ph̄o l’ekwo-opfu Chileke s̄u: ‘Ta ah̄ukwa Nnajiuphu, b̄u Chileke ngu ama.’ ”

⁸ Noo ya; Obutuswe ono bya edutakwaph̄o Jizos̄u ozo bya eje enyihu eze ub̄v̄u, haep̄ho ephekerephe ephekerephe ḡe ḡunu; je egoshik̄ota iya ali-eze ndiphe mgburugburu m̄e iphe, d̄u ree, n̄o iya nu. ⁹ Bya as̄u iya: “Iphemiphe ono g’ō ha b̄e mu a-n̄ukota ngu m̄e i - dakp̄owaa l’ali; baaru mu eja.”

¹⁰ T̄obudu iya b̄u; Jizos̄u kweep̄ho doo bya as̄u iya: “Gb̄eshi l’eka ono Nsetanu; l’ekwo-opfu Chileke s̄ukwaru: ‘Ōo Nnajiuphu, b̄u Chileke ngu b̄u onye i-baru eja; t̄eme ō b̄uru iya kp̄urumu b̄u onye i-n̄odu ejeru ozi.’ ”

¹¹ T̄obudu iya b̄u; Obutuswe ono paru iya haa; unwu-ojozi-imigwe bya ejeaaru iya ozi.

*Jizos̄u ezi Opfu Chileke l̄e Gálili
 (Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)*

¹² O be teke Jizọsu nūmaru l'a tūwaru Jiọnu mkpọro; ọ gbęshi jeshia Gálili. ¹³ Ọ gbęshi lẹ Nazaretu lashia Kapaniyọmu je eburu. Mkpukpu ono nọ l'aguga eze-ęnyimu Gęnesaretu; mbu l'alị Zebulọnu mę Nafutali.

¹⁴ Noo ya bu iphe ono, Azaya onye mpfuchiru Chileke pfuru ono je a-vukota, suru:

¹⁵ “Gube alị Zebulọnu mę alị
Nafutali,
nọ l'ibiya k'eze-ęnyimu
ono;
l'azu Jiọdanu azu iya
ọphuu.

Gube Gálili kę ndu abudu
ndu Jiu!

¹⁶ Ndu ono, nọ l'ime ọchii
humaakwaru iphoro,
paru ęka.

Ndu k'ono, bu l'alị ono,
gbakotaru tsukiribaa
ono be iphoro
nwaakwaru kę
phorokotokongu.”

¹⁷ Noo ya; ọ buru teke ono be Jizọsu shiepho wata asa ozi-oma, shi l'ęka Chileke asasa su: “G'izimanu lwa unu azu; unu ghaa umere byapfuta Chileke lẹ Chileke abyaakwa egho l'ọo ya bu eze!”

*Ndu mbu, wataru etso Jizọsu
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

¹⁸ O be ge Jizọsu tsoru ogbu ogbu eze-ęnyimu, nọ lẹ Gálili; ọ huma unwune labo, bu ndu ikokoro. Onye lanu be epha iya bu Sayimonu, onye eekuje Pyita. Nwune iya ophuu be epha iya bu Anduru. Ọ huma phe ęka ephe agha ugbu l'eze-ęnyimu. ¹⁹ Tọbudu iya bu; ọ su

phẹ: “Unu bya etsoru mu gẹ mu emee unu ndu a-nọdu esekutaje nemadzū g'eesetajẹ ẹma-a.” ²⁰ Epfufu, oopfu iya; ẹphe gwọbe ụgbu phẹ; tsoahaa ya.

²¹ Jizọsu byakwa eshi l'ẹka ono jeribẹru nwanshiji; ọ hụmakwa unwune labo ọzo, bụ Jiemusu, bụ nwa Zebedi; yẹle Jiọnu nwune iya l'ẹka ẹphe lẹ nna phẹ, bụ Zebedi nọ l'ime ụgbo; emezi ụgbu phẹ emezi. O kua phẹ. ²² Ekuku, ooku phẹ; ẹphe haa ụgbo ono yẹe nna phẹ tųgbua je etsoru iya.

Jizọsu ezi iphe; bya eme ndu iphe eme g'ẹphe wekọrohu

(Luk 6:17-19)

²³ Tọbodu iya bụ; Jizọsu jedzuru ẹkameka lẹ Gálili; ezi opfu Chileke l'iphe, bụkpoo ụlo-ndzukọ ndu Jiu; bya epfukwapho opfu Chileke sụ phẹ lẹ Chileke abyawaa egoshi lẹ ya bụ eze; bya emee g'iphe, bụkpoo ndu ẹhu eme mẹkpoo ndu iphe-ememe mmanụ emegbaa wekọrohukota; obeta ọ bụru ẹgube iphe-ememe dū idu-agma. ²⁴ Ẹpha Jizọsu ngakọta Siriya mgburugburu. Ẹphe nọdu apatagbaaru iya ndu iphe eme; mẹ ndu iphe, bụkpoo ẹhu, dū iche iche eme; mẹ ndu iphe eme ẹhuka shii; mẹ ndu ọbvụ eme; mẹ ndu ndapfụ; mẹ ndu ndanwụ danwuru ibe-ẹhu lanụ. Noo ya; Jizọsu mekọta phẹ; ẹphe wekọrohuchaa. ²⁵ Ikpoto nemadzū shi lẹ Gálili tsoru iya; mẹ ndu shi lẹ Mkpukpu-iri mẹ Jierúsalem; mẹ ndu Jiudiya; mẹ ndu shi azụ ẹnyimu Jiódanu. Ẹphe tuko wuru gidigidi tsoru iya.

5

Jizọsu epfu opfu Chileke l'eli úbvú

¹ Jizọsu bya ahuma ikpoto oha ono bya enyihu eli úbvú je anọdu anọo. Ndu etsoje iya nụ wụ-pfuta iya. ² O wata phẹ ezi iphe sụ phẹ:

Èhu-ùtso
(Luk 6:20-23)

- ³ “Èhu-ùtso bẹ a gọru nụ ndu
wozataru onwophẹ alì
l'iphu Chileke;
kẹle ẹka Chileke bụ eze bụ
nkephẹ!
- ⁴ Èhu-ùtso bẹ a gọru nụ ndu
aphụ byaru;
Kẹle Chileke e-mechakwaa
dụa phẹ obu!
- ⁵ Èhu-ùtso bẹ a gọru nụ ndu
dụ àgù;
kẹle ọo phẹ l'e-mechaa
nweru mgboko.
- ⁶ Èhu-ùtso bẹ a gọru nụ ndu
ono, apfubekoto agụje
g'ẹgu nri mẹ ẹgu mini ono;
kẹle Chileke e-mechaa
mee g'ẹpho ji phẹ!
- ⁷ Èhu-ùtso bẹ a gọru nụ ndu
nweru obu-imemini;
kẹle Chileke a-phụkwaru
phẹ phọ obu-imemini!
- ⁸ Èhu-ùtso bẹ a gọru nụ ndu obu
guru ìphóró;
kẹle ẹphe e-mechaa hụma
Chileke!
- ⁹ Èhu-ùtso bẹ a gọru nụ ndu eme
gẹ nchị dụ do;

kẹle ọo phẹ bẹ ee-ku ụnwu
kẹ Chileke!

¹⁰ Ehu-utso bẹ a gọru nụ ndu
aakpa ẹhu;
l'opfu l'ẹphe eme iphe,
dụ Chileke ree;
kẹle ẹka Chileke bụ eze
bụ nkephẹ!

¹¹ “Ehu-utso bẹ a gọru nụ unu teke ndiphe nọdu akọ unu ọnu; akpa unu ẹhu; adzụkota ẹjo ụka, adụdu k'anụma ekpu unu opfu l'unu kweru nkemu. ¹² G'ẹhu tsoje unu utso; unu teje ẹswa; kẹle obunggo unu parụ ẹka l'imigwe. Ọ bụkwapho g'ẹphe akpa unu ẹhu ono bụ g'ẹphe kpakwaru iya phọ ndu mpfuchiru Chileke, vu unu ụzo.”

Únú yẹe ìphóró
(*Mak 9:50; Luk 14:34-35*)

¹³ “Ọo unubẹdua bụ únú kẹ mgboko; ọle teke únú tsọ-buhuru únú-únú; ?denu g'ii-shi mebakwadaa ya g'ọ tsọ únú-únú ọzo? Ọ tọ dūhekwa iphe ọzo, ọ dūkwadu ree ememe; gbahaa g'e woru iya wūshia gẹ nemadzụ zọpyashia ya l'ọkpa.

¹⁴ “Ọo unubẹdua bụ ìphóró kẹ mgboko. Mkpukpu, degeru l'elikota úbvú bẹ e te domikọtajekwa edomi. ¹⁵ Ọphu aanwụjeduru ọku ye l'orọku kpube iya iphe. Ẹka eedobeje iya bụ l'iphe, eedobeje orọku; k'ọphu onyemonye, nọ l'ụlo ọbu a-hụma ìphóró iya. ¹⁶ Ọo ya bụ; g'ìphóró unu ngakọtakwa l'ẹka ndiphe nọ; k'ọphu ẹphe a-hụma iphe, dū ree, unu emekọta gude iya jaa Nna unu, bu l'imigwe ajaja.”

Jizọsu ezi k'ekemu

17 “Unu ta ariḱwa l'iphe, mu byaru bu ɡe mu gbukaa ekemu Mosisu; ọzoo iphe, ndu mpfuchiru Chileke pfuru. Mu ta abyakwaru iya egbuka. Mu byakwaru ɡe mu mee g'Ọ vukota g'e pfuru iya. 18 Su-a; ɡe mu gbukwaaru iya unu tororo; igwe a-bvukwa ali abvu; obenu l'akpuuru opfu lanu ọzoo iphe, a tsoru kpogun, shi l'ekemu ta abyakwa erebuhu ire jasun teke iphemiphe ono a-vukota. 19 Oo ya bu l'onye mebyikwanuru ekemu Chileke m'obeta o buru opfu kachakpo alwa ali; bya ezi ndu ozo g'ephe mekwapho egube ono; oo onye ono a-kachakpo alwa ali l'eka Chileke bu eze. Obenu l'onye eme ekemu ono; bya ezi ndu ozo g'ephe mekwa iya pho; onye ono a-buru onye ha shii l'eka Chileke bu eze. 20 Iphe, mu epfu bu le teke unu akadun ndu ezije ekemu; waa ndu Farisii eme iphe, dun Chileke ree be unu ta abyakwa abahun l'eka Chileke bu eze.”

Oke-eghu-eghu Chileke

21 “Unu numahawaru le ndu ke teke ndiche be a suru: ‘Te egbukwa ochi.* Onye gburu ochi be a-kpujekwaru jee l'iphu ndu-ikpe.’ 22 Obenu le mbedua epfuru unu nta-a sun l'onye etso nwune iya opfu l'ebe adu iphe, o meru iya; onye ono be a-kpukwaru bya l'iphu onye-ikpe. Mbun l'iphe, bukpo onye koru nwune iya onu be a-kpujekwaru bya l'iphu ogbo-ikpe. Iphe, bukpo onye gude onu iya sun nwune iya: ‘Gube onye-eswe-a’; onye ono a-lakwa l'oku-ali-maa. 23 Oo ya bu le-a; teke o bu li no l'iphu oru-ngweja Chileke; i -bya anu Chileke iphe; i nodu l'eka ono nyata l'o duru opfu, duru gee nwune ngu; 24 paru iphe ono, i byaru anunu ono haa l'iphu eka ono vuru uzo tugbua jeadaa ge gu le nwune ngu ono

* 5:21 5:21 Guna Awu 20:13.

doshiadaa; e -mechaa l'i byawarọ anụ Chileke iphe, ñinu iya.

²⁵ “Teke onye gbaru ngu ẹkwo kpụ ngu eje l'ulo-ikpe; kukebe ẹhu mee gẹ gụ l'iya doshia ya ẹgwegwa teke unu nọkwadu l'etsuzọ; g'ọ tọ bụ: unu -rwua l'ọ kpuru ngu nụ onye-ikpe; onye-ikpe akpuru ngu nụ ọgbogu; ọgbogu eje eworu ngu tụa mkpọro. ²⁶ Gẹ mu gbukwaaru ngu iya tororo; I ti yikwa futa afuta l'eka ono jasụ teke i pfulẹberu iphe, e gburu ngu nre iya; i -pfuphodo mẹ afụ bẹ a taa hakwa ngu.”

Eri ogori

²⁷ “Unu nụmawaru l'a sụru: ‘Be erikwa ogori.†’ ²⁸ Ole mu sụkwanuru unu; o -nwekpọwaru onye leri nwanị ẹnya; k'ọphu nwanị ono gụru iya agugu ejepfu; onye ono bẹ gudeakwaa obu iya ria ogori. ²⁹ Oo ya bụ; teke ọ bụ l'oo ẹnya ẹkutara ngu esetaru ngu eme iphe-ẹji; swọfu iya tuphaa! L'ọ kakwaru ngu ree l'i tupharu ibe ẹhu ngu lanụ; eme l'i dzuru oke; a pata ngu l'ophu chie l'ọku-alị-maa. ³⁰ Teke ọ bụkwanu l'oo ẹkutara ngu kpatarụ ngu eme iphe-ẹji; gbufu iya tuphaa. L'ọ kakwaru ngu ree l'i tupharu ibe ẹhu ngu lanụ; eme l'i dzuru oke; a pata ngu l'ophu chie l'ọku-alị-maa.”

K'achifu nwanị

(Mat 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ “E dekwaruphọ sụ g'onye achifu nyee ya vujeadaru ụzo dee ẹkwo-achifu-nwanị nụ iya lẹ ya taa luhedu; tẹme l'oo-chifuwa iya rọ. ³² Ole mu sụkwanuru unu-a: onye chifuru nyee ya; abụdu l'oori ogori; onye ono meakwaru nwanị ono; ọ nọdu eri ogori; tẹme onye lụkwanuru onye a chifuru achifu l'erikwaphọ ogori.”

† 5:27 5:27 Gụnaa Awụ 20:14.

K'eri angụ

³³ “Ọzo bụ l'unu nụmahawaru lẹ ndu teke ono bẹ a sụru: ‘Teke i rifuru angụ emeru Chileke iphe; mekwaaru Chileke iphe, i rifuru angụ l'ii-meru iya; ta ahakwa iya ememe.’ ³⁴ Ọle mu sụkwanuru unu-a: unu te erijekwa angụ ililekpọo. Unu te egudejekwa imigwe ria angụ; l'imigwe bụkwa aba-eze Chileke. ³⁵ Ọphu unu egudejekwa alị ria angụ; l'ọ kwa alị bụ ẹka Chileke gbabẹru ọkpa. Sụ-a; unu te egudejekwa Jierúsalemụ ria angụ; lẹ Jierúsalemụ bụkwa mkpukpu k'onye eze ono, ha shii onoya. ³⁶ Ọphu unu egudejekpọkwaanu ishi unu ria angụ; g'ọ tọ bụdu l'unu adu ike eme g'ọ ka mma l'ọo akpuru ẹgbushi lanu, nọ unu l'ishi g'ọ ji uji; ọzoo g'ọ chaa ụcha. ³⁷ Iphe, unu e-pfufe kpoloko buepho ‘ee’; ọzoo ‘waawaa’. O -nweru iphe ọzo, i pfuru, 'abudu opfu labo ono bụakwaa Obutuswe bẹ o shi l'ẹka.”

*K'agwata ụgwo iphe**(Luk 6:29-30)*

³⁸ “Unu nụmahawaru l'ekemu Mosisu sụru: ‘Onye meru; ẹnya pyahu nwibe iya g'e mekwaapho g'ẹnya pyahulata onye ono; onye chikwofuru nwibe iya eze; g'e chikwofulata iya ụgwo iya.†’ ³⁹ Obenu lẹ mu epfuru unu sụ: onye meru ngu ẹjo-iphe; te ejekwa iya emelata. Onye chiru ngu ẹka l'agbagba-nchi ẹkutara; ghafuaru iya nchi ẹkicha. ⁴⁰ Teke ọ bụ l'o nweru onye jeru je agbaarụ ngu ẹkwo l'ulo-ikpe gẹ ya nata ngu nggafu-ẹka, i yeru l'ime ẹhu; haa ya g'ọ natafua ngu uwe ẹhu ngu. ⁴¹ Teke ọ bụ l'o nweru onye kebutaru ngu k'ẹhuka sụ gẹ gụ l'ia swiru jee manyiru lanu; tsoru iya rọ gẹ gụ l'ia jee manyiru labo. ⁴² Nuje onye sụru g'i nụ iya iphe; iphe, ọ sụru g'i

† 5:38 5:38 Gụnaa Awụ 21:24; Uke 24:20; Dit 19:21.

nu iya; teme onye byaru ngu arwota iphe; ta ajikakwa iya ya anunu.”

K'eye ndu ohogu obu

(Luk 6:27-28,32-36)

⁴³ “Unu numahawaru l'a suru: ‘Yeje onye gu l'ia eshi onya obu; g'onye ohogu ngu duje ngu ashi.’[§] ⁴⁴ Ole iphe, mu akaru unu bu: Unu yee ohogu unu obu. Unu epfujeru Chileke opfu ehu ndu emekpa unu ehu; ⁴⁵ g'unu a-buru unwu ke Nna unu ophu bu l'imigwe. Kele o ya emeje g'enyawu waaru ndu oma me ndu ejo-iphe. Teme o nodu emeje g'igwe dzeru mini wushiru ndu pfuberekoto me ndu apfubeduru-eka-oto. ⁴⁶ Teke o buepho ndu yeru unu obu be unu yeru obu kpurumu; ?bu obunggo gunu be unu a-nata l'ono? ?To buhedu ge ndu ana okpoga akiriko emeje bu ono? ⁴⁷ Teke o buepho ndu unu e phe eshi onya be unu ekeleje ekele kpurumu; ?bu gunu be bu iphe, unu ka ndu ozo ememe? ?To buedu ge ndu ta amadu Chileke emeje bu ono? ⁴⁸ Oo ya bu g'unu dubebe ree ge Nna unu, bu l'imigwe dubebe ree.”

6

Eme iphe-oma

¹ “Unu kwabeje enya g'unu te emeje iphe-oma unu sagaa k'ophu onyemonye a-humakotaje iphe unu eme. Odumeka be Nna unu ophu bu l'imigwe ta abyakwa ebu unu nggo iya.

² “Oo ya bu; teke i meru iphe-oma; te ejekwa iya ara arara l'edupfu. Te emekwa ge ndu bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu emeje l'ime ulo-ndzuk o ndu Jiu me l'etsuzo. Ephe anoduje eme iya ge ndiphe ajaa phe ajaja. Mu su-a; g'o

§ 5:43 5:43 G'una Uke 19:18; Dit 23:6.

dokwaa ngu ɛnya ree; ɔ buakwaa ugwo phe be a pfu-dzuwaru phe egube ono. ³ Obenu le-a; teke gubedua eme iphe-oma; te ekwekwa g'ekicha ngu maru iphe ekutara ngu eme. ⁴ Oo ya bu l'iphe-oma, iime be ii-meje g'iime iya le mpya. Oo ya bu ge Nna ngu ono, ahumaje iphe, eeme le mpya ono ebukwanaa ngu nggo iya.”

Epfu anu Chileke

(Luk 11:2-4)

⁵ “I -nodu epfu anu Chileke; te emejekwa ge ndu bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu. Ephebedua iphe, aduje phe ree be bu g'ephe je anmagaru l'echi ulo-ndzukou ndu Jiu; ozoo l'aguga etsuzo epfu anu Chileke; k'opfu aahumadzuru phe. Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; ɔ buakwaa ugwo phe be a pfu-dzuwaru phe egube ono. ⁶ Obenu gubedua; teke iipfu anu Chileke; tugbua bamihukporo l'ime mkpuru ulo ngu woru uzo gu-chia agu-chi; nodu l'eka ono pfuru nu Chileke, bu Nna ngu, a ta ahumadu l'anya. Oo ya bu ge Nna ngu ono, ahumaje iphe, eeme le mpya ono ebukwanaa ngu nggo iya.

⁷ “Teke unu epfu anu Chileke; unu te epfujekwa igwerigwe opfu mpfukwase 'enwedu ishi ge ndu ta amadu Chileke emeje ono. L'ephe anoduje ari le Chileke anuma olu phe m'ephe -pfushia opfu igwerigwe. ⁸ Oo ya bu; unu te etsokwa aka phe. Le nna unu be mahaakwaru iphe, unu abya iya asu g'o nu unu; teme unu pfuje g'o nu iya unu. ⁹ Oo ya bu l'owa-a g'unu e-pfuje anu Chileke baa:

“ ‘Gube Nna anyi, bu l'imigwe.

G'e dobe epha ngu iche;

¹⁰ Goshinu l'oo gubedua bu eze.

G'e meje iphe, du ngu l'uche
l'eliphe

g'eemeje iya l'imigwe.

¹¹ Nnunu anyi nri ntanụ-a;
Nri, a-sụjeru anyi eri
mbọku-mbọku.

¹² Gụaru anyi nvụ l'ẹka anyi
mesweru ngu;
G'anyi gụru ndu mesweru
anyịbedua.

¹³ Te ekwekwa g'anyi nmalahụ
l'ọhutama.
Nafutachikwaa anyi g'anyi ta
aba l'ẹka onye ẹjo-iphe.'

Kẹle ọo ngu bụ eze
iphemiphe;
bya aburu ngu nwe ike;
nweru akpabiri
jasu ẹ tuutuutu ẹ
mịimimii.
Nokwa g'ọ dū.

¹⁴ “Kẹle ọ -buru l'unu agụjeru ndu ọzo nvụ l'iphe-ẹji,
ẹphe meru unu; Nna unu, bu l'imigwe a-gụjekwarupho
unu nvụ l'ọphu unu meru iya. ¹⁵ Obenu teke ọ bụ l'unu
ta agụjeduru ndu ọzo nvụ l'iphe-ẹji, ẹphe meru unu; ọo
ya bụ ẹ Nna unu ta abyadụ aguru unu nvụ l'iphe-ẹji,
unu meru iya.”

Aswiri Chileke ẹgu

¹⁶ “Unu -nọdu aswiri Chileke ẹgu; unu ta ag-
banwubejekwa iphu gẹ ndu bụ tuko-l'ẹhu-atuko-l'obu.
Kẹle ẹphe ewojeru iphu dobe shigba shigba; k'ọphu
onyenonu a-maru l'ẹphe aswiri Chileke ẹgu. Gẹ mu
gbukwaaru iya unu tororo; ọ buakwaa obunggo phe bẹ
ẹphe natadzuru ẹgube ono. ¹⁷ Obenu gụbedua; teke
iiswiri Chileke ẹgu; swaa iphu; nyia manụ; ¹⁸ k'ọphu

ndiphe ata amadu l'iswiru Chileke egu. Gbahaepho onye a-maru nu bu Nna ngu ono, a ta ahumadu l'enya ono. Nna ngu ono, ahumaje iphe, eeme le mpya-a l'e-bukwa ngu pho nggo iya."

Akpa eku imigwe

(Luk 12:33-34)

¹⁹ "Unu ta akpakwa eku kuberu onwunu le mgboko owa-a; eka o-gba egba; teme mkpu atakashia ya; ndu-oshi ejekwapho egwee ya. ²⁰ Unu kparu eku unu doberu onwunu l'imigwe; eka o too gbadu egba; ophu mkpu atakashidu iya; ophu o dudu ndu-oshi eje iya egweta. ²¹ L'o kwa eka eku ngu, kachaa ngu mkpa no be obu ngu nokwapho."

Iphoro k'ogwehu

(Luk 11:34-36)

²² "O kwa enya bu oroku, du l'ehu nemadzu. Oo ya bu le teke enya doru ngu edodo; ogwehu ngu abukotaru ngu iphoro iphoro. ²³ Obenu teke enya edoduru ngu edodo; ogwehu ngu abukotaru ochii ochii. Teke o bukwanu l'iphoro, no l'ime ngu be l'agba ochii; l'o gbagharu ochii obu eka."

Etso uzo Chileke waa eku

ké mgboko-a

(Luk 16:13; 12:22-31)

²⁴ "O too dudu onye achita nnaji labo ejeru ozi le mgbo lanu g'o too kpó onye lanu ashí; yee onye ophuu obu; ozoo l'o yeru ehu l'ozi onye lanu; ejeru onye ophuu ozi mkpe. I tii nodudu etso uzo Chileke bya emekwapho g'okpoga kwataru ngu.

²⁵ "Noo iphe, mu gude su; unu ta akushi photophoto k'iphe, unu e-ri; ozoo iphe, unu a-ngu nodu ndzu. Ozoo

k'ogwēhu unu; iphe, unu e-ye l'ēhu. Noo lẹ ndzū ka nri abūru iphe; ogwēhu ka uwe abūru iphe. ²⁶ Lewarō ẹnu, ẹphe l'eli. Ẹphe ta akọkwa opfu; ọphu ọ dukwa iphe, ẹphe eje akpata l'opfu; ọphu ẹphe akpatadu ewoba l'ọba; ọle Nna unu ọphu bu l'imigwe anọdujeelaa azū phẹ. ? Unu ta amadū l'unu ka phẹ abūru iphe. ²⁷ ?Denu g'unu ha onye e-gude ayọ ọshi yekwa ujiku ophu lẹ ndzū iya?

²⁸ “? Būhunu gūnu meru iphe, unu akū-phe photophoto k'uwe, unu e-ye l'ēhu? Unu lewarō ojimbvu, dū l'ẹgu g'ọnonoduje evu. Ẹphe te esedu akanya; ọphu ẹphe agbadu oghu k'akwa uwe. ²⁹ Obenu lẹ-a; unu hūma gẹ Sólomōnu yeberu uwe ama mma; ọle uwe iya ta amarwuduru g'ojimbvu lanū. ³⁰ Teke ọbu lẹ Chileke eletaberu ẹswa, nọ l'ẹgbudu ẹnya ẹgube ono: k'eme iya g'ọ ma mma; l'iphe, bụ ọ -dzūru ndzū nọdu l'ẹgbudu ntanū-a; echele l'e woru iya shia ite. ?Tọo kabadaa unu eleta ọkpobe ẹnya? mbū unubẹ ndu-a, ekwekwe, unu kweru abadu ishi-a! ³¹ Ọo ya bụ; unu ta akū-phehe photophoto kẹ ‘?Bū gūnu bẹ anyi e-ri?’ ‘?Bū gūnu bẹ anyi a-ngū?’ Ọzoo ‘?Bū gūnu bẹ anyi e-ye l'ēhu?’ ³² Ọ kwa iphe ono bẹ ndu amadū Chileke tūkoru achọ. Nna unu, bu l'imigwe makwarū-a l'iphemiphe ono dū unu mkpa. ³³ Ọo ya bụ; unu vuru ọzo chọadaa g'unu e-me gẹ Chileke būru eze lẹ ndzū unu; yẹle apfubekoto iya; ọo ya bụ; iphe ono g'ọ ha abūru iphe, Chileke e-yekwarū unu eyekwa. ³⁴ Unu ta ayọshi ọshi k'echele; l'echele a-yọ-a ọshi onwiya. Ẹjo iphe k'ujiku ophu sūwaru kẹ mbọku ono.”

7

Ekpe ndu ọzo ikpe
(Luk 6:37-38,41-42)

¹ “Unu te ekpejekwa ndu ọzo ikpe gẹ Chileke etee kpedu unu. ² Kẹle ọo iphe, unu gude kpee onye ọzo ikpe bẹ ee-gude kpee unubẹdua. Tẹme ọ bụru iphe, unu gude tūru nū nwibe unu bụ iphe, Chileke e-gude tūkwarupho nū unu. ³ ?Bụ gūnu kparū iphe, ị hūmaru nwiphe, nọ onye ọzo l'ẹnya; ọphu ị hūmaduru ọphu ha g'oswebe nọdu ngu l'ẹnya nkengu? ⁴ Ọzoo; ?denu g'ii-gbẹ sū onye ọzo g'o gebe g'i mefu iya nwiphe, dū iya l'ẹnya; l'ẹka ọphu ha g'oswebe swekwaru l'ẹnya nkengu? ⁵ Gūbe onye ono bụ tūko-l'ẹhu-atūko-l'obu ono! Vuru ụzo mefuadaa iphe ọphu ha g'oswebe, sweru ngu l'ẹnya nkengu; g'ii-dū ike hūma-rweta ụzo mefu nwiphe ọphu ha nwanshii, dū nwanna ngu l'ẹnya.

⁶ “Unu te ewojekwaru iphe, dūru Chileke nsọ tọgboru nkūta; ọphu unu ewojekwaru igopoto unu, bụ iphe, ere ire shii ono woru tọgboru ezi; g'ẹphe ataa zọpyashidu iya yọgiri yọgiri l'ọkpa; bya adakọbe byapfuta unu; bya alabushia anū unu alabushi.”

Epfu anū Chileke;
yẹe ekemu, swiru iya nū
(Luk 11:9-13)

⁷ “Unu pfua g'a nū unu iphe; aa-nū iya unu! Unu chọo iphe; unu a-chọta iya! Unu kūa ẹka l'ụzo; aa-gūharu iya unu. ⁸ Kẹle onyemonye, sūru g'a nū iya iphe bẹ aanūje iphe; onye chọru nū l'achọtaje; onye kuru ẹka l'ụzo bẹ aagūhajeru iya. ⁹ Tọo ?denu g'unu ha, onye nwa iya a-sū g'ọ nū iya buredi; l'o woru mkpuma nū iya? ¹⁰ Ọzoo l'ọ sūru g'a nū iya ẹma; l'ọ gbẹ chīru agwọ nū iya. ¹¹ Eshinu unubẹ ndu bụ ndu ejo-iphe amajeru nū unwu unu iphe, dū ree; ?būchia Nna unu ọphu bu l'imigwe taa madūru anū unu ọkpobe iphe; mbū unubẹ ndu sūru g'ọ nū iya unu?

¹² “Ọo ya bụ; unu mejeru onyemonye g'ọ dū unu g'onye ọzo meeru unu. Kẹle onoo iphe, ekemu mẹ ndu mpfuchiru Chileke ezi bụ onoya.”

Ọnu ụzo, dū kparagū

(Luk 13:24)

¹³ “Unu kpata ụzo shia ọguzo, dū kparagū bahū. L'ụzo ọphu eeshije ala l'iswi bẹ ọnu iya ha ọsa; tẹme gbororo iya dū nphe eshishi; a dū igwe awū iya. ¹⁴ Obenu l'ụzo ọphu edujeru nemadzū bahū lẹ ndzū; bẹ ọnu iya dū kparagū; tẹme ụzo iya dū ẹhuka eshishi; ndu hūmaru iya nū habe-a nwahabe.”

Oshi-Ọmi yẹe akpūru iya

(Luk 6:43-44)

¹⁵ “Unu kwabẹjekwaru ndu mpfuchiru, epfu iphe, Chileke epfuduru ono ẹnya. Mbū ndu aduje àgù g'ẹphe bụ nwatūru; 'a ma l'ẹphe bụ agū, adzū-gbu atūru. ¹⁶ Unu e-gudewarọ umere phẹ maru ẹgube ndu ẹphe bụ. ?A wọtaje ẹra nggorobyi l'oshi aga? Tọ ?a wọtaje akpūru ujiru l'oshi úkèè? ¹⁷ Iphe, bụkpoo ọkpobe oshi amijekwa akpūru, dū ree. Ejo oshi nọdu amije ẹjo akpūru. ¹⁸ Ọ tọ dudu ọkpobe oshi, mijeru mebyi, dū ẹji; ọphu ọ dūkwanu ẹjo oshi, mijeru mebyi, dū ree. ¹⁹ Iphe, bụkpoo oshi, taa mīdu mebyi, dū ree bẹ ee-gbutsu egbutsu parū chie l'ọku. ²⁰ Ọo ya bụ l'unu e-gudewarọ akpūru, ẹphe mīru; maru phẹ.”

²¹ “Ọ tọ bụebekwa g'aahajẹ eeku mu 'Nnajiuphu; Nnajiuphu'; bụ g'aa-ha bahukota l'ẹka Chileke bụ eze. Ọ kwa ndu meru iphe, dū Nna mu, bu l'imigwe ree. ²² Mbọku ikpe ono bẹ aa-dū igwerigwe sū mu: 'Nnajiuphu! Nnajiuphu! ?Ọ kwa l'anyi shi egudeje ẹpha ngu epfuchiru Chileke; tẹme anyi shi egudeje ẹpha

ngu achishi Ọbvụ; bya eshi egudeje ẹpha ngu eme iphe-
 ọhumalenya, dụ igwerigwe.’²³ Noo teke mu a-karụ phẹ
 sụ phẹ: ‘Mu ta amajekwaru ndu unu bụ. Unu gbeshi mu
 l'iphu g'unu ha; unubẹ ndu ono, bụepho iphe, Chileke
 sùru g'e te emeshi bẹ unu anọduje eme ono.’ ”

Umadzu ẹbo, l'akpụ ụlo

(Luk 6:47-49)

²⁴ “Ọo ya bụ l'onyemonye, anụ opfu-a, mu epfu-a bya
 eme iya ememe bẹ a-dụ gẹ nwoke, kwarụ ẹnya bya
 eworu ụlo iya kpụa l'eli mkpuma. ²⁵ Igwe bya edzee mini;
 utso gbaa; phẹrephere bya ezia; ọ bụkotaru l'eli ụlo ono;
 ọphu ụlo ono adaduru; noo kẹle a turu ọkpa iya l'eli
 mkpuma.

²⁶ “Obenu onye anụ opfu-a, mu epfu-a; ọphu oomedu
 iya ememe l'a-dụ g'onye eswe, jeru je akpụa ụlo iya l'eli
 evevee. ²⁷ Igwe bya edzee mini; utso gbaa; phẹrephere
 bya ezia; ọ bụkotaru l'eli ụlo ono. Ụlo ono phọhu daa
 gwoo; daa tsua gwogiri-gwogiri.”

²⁸ Tọbudu iya bụ; Jizọsu pfubuhuẹpho iphemiphe ono,
 oopfu ono; iphe ono, o pfuru ono kpọo ndu ono ọnu opfu.
²⁹ Kẹle oozị iphe g'onye ike dụ l'ẹka. O too zidu gẹ ndu
 ezije phẹ ekemu.

8

Onye ekpenta, Jizọsu meru

o wekọrohu

(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Noo ya bụ; Jizọsu shiẹpho l'úbvú ono nyizeta; ikpoto
 nemadzụ wụru tsoru iya. ² Tọbudu iya bụ; onye
 ekpenta lanụ bya abyapfuta iya bya abaarụ iya ẹja sụ:
 “Nnajiuphu; ọ -bụru uche ngu bẹ ii-menaa gẹ mu
 wekọrohu.”

³ Jizọsu bya amachịa ẹka denyi iya sụ: “Ọ bụ uche mu. Ngwa wekọrohu!” Teke ono kwaphọ; ekpenta ono mishihu iya l'ẹhu. ⁴ Tọbodu iya bụ; Jizọsu sụ iya: “Ba adụkwa onye ii-pfuru iya. Jechikwaa g'onye uke Chileke lerwee ngu ẹnya. G'ii-nụkwapho Chileke iphe-ngweja k'egbuchafu, i gbuchafuru; ge Mosisu turu l'ekemu. Ọo ya bụ g'oha egude nno maru l'i wekọrohuwaru.”

Ewekọrohu nwozi onye-ishi
ndu ojọgu

(Luk 7:1-10)

⁵ Tọbodu iya bụ; Jizọsu bahushiepho lẹ Kapaniyọmu; o nweru onye-ishi ojọgu ndu Romu, byaru bya anọdu arwo iya sụ: ⁶ “Nnajiuphu; nwozi mu zẹ l'ulo; iphe nọdu emeshi iya ike; k'ophu ọ tọo ghadu aghagha; teme ọ nọdu echi mkpu l'ulo.”

⁷ Jizọsu sụ iya: “Mu a-bya-a bya emee ya g'o wekọrohu.”

⁸ Onye-ishi ndu ojọgu ono sụ iya: “Nnajiuphu; obenu lẹ mu ta agbaduru ke g'i bata ibe mu. Ọ bụa g'i pfua opfu ọnu kpurumu; nwozi mu ewekọrohu. ⁹ Mbẹdua bukwa-a onye nọ nemadzụ l'ẹka; o nwekwarupho ndu ojọgu, nọ mu l'ẹka. Mu -sụ onye-a g'o jee ọwa-a; l'o jee ya; mu -sụ onye ọphuu g'ọ bya; l'ọ bya; mu -sụ nwozi mu g'o mee ọwa-a; l'o mee ya.”

¹⁰ Jizọsu numa iya; ọ du iya biribiri. Ọ sụ ndu ẹphe l'ia swi: “Iphe, mu epfuru unu bụ lẹ-a; l'alị Ízurẹlu kpọnu bẹ mu ta ahụmakwaru onye kwetaberu egube-a. ¹¹ Iphe, mu epfuru unu bụ l'aa-du igwe shi l'uzo ẹnyanwu-awawa mẹ l'uzo ẹnyanwu-ariba bya; ẹphe lẹ Ébirihamu; waa Áyizaku; waa Jiékpọ anọdu ria nri l'ẹka Chileke bụ eze. ¹² Aa-gbẹ chiru ndu ọphu o gogo gba l'anọ l'ẹka Chileke bụ eze ọbu chiru ye l'ẹka gbahuru

tsùkiribaa. Noo ẹka aa-nọdu kwaa ẹjo ẹkwa taa ikireze.”
¹³ Jizọsu pfuchaa nno bya asụ onye-ishi ndu ojọgu ono:
 “Jeshia iphe, iije l'ọo g'i kwetarụ bụ g'ọo-dụru ngu.”
 Ọ bụerupho nwozi nwoke ono ewekọrohu teke ono teke
 ono.

*Jizọsu emeta igwerigwe ndu
 iphe eme*

(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Tọbudu iya bụ; Jizọsu bya abata l'ulo Pyita bya
 ahuma ẹ ne nyee Pyita ọbu bẹ zẹ l'ododęnya. ¹⁵ Ọ
 bya edenyi iya ẹka l'ẹka. Ododęnya ono parụ iya haa.
 Ọ gbalihu; wata iya akwaru ẹbyaa.

¹⁶ O be l'uzenyashi; ẹphe chitaru iya ikpoto ndu ọbvụ
 emegbaa. Ọ bụru opfu ọnu bẹ o gude chishichaa ọbvụ
 ono g'ọ ha; mbụ Jizọsu; bya emekọta iphe, bụkpoo ndu
 iphe eme ẹphe wekọrohuchaa. ¹⁷ Iphemiphe ono meru
 ọ vukota; mbụ iphe, Azáya, bụ onye mpfuchiru Chileke
 pfuru. L'ọ sụru: “O vutaru ẹhu-ọtsu-mẹe anyi l'onwiya;
 bya evutakwaphọ iphe-ememe anyi.*”

Ndu e-mechaa etsoje Jizọsu

(Luk 9:57-62)

¹⁸ Tọbudu iya bụ; Jizọsu hụmaepho ikpoto ndu ono,
 nọ-pheru iya mgburugburu ono; ọ sụ ndu etsoje iya
 nụ: “Unu g'anyi dafu azụ eze-ẹnyimu azụ iya ọphuu.”
¹⁹ Nwoke lanụ, bụ onye ezije ekemu byapfuta iya bya asụ
 iya: “O-zì-iphe; mu e-tsojekpọe ngu phọ eje ẹkameka,
 iije.”

²⁰ Jizọsu sụ iya: “Uphẹga nwekwaru ẹnù; ẹnù, ẹphe
 l'eli nweru ẹpfune; obenu ẹ Abụbu-Ndiphe te enwedu
 ẹka oo-dobeje ishi.”

* 8:17 8:17 Gụnaa Azá 53:4.

²¹ Onye ọzo, yi lẹ ndu etsoje iya nū sū: “Nnajiuphu; hakwaa mu gẹ mu je eliadaa nna mu; gẹ mu abyawarọ.”

²² Jizọsu sū iya: “Tsuru mu; haa ndu nwuhuru anwuhu g'ephẹ lia ndu nkephẹ, nwuhuru anwuhu.”

*Jizọsu abyanyi oke akpara-mini
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)*

²³ Jizọsu bahupho l'ugbo; ndu etsoje iya nū tsoru iya.

²⁴ No iya; oke akpara-mini wata atutu l'echi eze-enyimu ono. Ọ nọdu atukpoo shingushingu; k'ophu mini abyawaa atuji ugbo ono; ọle Jizọsu zẹele-a eku mgbenya.

²⁵ Ephemẹ byapfuta iya bya ekutee ya; sū iya: “Nnajiuphu; dzonaa anyi! Ugbo abyaakwaa anyi ekpukpu!”

²⁶ Ọ sū phẹ: “?Denu g'o gude ndzu nọdu agu unu. Unubẹ ndu ono ekwekwe, unu kweru abadu ishi ono.” Ọ gbeshi bya abaarụ pherephere ono yẹ eze-enyimu ono mba. Ọ buru nyonyoronyo.

²⁷ Ọ dū ndu ono biribiri. Ephemẹ wata epfupfu sū: “?Bụ egube nemadzu gūnu bẹ nwoke ọwa-a bụ? Onye ophu pherephere yẹle eze-enyimu emeje iphe, o pfuru.”

*Unwoke labọ, ọbvụ eme
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)*

²⁸ Tọbudu iya bụ; Jizọsu daephọ eze-enyimu ono lufu azu iya ophuu, bụ iya bụ l'alị kẹ ndu Gadara; unwoke labọ, ọbvụ emegbaa gba iya ndzuta. Ndu ono bụ ẹka eelije nemadzu bẹ ephe shi lufuta. Ọbvụ kwaru phẹ ikwato l'ẹhu. Igiri igiri, ephe eme kposhia; ophu ọ dudu onye aduje ike je eshita ụzo ibiya ono. ²⁹ Noo ya; ephe chiahaa mkpu sū: “?Bụ gūnu bẹ anyi lẹ ngu jigba; gube Nwa Chileke? ?I byawaru g'i bya eshi nta-a nuta anyi aphu; l'ẹbe abụ l'o rwwaru teke ee-me iya?”

³⁰ O nweru ikpoto ezi, nọ phẹ nwụzenya; akpa nri.
³¹ Ọbvụ ono tuko rwọahaa Jizọsu sụ iya: “Ị -chịfuwaa anyi; hanaa g'anyi wụba l'ime ikpoto ezi phọ.”

³² Jizọsu sụ phẹ g'ẹphe je. Ọbvụ ono wufuta l'ẹhu unwoke ono bya awụba l'ime ẹhu ezi ono. Tọbudu iya bụ; ikpoto ezi ono g'ọ ha tuko phọta ọso; gbaa kpurukpuru gbazeta je awụda l'ime eze-ẹnyimu ono; mini rigbushia phẹ.

³³ Ndu eche ezi ono gbakashihu je eworu iphe, meru nụ g'ọ ha doo l'ime mkpukpu; bya edokwaaphọ g'ọ nwuru l'ẹhu ndu ono, ọbvụ shi eme ono. ³⁴ Tọbudu iya bụ; mkpukpu l'ophu zefuta zepfuta Jizọsu bya arwọahaa ya; sụ iya g'ọ lufuru phẹ l'alị.

9

Nwoke, iphe lọnwuru ibe ẹhu lanụ

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Tọbudu iya bụ; Jizọsu bya abahụ l'ugbo bya akpọghaa eze-ẹnyimu ono; ọ bụru iya ala mkpukpu, a nọ hefuta iya gẹdegede. ² E gude iphe, aazẹ azẹe vutaru iya nwoke, iphe lọnwushiru ibe ẹhu lanụ. Jizọsu hụmaepho g'ẹphe gude kwetaberu lẹ ya a-dụ ike mee g'ọ jee ije; ọ sụ nwoke ono, iphe lọnwushiru ono: “Nwa mu; nweru iya obu. A gụwaru ngu nvụ l'iphe-ẹji, i meshiru.”

³ Tọbudu iya bụ; ndu ezije ekemu haru rịahaa l'ime ọkpoma phẹ sụ: “Nwoke-a epfubyikwa ẹpha Chileke epfubyi.”

⁴ Jizọsu maerupho iphe, ẹphe arị bya asụ: “?Denu g'ọ gude unu nọdu arị ẹjo ọriri l'obu unu? ⁵ Sụ-a; ?bụ ole ka nphe epfupfu? ?Bụ asụ: ‘A gụwaru ngu nvụ l'iphe-ẹji, i meshiru?’ ?Tọ: ‘Gbalihu jeahaa ije?’ ⁶ Ọle ọo g'unu a-maru lẹ Abubu-Ndiphe bẹ ike dụ l'ẹka k'agujeru nemadzụ nvụ l'iphe-ẹji, o meshiru lẹ mgboko-a.” Ọ sụ

onye ono, iphe lɔnwushiru ibe ɛhu lanu ono: “Gbalihu palita iphe-azɛɛ ngu lashia ibe ngu.”

⁷ Nwoke ono kwolihu; ɔ buru iya ala unuphu. ⁸ Ikpoto ndu ono hɔmaepho iphe, meru nu; ɔ du phe biribiri. Epe wata aja Chileke ajaja; yɛbedua meru ge nemadzu du ike mee egube iphe ono.

Ekuku Matiyo

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Ge Jizosu shi l'eka ono tugbua be ɔ hɔmaru nwoke lanu, epha iya bu Matiyo; l'eka ɔ no l'ulo okpoga akiriko. ɔ su iya: “Tsuru mu.” ɔ gbalihu tsoru iya.

¹⁰ Jizosu phe je eriahaa nri l'ibe Matiyo. Ndu ana akiriko me ndu ozo mmanu, bukwapho ndu aamaru ejo eka tukokwapho nodu l'eka ono; epe le Jizosu me ndu etsoje iya nu nodu eri nri. ¹¹ Ndu Farisii hɔma iya bya asu ndu etsoje iya nu: “?Denu g'o gude onye ezije unu iphe, epe le ndu ana akiriko; waa ndu ozo, aamakwarupho ejo eka nodu erigba nri?”

¹² Jizosu numae ya pho bya asu: “ɔ to bukwa ndu ehu du ike be eegudeje gbapfu onye eme obvu; ɔ kwa ndu iphe eme. ¹³ Su-a; unu je anwu iphe, opfu owa-a, mu abya epfupfu-a bu; le Chileke pfuru su: ‘Ipe, agu mu nu ta abukwa g'unu gwaje mu agwagwa; ɔ kwa g'unu phujeru nemadzu obu-imemini.*’ Noo kele mu ta abyakwaru eku ndu pufuberekoto; ɔ kwa ndu eme iphe-aji be mu byaru ekuku; g'izimanu lwa phe azu.”

Aswiru Chileke egu

(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Tobudu iya bu; ndu etsoje Jionu onye emeje baputizimu byapfuta Jizosu bya asu iya: “?Bu gunu meru g'o

* 9:13 9:13 Guana Hos 6:6.

gude anyi lẹ ndu Fárisii nọdu aswijeru Chileke ẹgu; ọphu ndu etsoje ngu nọ aswijedu?”

¹⁵ Jizọsu sọ phẹ: “?Ndu byaru ekele-nwanyị a-gbẹ agụ aphụ l'ẹka ẹphe l'onye eme ekele-nwanyị nọkwadu l'ẹka-a? Ọle ọ dọkwaru teke ee-mechaa; l'a bya anafu phẹ onye ono, eme ekele-nwanyị ono. Ọo ya bụ; ẹphe aswiwaro ẹgu.

¹⁶ “E te ewotajekwa ẹkwa ọphúú gude gbachia ẹka akahụ ẹkwa lakahuru alakahụ. Onye meru iya nọ; ẹkwa ọphúú ono atsua atsutsu kabaa alaka akahụ iya phọ.

¹⁷ Ọphu eewojeduru akuru mẹe ọphúú ye l'ugbobelemẹe, riwaru pheripheri. Onye yeru iya nọ; mẹe ono agbawashia ugbo bele ono. Mẹe ono awushihu; tẹme ugbo bele ono agbakpọhukwapho. Mẹe ọphúú bẹ eeyeje l'ugbo bele ọphúú. Ọo ya bụ; ẹphenebo ono atụkokwanu dọ.”

*Nwa Jiayirọsu mẹe nwanyị,
nsọ eme mkpụrumkpuru
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)*

¹⁸ Tọbudu iya bụ; Jizọsu kpukwaduru-a iphemiphe ono l'ọnu epfuru phẹ; onye lanu l'ime ndu-ishi ọlo-ndzuko byapfuta iya bya abaarụ iya ẹja sọ iya: “Nwatibe mu kẹ nwanyị buepho nta-a bẹ ọ nwuhuru. Ọle ọ bụa g'ị bya ebyia ya ẹka. I -byiwa iya ẹka bẹ ọo-nọdu-a ndzụ.”

¹⁹ Jizọsu ye lẹ ndu etsoje iya nọ gbeshi tsoru iya; ọ bụru phẹ ejeje.

²⁰ Tọbudu iya bụ; ọ duru nwanyị, nọ l'ẹka ono, nọwaru nsọ unwanyị mkpụrumkpuru apha iri l'ẹbo. Ọ shia Jizọsu azu pyobata bya edenyi ọnu uwe iya ẹka.

²¹ Nookẹle ọ sukwanuru onwiya: “Mu -denyikpọwaa ẹka l'uwe iya bẹ mu a-dụa iche.”

²² Jizọsu ghakọbe bya ahuma iya bya asu: “Nwada mu; g'okpoma shihu ngu ike. Ekweta, i kwetarụ mewaru g'i dụ iche.” E shiepho teke ono; ọ bụru nwanyị ono ewekorohu.

²³ Jizọsu byarwutaepho ibe onye-ishi ụlo-ndzukọ ono bya akpovu ụzu, igwe oha, nọ l'eka ono atụ; mękpoo ndu aphụ ụpyi. ²⁴ Ọ sụ phẹ: “Unu lufukotachaa g'unu ha. Kẹle nwamgboko ọbu ta anwuhukwaru anwuhu. Ọ kwa mgbenya bẹ ooku.”

Ephe ze iya ọchi. ²⁵ A chifuchaepho ikpoto ndu ono etezi; Jizọsu bya abahụ l'ulo bya eseta nwata ono l'eka. O teta gbalihu. ²⁶ Akọ iya ngakotawaro uswe iya onoya mgburugburu.

Umadzu ebo, l'atsu ishi,
Jizọsu meru; ephe pụahaa ụzo

²⁷ Jizọsu parụ eka ono haa tugbua tsoru gbororo eje. Unwoke labọ, atsu ishi tsoru iya echi mkpu asuje: “Nwa Dévidi; pụaru anyi obu-imemini!”

²⁸ Jizọsu bahuepho l'ulo; ndu ono, atsu ishi ono byapfuta iya l'ulo ono. Jizọsu sụ phẹ: “?Unu kwetarụ-a lẹ mu a-dụ ike mee iphe ono?”

Ephe sụ iya: “Ee-o! Nnajiuphu.”

²⁹ Ọ bụru iya bụ; Jizọsu bya ebyichaa phẹ eka l'anya ono; bya asu phẹ: “G'ọ dukwaru unu g'unu kwetaberu.”

³⁰ Enya sashihu phẹ. Ephe wata aphụ ụzo. Jizọsu bya anmashiaru phẹ okwa ike sụ phẹ g'ephe te emekwa g'ọ duru onye a-maru nụ.

³¹ Ephe tugbuelaa je epfukashia kẹ Jizọsu l'oha ono mgburugburu kpọ.

*Onye ete pfudu opfu,
Jizọsu meru o pfuahaa opfu*

³² Ēphe t̄ugbushiepho; e dutaru Jiz̄os̄u nwoke, ɔ̄bv̄u bu iya l'ɛ̄hu meru ɔ̄phu o pfudu opfu. ³³ Jiz̄os̄u ch̄ifuepho ɔ̄bv̄u ono; nwoke ono pfuaaha opfu. ɔ̄ d̄ūa ikpoto ndu nɔ̄ l'ɛ̄ka ono biribiri ɛ̄tu. Ēphe s̄u: “Ha-oo! Anyi teke ah̄uma-swekwaa ɛ̄gube iya ɔ̄wa-a l'al̄i Ízur̄el̄u!”

³⁴ Ndu F̄árisii s̄u: “?A s̄uru ngu l'ɔ̄ t̄ɔ̄ b̄udu ike k'onye-ishi iphe, b̄ukpoo ɔ̄bv̄u b̄e oogudeje ach̄ishi ɔ̄bv̄u ono.”

*Jiz̄os̄u aph̄uru ikpoto nemadzu
obu-imemini*

³⁵ T̄ɔ̄b̄udu iya b̄u; Jiz̄os̄u t̄uko iphe, b̄u m̄kp̄ukpu l̄e m̄kp̄ukpu jegbabē epfu opfu Chileke l'ulo-ndzuk̄o ndu Jiu. ɔ̄ n̄ɔ̄du an̄ɔ̄duje ezi ozi-oma k'ab̄ubu Chileke b̄u eze. ɔ̄ n̄ɔ̄du emeje g'iphe, b̄u ndu ɛ̄hu eme m̄e ndu iphe-ememe mman̄u emegbaa t̄uko wek̄orohukota m'obeta ɔ̄ b̄uru ɛ̄gube iphe-ememe, d̄u idagha. ³⁶ ɔ̄ n̄ɔ̄du ab̄ujeru; ɔ̄ -h̄uma ndu ono; imemini ph̄e ad̄u iya; k̄ele ike bv̄uwaru ph̄e ree; ɛ̄be ɛ̄phe amah̄edu g'ɛ̄phe e-me iya. Ēphe d̄ugbaepho g'igwerigwe at̄uru, enwed̄u onye eleta iya ɛ̄nya. ³⁷ Jiz̄os̄u s̄u ndu etsoje iya n̄u: “Iphe, e meberu l'al̄i chash̄iakwaru. ɔ̄ kwatak̄p̄okwaru chash̄ia shii. Obenu l̄e ndu-oz̄i, akpata iya akpata ha nwansh̄ii. ³⁸ Unu pfuru n̄u Nnajiuphu, nwe iphe, e meberu l'al̄i g'o ye ndu-oz̄i, e-je akpata iya n̄u.”

10

*Ndu-ishi-oz̄i iri l'ɛ̄bo
(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)*

¹ Jiz̄os̄u gb̄eshi bya ekua ndu etsoje iya n̄u ɛ̄phe n'iri l'ɛ̄bo. ɔ̄ bya ezia ph̄e g'ɛ̄phe gude ɔ̄kp̄ehu ch̄ishije ɔ̄bv̄u. Bya as̄u g'ɛ̄phe meje ḡe ndu ɛ̄hu eme m̄e ndu iphe-ememe mman̄u eme; obetaru ɔ̄ b̄uru iphe-ememe, d̄u

idagha; g'ẹ̀phe wekọ́rohukotachaa. ² Waa ẹ̀pha ndu-ishi-
 ozi ono ẹ̀phe n'iri l'ẹ̀bo baa: onye kẹ́ mbụ́ bụ́ Sayimonu,
 bụ́ iya bẹ́ eeku Pyita; yẹ́e nwune iya, bụ́ Anduru; mẹ́
 Jiemusu nwa Zebedi; yẹ́e nwune iya kẹ́ nwoke, bụ́ Jiọnu;
³ mẹ́ Filipu; yẹ́e Batulomiyu; waa Tọ́mosu; waa Matiyu,
 onye ana akirikọ́; waa Jiemusu, bụ́ nwa Alufiyọ́su; mẹ́
 Tadiyọ́su; ⁴ mẹ́ Sayimonu, bụ́ onye yì l'ọ́gbo, l'adzọ́
 g'alì Jiu duru ndu Jiu; mẹ́ Jiudasu Isukariyọ́tu; ọ́phu
 mechaaru deru Jizọ́su ye.

Jizọ́su ezi ndu-ishi-oziri iri l'ẹ̀bo
 g'ẹ̀phe je epfua opfu Chileke

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Ọ́ bụ́ru ndu-ishi-oziri iri l'ẹ̀bo-a bẹ́ Jizọ́su ziru g'ẹ̀phe
 je je epfua opfu Chileke. Teke oozi phẹ́ ozi ono bẹ́ o
 pfuru phẹ́ iya pfushiaru phẹ́ iya ike sụ́ phẹ́: “Unu ta
 abahụ́kwa l'ibe ndu abudu ndu Jiu; ọ́phu unu abahụ́kwa
 mkpụ́kpu ndu Samériya. ⁶ Ọ́ kwa iphe, unu e-me bụ́
 g'unu tughuepho jepfu ndu Ízurelu, bụ́ igwerigwe aturu,
 tuphashihuru etuphashihu. ⁷ Unu je ezia phẹ́ sụ́ phẹ́
 lẹ́ Chileke abyaakwaa egoshi l'ọ́o ya bụ́ eze. ⁸ Unu
 emekwaaphọ́ ndu iphe eme g'ẹ̀phe wekọ́rohu. Unu
 emee ndu nwuhuru anwuhu g'ẹ̀phe teta dzuru ndzụ́.
 Unu emekwaaphọ́ ndu ekpenta g'ẹ̀phe wekọ́rohu; unu
 achifu ọ́bvụ́ l'ẹ́hu ndu ọ́bvụ́ bu ebubu l'ẹ́hu. A nuru unu
 iphemiphe ono kẹ́ mmanụ́. Nokwaphọ́ g'unu a-nụ́ iya
 ndu ọ́zo kẹ́ mmanụ́ kwaphọ́. ⁹ Unu te eyekwa kobo; ọ́zoo
 afu; ọ́zoo nderi l'ẹ́kpa uwe unu. ¹⁰ Unu te egudekwa ẹ́da
 gbeshi ije unu. Ọ́phu unu eyekwa uwe n-yekwase. Ọ́phu
 unu achikwaru akpọ́kpa ọ́zo k'iche. Ọ́phu unu apakwaru
 oshi-mpalẹ́ka. Kẹ́le ọ́ kwa onye seru akanya bẹ́ eriri iya
 rwuberu.

¹¹ “Iphe, bụ́kpoo mkpụ́kpu lẹ́ mkpụ́kpu, unu
 bahụ́kpowaru; unu vujeru ụ́zo lee ẹ́nya onye gbaru

g'a nɔdu l'ibe iya. Unu nɔduekwapho l'ibe onye obu. Unu b'ejekwa ebuphe ebuphe jasụ unu afuta l'ibiya ono. ¹² Unuphu, unu bahụkpooru; unu vuru ụzo kele phẹ ekele. ¹³ Teke unuphu ono gbaru k'anɔdu; g'ekele ẹhu-guu, unu keleru phẹ bụkwaru nkephẹ. Teke ọ gbaduru phẹ; g'ekele ẹhu-guu, unu ono lwaphutaru unu azụ. ¹⁴ Ẹka unu jeru; a jịka unu; jịka anuma opfu Chileke, unu epfu; unu -lufutaepho l'unuphu ono; ọzoo lẹ mkpụkpu ono; unu jishia urwuku ọkpa unu. ¹⁵ Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ọo-kakwaru ndu Sodomu yee ndu Gómóra mma mbọku ikpe; eme lẹ mkpụkpu ono.”

Mkpamẹhu, l'abya nụ

(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ “Unu lekwa ẹnya l'unu dukwa g'aturu. Mu chiakwaru unu ye g'unu jeshia ẹka agụ jiru ejiji. Ọo ya bụ g'unu kwakwaa ẹnya g'agwo; unu adukwapho agụ gẹ ndo. ¹⁷ Ọle-a; unu kwabekwaru ndiphe ẹnya. Kẹle ẹphe a-kpukwaru unu kpụjeru ndu-ikpe; eechia unu iphe l'ulo-ndzukọ; ¹⁸ tẹme unu a-byakwa apfuru l'iphu ndu ọchi-ọha mẹ l'iphu ndu eze l'opfu ẹhu mu; g'ee-shi g'unu tųaru phẹ ọnu mu; tųkwaaru iya phọ ndu abudu ndu Jiu. ¹⁹ Ọle teke ẹphe kpųtaru unu jee ikpe; unu ta ayokwa ọshi iphe, unu e-pfu; ọzoo g'unu e-dobe ọnu pfua ya. Noo kẹle o -rwuepho bẹ ee-me-a g'unu maru iphe, unu epfu. ²⁰ Kẹle ọ tọ bụdu unubedua l'epfu iya; ọo Unme kẹ Chileke, bụ Nna unu; nọ unu l'ime epfu opfu.

²¹ “Sụ-a; nwune a-kpukwaru nwune iya nụ g'e gbua; nna akpuru nwa iya nụ g'e gbua. Unwu e-me g'a kputa ndu nwuru phẹ nụ gbushia. ²² Onyemonye e-gude opfu ẹhu mu kpọo unu ashị; obenu l'onye taru nshi jasụ l'ikpazu bẹ a-dzota. ²³ Unu -bahụ lẹ mkpụkpu lanu; ẹphe -kpaa unu ẹhu; unu haa ya tųgbua jeshia mkpụkpu

Ọzo. Lẹ-a; gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; unu tee jegbabẹkwa mkpukpu, nọkota l'alị Ízurẹlu mgburugburu gẹ Abubu-Ndiphe ta abyawaa.

²⁴ “Onye anwu iphe ta akajekwa onye ọonwu iphe l'ẹka iya shii; ọphu nwokoro akajekwa nnajiuphu iya shii.

²⁵ G'onye anwu iphe makwaru l'ọo-dapfukwa iya pho g'ọ dapfuru onye ezi iya iphe; ọ dapfukwapho nwozi g'ọ dapfuru nnajiuphu iya. Ẹphe -kua nnajiuphu, nwe ụlo Biyelezebọlu; ?buchia ndibe iya bẹ ẹphe taa kaduro epfubyishi.”

Onye aa-tսje ebvu

(Luk 12:2-7)

²⁶ “Ọo ya bu lẹ-a; unu ta atsujekwa phe ebvu. L'ọ to dukwa iphe, e kpuchiru ekpuchi g'e te mechaa kpuhaa ya; ọphu ọ dukwa iphe, e meru l'edomi g'e te mechaa madzuru iya. ²⁷ Iphe, mu epfuru unu l'ochii-a bẹ unu epfu l'iphóró; iphe, unu numaru ẹka aadzu iya taba taba; unu je araa ya arara g'onymonye numa-dzuru iya. ²⁸ Unu ta atsujekwa ndu egbu ogwehu nemadzu ebvu; ẹphe -gbuchaa ogwehu; ẹphe taa duhedu ike egbu maa onye obu. Onye unu a-tսjechia ebvu bu onye ono bu: o -gbuchaa egbugbu l'o nwekwarupho ike, oo-gude nwuru ogwehu onye obu yee maa ya je echie l'oku-alị-maa.

²⁹ ?Tobudu unwu ogbe labo bẹ bu kobo lanu? Ọle o to nwekwa ọphu adarwu alị l'ẹbe ọ bu uche Nna unu.

³⁰ Mbụ-a; ẹgbushi, nọ unu l'ishi bẹ ọ guchaakwaru ọgu nanu nanu. ³¹ Ọo ya bu; unu ta atsushi ebvu! Unu kagbaa ikpoto ogbe aba lẹ mkpa; g'ọ hahabẹ igwe.”

Epfu l'edzudzu-ọha l'a bu

kẹ Kéreshi

(Luk 12:8-9)

³² “Oo ya bu l'onye pfuru le ya bu nkemu l'edzudzu-oha be mu e-pfukwapho k'onye ono l'iphu Nna mu, bu l'imigwe. ³³ Obenu l'onye pfuru l'edzudzu-oha pfua le ya ta amadu onye mu bu; onye ono be mu a-sukwapho le mu ta amadu onye o bu l'iphu Nna mu, bu l'imigwe.”

Jizosu agbaghashi ndiphe

(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Unu ta arikwa le mu byaru eme ge nchi du ndiphe doo. Mu ta abyakwaru eme ge nchi du doo. O gbegbuchikwaru ugu, e gude ugu-echi alwu be mu gude bya. ³⁵ Kele iphe, mu byaru bu ge mu lota nwoke yee nna iya ishi tsugbabe. G'onye bu nwanyi buru ohogu ne iya; onye nwanyi, alu ji aburu ohogu ne ji iya. ³⁶ Ndu a-buru ohogu nemadzu a-buru ndu onu-ulo onye obu gededede.

³⁷ “Kele onye ka eye ne iya ozoo nna iya obu; eme le g'o yeru mu; ta abakwaru k'aburu onye etsoje mu nu. Ophu onye kakwapho eye nwa iya nwoke obu; ozoo eye nwa iya nwanyi obu; agbakwarupho k'aburu onye etsoje mu nu. ³⁸ Ophu onye evutaduru oswebe onwu iya bya etsoru mu agbakwarupho k'aburu onye nkemu. ³⁹ Onye bu onye eme ge ndzu iya duru iya le mgboko-a l'etuphakwa iya etupha. Obenu l'onye gudekwanu opfu ehu mu tuphaa ndzu iya l'a-huma iya.”

Obunggo

(Mak 9:41)

⁴⁰ “Su-a; iphe, bu onye gude obu iya nabata unu be bukwa mbedua be onye obu nabataru. Onye nabatakwawuru mu buakwaa onye ono, ziru mu ozi ono be onye obu nabataru. ⁴¹ Iphe, bu onye gude obu iya nabata onye mpfuchiru Chileke; opfu l'o bu onye mpfuchiru Chileke be Chileke e-bukwa nggo, eebuje ndu mpfuchiru Chileke.

Onye gudekwapho obu iya nabata onye pfulberekoto; opfu l'ofu bu onye pfulberekoto be Chileke e-bukwapho nggo, eebu je onye pfulberekoto. ⁴² Ozo bu l'iphe, bukpo onye cheberu onye lanu l'unwegirima-a mini; mbu m'obeta ofu buru okoro mini-oyi lanu; opfu l'ofu bu onye etsoje mu nu; ge mu gbukwaaru iya unu tororo; onye ono be Chileke bufutajekwa obunggo iya."

11

Ozi, Ji Onu onye emeje baputizimu ezi g'e zia Jizosu

(Luk 7:18-35)

¹ Tobudu iya bu; Jizosu zibekpoepho ndu etsoje iya nu ono iphe, ephe n'iri l'ebo; o shi l'eka ono gbeshi je etsoru ziahaa ozi-oma; asa iya asasa le mkpukpu le mkpukpu.

² Noo ya; Ji Onu gbef l'oka mkporo numa iphe, Kereshi obu emegbabe. O ye ndu etsoje iya nu; umadzu ebo;

³ g'ephe je aja ya su iya: "?Bu ngu-a bu onye obu, abyanu obu? To ?bu g'anyi le enya onye ozo?"

⁴ Jizosu su phe: "Unu je epfuaru Ji Onu iphe, unu anu le nchi; me iphe, unu gude enya unu huma aka onwu.

⁵ Ndu atsui ishi be e meru ephe nodu aphuwaa uzo; ndu eniyeni nodu ejewaa ije; e mee ndu ekpenta; ephe wekrohuchaa; ndu ada nkuchi nodu anuwaa iphe le nchi. Ndu nwuhuru anwuhu be e mewaru ephe teta; a saaru ndu ukpa ozi-oma ono asasa; ephe numa. ⁶ Su-a; ehutu be a goru nu onye ono, mu taa buduru upfu du iya l'okpa."

⁷ Tobudu iya bu; ndu ono tugbuepho; Jizosu wata epfuru ikpoto ndu ono ke Ji Onu su phe: "?Bu gunu be unu jeru l'echiegu je ahuma? ?Bu ekperema, pherephere enwunga? ⁸ ?Bukwanu gunu be unu jeru ahuma? ?

Unu jeru ahuma onye gbaphuru erengete ekwa? ? Unu ta amadu le ndu gbaphuru erengete ekwa dugbaa l'unuphu ibe eze? ⁹ ? Buhunu gunu ozo be unu jeru ahuma? ? Unu jeru ahuma onye mpfuchiru Chileke to? Ihee! Oo ya bu onoya; mbu-a; onye unu humaru bukwa onye gbę ka onye mpfuchiru Chileke shii mebyi akaka. ¹⁰ Oo ya bu onye ono, Chileke pfuru opfu ehu iya l'ekwo-opfu iya su: 'Lekwa; mu e-zi onye-ozu mu g'o vuru ngu uto je; je aboro ngu uto l'iphu.*'

¹¹ "Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; o to dukwa onye kabakpo Jiŋnu onye emeje baputizimu shii l'iphe, bukpo iphe, nwanji nwuru anwunwu; obenu l'onye bukpo ya be aa-gbekpo su l'enya kachaa alwalwa l'eka Chileke bu eze be gbekwa ka Jiŋnu shii. ¹² E -shi teke Jiŋnu; onye ono emeje baputizimu ono byaru bya eye nta-a be Chileke shi goshita le ya bu eze; ndu ohogu iya shi teke ono meta g'ephe gude k'ehuka kposhia ya. Ndu okpehu du; ndu eme g'ephe bahu l'al-eze obu k'ehuka. ¹³ Noo kele ekemu, shi l'eka Mosisu waa iphe, ndu mpfuchiru Chileke pfukporu; tukerupho epfu iya jeye Jiŋnu bya. ¹⁴ Bu iya bu le teke o du unu g'unu kweta; unu ekweta. O kwa Jiŋnu bu Elayija, e pfuru l'oo-bya obu. ¹⁵ Onye nweru enu-nchi, l'an iphe; numakwa iya.

¹⁶ " ? Bu gunu be mu a-turu ogbo-a yeru? O du g'unwegirima, no l'edupfu abaru ibe phe mba su: ¹⁷ 'Nta be anyi phuru unu upyi; ophu unu ekwedu ete ebvu; anyi rwua erwubvu; ophu unu ekwedu ara ekwa.' ¹⁸ Noo kele Jiŋnu be byaru nu; ophu o du iphe, ookweje eriri; ophu o du iphe, ookweje angungu; a su l'oo obu eme iya. ¹⁹ Abubu-Ndiphe byakwanu bya anodu eri angu; a su g'e lenu l'o bu ekpiri; buru onye nggaga me; buru

* ^{11:10} ^{11:10} Guna Mal 3:1.

ònyà ndu ana akiriko mē ndu ọzo mmanụ, bukwapho ndu aamaru ẹjo ẹka. Ọle ọo iphe, mmamiphe Chileke l'eme bẹ e gude amaru lẹ mmamiphe Chileke bu iphe, pfuru ọto.”

Iphe, ee-me ọha, jikaru nū
(Luk 10:13-15)

²⁰ Tọbudu iya bu; Jizọsu wata abaru mkpukpu lẹ mkpukpu ono g'ọ ha mba; mbu mkpukpu ono, ọ kachaa emeshi iphe-ọhumalenya ono. Ọ baaharu phẹ mba l'izimanu iphe-ẹji, ẹphe emeshi ta alwaduru phẹ azu. Ọ su phẹ: ²¹ “Nshio gube ọha Korazinu! Nshio gube ọha Betusayida! Kẹle ọme e wotaru iphe-ọhumalenya, e meru l'ime unu mee l'ọha Taya yele ọha Sayidonu m'ẹphe eyehaakwaa uwe-aphu; kpua onwophẹ ntu ụzenya; gude goshi l'izimanu lwaru phẹ azu; ẹphe ghawaa umere lwapfuta Chileke. ²² Ọle iphe, mu epfuru unu bu lẹ-a: ọo-karu ndu Taya; waa ndu Sayidonu mma mboku, Chileke e-kpe ikpe eme lẹ g'ọo-du unubedua. ²³ Gube ọha Kapaniyomu! ?Ọ du ngu g'e kulia ngu g'i supfuru l'imigwe tọo? ?Ti madu l'aa-gbenu kwada ngu nu kwarwua oku-ali-maa. Opfu l'ọme e wotaru iphe-ọhumalenya, e meshiru l'ime ngu woru mee lẹ Sodomu; mē Sodomu anodukwaa byeye ntanu-a. ²⁴ Ọle iphe, mu epfuru unu bu lẹ-a: ọo-kakwaru ndu Sodomu mma mboku, Chileke e-kpe ikpe eme lẹ g'ọo-duru gubedua.”

Abyapfuta Jizọsu bya atuta unme
(Luk 10:21-22)

²⁵ Lẹ teke ono kwapho bẹ Jizọsu yeru onu su: “Mu ekele ngu ekele Nna, bu Nnaji igwe yee ali; l'i domiru iphe-a gẹ ndu kwaru ẹnya waa ndu mmamiphe ta amaru iya; i woru iya goshichia ndu bu unwegirima. ²⁶ Noo g'ọ

dụ bụ ono Nna. Iphe ono bẹ i mekpọerupho g'ọ dụ ngu; waa g'ọtso ngu uto ememe iya.

²⁷ “Sụ-a; Nna mu yeakwaru mu iphemiphe l'ẹka. Ọ tọ dukwa onye maru onye Nwa bụ; gbahaa Nna. Ọphu ọ dukwa onye maru onye Nna bụ; gbahaa Nwa; ọzo onye Nwa iya ono kpuhaaru Nna iya ono goshi.

²⁸ “Sụ-a; unu byapfuta mu; unubẹ ndu esegbu onwunu l'akanya; tẹme unu vuru iphe, anyị ẹrwa; mu e-zi iya unu g'unu tuta unme. ²⁹ Unu bya evuta ivu, shi mu l'ẹka; g'unu anwuta mu iphe l'ẹka; kẹle mu eme gelee bya aburu onye wozetaru obu ali. Mu e-mekwa gẹ meji nmapfuru unu. ³⁰ L'iphe, mu eboje g'e vuru ta abukwa iphe, anyị ẹrwa. Ivu nkemu dukwa nphe evuvu.”

12

Eswe-atuta-unme

(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ O be ujiku lanu; mboku ono bu eswe-atuta-unme; Jizosu phe nodu aghata l'egu, a koru akpe. Ndu etsoje iya nu wotaahaa akpuru witi ono taahaa; ẹka ẹgu agu phe. ² Ndu Farisii humae ya pho bya asu iya: “Lenu; ndu etsoje ngu nu emeakwaa iphe, e te mejedu l'eswe-atuta-unme!”

³ Jizosu su phe: “?Unu teke agu-vuswee l'ekwo-opfu Chileke iphe, Dévidi meru ẹka ẹgu agu yee ndu ẹphe l'iya swi? ⁴ G'ọ bahuru l'ulo Chileke je ataa buredi, e doberu Chileke iche, bu buredi erwubeduru iya l'atata; ọphu o rwubekwarupho ndu ẹphe l'iya swi. Ndu o rwuberu bu ndu-uke Chileke kpurumu. ⁵ ?Tọo unu teke agu-vuswee l'ekwo ekemu Mosisu le ndu-uke Chileke jeru ozi l'eswe-atuta-unme l'eze-ulo Chileke? Ẹphe gude egube ono mebyia ekemu ono; ọphu ikpe anmaduru phe. ⁶ Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; iphe ọphu ka eze-ulo Chileke

ono ike bẹ nọkwa l'ẹka-a. ⁷ Ọme unu maru iphe, Chileke epfu l'ẹka ono, ọ sọru: 'Iphe, agụ mu nū ta abụkwa g'unu gwajẹ mu agwagwa; ọ kwa g'unu phujeru nemadzụ obu-imemini;*' mẹ unu tege ewokwaru ikpe nmaa ndu iswi dū mma. ⁸ Lẹ Abụbu-Ndiphe bụkwa Nnajiuphu, nwe eswe-atụta-unme."

Onye ẹka lanụ nwuhuru anwuhu

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Jizọsu shi l'ẹka ono; ọ bụru iya atụgbu bya abahụ l'ulo-ndzukọ ndu Jiu. ¹⁰ Ọ dūru onye nọ l'ẹka ono ẹka lanụ nwuhuru anwuhu. Noo ya; ndu Fárisii, nọ l'ẹka ono chọo iphe, ẹphe a-sụ lẹ Jizọsu meru; bya ajia ya sụ iya: "Ọ bụ iphe, rwuberu nemadzụ l'ememe; mbụ eme g'onye iphe eme wekọrohu l'eswe-atụta-unme?"

¹¹ Jizọsu bya ajia phẹ sụ: "O -nweru onye lanụ l'ime unu, nweru aturu lanụ; aturu ono dalahụ l'ime nsụ l'eswe-atụta-unme; ọnye ono tee jedu je akpufuta iya tọ? ¹² ?Nemadzụ ta akadụ aturu aburu ọkpobe iphe? Ọo ya bụ l'eme iphe-ọma l'eswe-atụta-unme ta abụkwa emebi ekemu." ¹³ Ọ pfuchaa nno bya asụ nwoke ono: "Ngwa; lọchia ẹka alọchi." Ọ bya alọchia ẹka. Ẹka ono bya eteta iya bya adụ iya g'ophunapho dū iya. ¹⁴ Ọ bụerupho ndu Fárisii atụgbu je g'ẹphe chia idzù g'ẹphe e-shi megbua Jizọsu.

Nwozi, Chileke họtaru

¹⁵ Jizọsu maerupho l'onoo iphe, ẹphe eje; o shi l'ẹka ono; ọ bụru iya atụgbu. A dū igwerigwe tsoru iya. O mekọta iphe, bụ ndu iphe eme; ẹphe wekọrohucha. ¹⁶ Ọ pfushiaru phẹ ike sụ phẹ g'ẹphe ta akọjekwa onye ya bụ. ¹⁷ Iphemiphe ono mee iphe, Chileke shi l'Ọnu Azáya, bụ onye mpfuchiru Chileke pfua vukota; sọru:

* 12:7 12:7 Gụnaa Hos 6:6.

18 “Wakwa onye ejeru mu ozi baa;
onye mu họtaru l'onwomu.

Ọ bụ onye mu yeru obu bya
aburu onye emeje g'obu
jidata mu.

Mu e-ye iya Unme mu l'ẹhu
g'ọ kọoru ọhamoha,
nọ ọ mgboko ọ mu e-kpe
phẹ ikpe.

19 Ọ too jekwa atụ ịgologoli;
ọphu oojekwa echi mkpu.

Ọphu ọ dukwa onye byaru
l'anuma olu iya l'etsuzo.

20 Ọ ọo nyakwofukwa g'ọ ka
mma l'ọ ekperema,
rigeru erigeru;
ọphu ọ phunyikwa g'ọ ka
mma l'ọ oroku,
enwu ọswereswe.

Oo-gudeekwapho ẹka iya g'o
gude iya jasụ teke iphe,
pfuru nhamunha a-kapyabẹ
ẹjo-iphe.

21 Ọ bụru iya bụ onye ọhamoha
a-nọdu ele ọnya l'ẹka.”

Ẹka ike Jizosu shi

(*Mak 3:20-30; Luk 11:14-23*)

22 Tọbodu iya bụ; a bya edutaru Jizosu nwoke lanụ,
ọbvụ bu ebubu l'ẹhu. Ọbvụ ono mee ya; ọ nọdu atsụ ishi;
tẹme ọphu o pfudu opfu. Jizosu bya emee nwoke ono;
ọ phuahaa ọzo; pfuahaa opfu. 23 Ọ dụ-dzukọtaru ndu
ono g'ẹphe ha biribiri ntumatu. Ẹphe sụ: “?Tọ bụkwanu
onye-a bụ Nwa Dévidi ọbu?”

²⁴ Ndu Fárisii nūmae ya pho bya asu: “Nwoke-a tege ano dukwa achishije obvu; o to bu l'o gude ike obvu, bu Biyelezebolu, bu iya bu ishi iphe, bukpoobvu l'ophu.”

²⁵ Jizosu maerupho iphe, ephe ari bya asu phe: “Ali-eze -keha ebo; seahaa opfu be o buakwaa ola-l'iswi. Nokwapho g'oo-du unuphu; ozo mkpukpu, keharu onwiya ebo. ²⁶ Teke o bukwanu le Nsetanu achifuje Nsetanu; oo ya bu le nkwoka du l'ibe iya; ?denu g'ee-me g'ali-eze iya keru? ²⁷ O -bukwanuru l'oo Biyelezebolu be mu gude achishi obvu; ?bu gunu be ndu k'unu gudekwanu achishi obvu nkephe? O kwa iya bu l'oo ndu k'unu e-goshiwaro unu l'ikpe nmaru unu. ²⁸ Obenu teke o bukwanu l'oo Unme Chileke be mu gude achishi obvu obu; oo ya bu l'o noo iphe, egoshi le Chileke buakwaa eze l'ehu unu.

²⁹ “Too ?denu ge nemadzu e-shi bahu l'ulo onye okpehu du je egwee ivu iya k'ehuka; a -gufu l'o vuru uzo kee ya egbu temanu l'o gweta ivu iya k'ehuka.

³⁰ “Su-a; onye mu l'ia atugbaduru bukwa onye opfu mu; onye mu l'ia ta achikobedu achikobe l'achikakwa achika. ³¹ Noo g'o gude mu su unu-a; iphemiphe, bu iphe-aji, unwu-eliphe eme; mekpoo epfubyishi, ephe anoduje epfubyishi Chileke be dukotachakwaa k'ophu Chileke aguru phe iya nvu; obenu l'onye pfubyiru Unme-du-Nso be Chileke ta abyakwa aguru nvu. ³² Onyemonye, pfuru Abubu-Ndiphe ajo opfu be aa-gukwaru nvu; obenu l'onye pfubyiru Unme Chileke be a taa gukwaru nvu le mgboko owa; ophu aa-gukwaru iya nvu le mgboko ophu abya nu.”

*Oshi-omi yee akpuru iya
(Luk 6:43-45)*

³³ “Ì -nòdu eme g'ì wòta akpùru dù ree l'oshi, i yeru; vuru ọ̀zo meadaa oshi ọ̀bu g'Ọ̀ dù ree. Teke i haru oshi, i yeru; o mebyihu; l'ii-maru l'akpùru iya a-dùkwapho ẹ̀ji; kẹ̀le e gude akpùru, oshi m̀ìru amaru ẹ̀gube oshi, ọ̀ bụ. ³⁴ Unubẹ̀ ọ̀nwu, ẹ̀jo agwọ̀ nwùshiru-a! ?Unu e-shi ishiagha pfua opfu ọ̀ma l'ẹ̀ka unu dù njo? kẹ̀le iphe, ọ̀nu epfuje bụ iphe, jiru obu bushihu. ³⁵ Ọ̀kpobe nemadzù eshije l'ọ̀kpobe iphe, dù iya l'obu wofuta ọ̀kpobe iphe; ẹ̀jo nemadzù nòdu eshijekwapho l'ẹ̀jo-iphe, dù iya l'obu wofuta ẹ̀jo-iphe.

³⁶ “Gẹ̀ mu karu unu: mbọ̀ku ikpe Chileke bẹ̀ Chileke e-kpekwa onyemonye ikpe mkpọ̀koro opfu, o pfujekpọ̀oru. ³⁷ L'Ọ̀ kwa opfu, shi ngu l'ọ̀nu bẹ̀ ee-gude gùa ngu l'onye pfuberekoto. Ọ̀ b̀ukwarupho opfu, shi ngu l'ọ̀nu bẹ̀ ee-gudekwapho nmaa ngu ikpe.”

Iphe-Ọ̀humalenya, meru l'ẹ̀hu Jiona

(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Tọ̀budu iya bụ; o nweru ndu ezije ekemu mẹ̀ ndu Fárisii haru bya asu iya: “O-zì-iphe; menaarù anyi iphe-Ọ̀humalenya, e-goshi l'ọ̀o Chileke ziru ngu g'ì bya eviya.”

³⁹ O yeeru phẹ̀ iya ọ̀nu sù phẹ̀: “Ọ̀gbo-nta-a pakpọ̀kwaaru njo. Ẹ̀phe te ekwedu nọ̀pyabe l'ẹ̀ka Chileke. Ẹ̀phe nòdu achọ iphe-Ọ̀humalenya. Ọ̀le ọ̀ tọ̀ dùkwanu iphe-Ọ̀humalenya ọ̀zo, ee-goshi phẹ̀; gbahaa iphe, meru Jiona, bụ onye mpfuchiru Chileke. ⁴⁰ Noo kẹ̀le ọ̀o gẹ̀ Jiona nọ̀ru abali ẹ̀to: eswe l'ẹ̀nyashi l'ime ẹ̀pho ophomu okazù ono bụ gẹ̀ Abubu-Ndiphe a-nọ̀ abali ẹ̀to; eswe l'ẹ̀nyashi l'imime alì. ⁴¹ Ndu Ninive l'a-gbalihu mbọ̀ku ikpe; nmaa ọ̀gbo nta-a ikpe; kẹ̀le izimanu lwaru ndu Ninive azu; ẹ̀phe ghaa umere; lwapfuta Chileke l'opfu, Jiona pfuru phẹ̀; obenu l'onye ka Jiona nọ̀ l'ẹ̀ka-a nta. ⁴² Nwanyì, bụ eze ndu Sheba bẹ̀ a-gbalihukwa

mbọku ikpe; nmaa ọgbo nta-a ikpe; kẹle o shi l'ẹka igwe beru; alì beru bya gẹ ya nūma opfu nkwaṁnya Sólomọnu. O be nta-a bẹ onye ka Sólomọnu nọ l'ẹka-a.”

Iphe, akpajẹ ọbvụ alwa azụ

(Luk 11:24-26)

⁴³ “Ọbujeru teke a chifuru nemadzu ọbvụ l'ẹhu; ọbvụ ono etsoru echiẹgu ẹka mini adudu aghaphe; achọ ẹka ọo-nmẹ anmẹe. Teke o jnyaaru; ọphu ọ dudu ẹka ọ hūmaru; ⁴⁴ l'ọ sụ gẹ ya laphuëshikwa azụ l'akahụ ọlo iya-a. Teke ọ byatashiaru ọ dabyiwaru iphoro; a zawa iya azaza; dozichaa ya ree; ⁴⁵ l'oo je achita ọbvụ ẹsaa ọzo, ka iya njọ; ẹphe awuba je eburu iya. Ndzụ nwoke ono teke ono abya aka njọ; eme lẹ teke mbụ phọ. Nokwaphọ g'ọo-dụ ọgbo nta-a, megburu onwophẹ l'ẹjo-ipe-a bụ ono.”

Ne Jizọsu yẹe unwune iya

(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Noo ya; Jizọsu kpukwaduru-a opfu l'ọnu epfu eyeru ndu ono; ne iya yẹle unwune iya byawaa bya apfuru l'etezi zia sụ g'e kua ya g'ẹphe pfuru yeru iya. ⁴⁷ O nweru onye sūru iya g'o gebekwa lẹ ne iya yẹe unwune iya nọkwa l'etezi achọ g'ẹphe pfuru yeru iya.

⁴⁸ Ọ sụ onye ono, pfuru iya ya nū ono: “?Bụ onye bụ ne mu; tọo bụ ndu ole bụ unwune mu ọbu?” ⁴⁹ Ọ bya atube ndu etsoje iya nū ẹka bya asụ: “Wakwa ndu bụ phẹ bụ ne mu; bya aburu unwune mu baa. ⁵⁰ Kẹle onyemonye eme iphe, dū Nna mu, bu l'imigwe l'uche; buakwaa nwune mu kẹ nwoke; bya aburu nwune mu kẹ nwanyi; bya abukwarupho ne mu.”

13

Onye agha mebyi iphe

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Ọ bụru ujiku lanụ onokwaphọ bẹ Jizọsu shi l'ụlo ono tughua je anọdu l'agụga eze-ẹnyimu. ² A dū igwerigwe gbaphee ya mgburugburu; k'ọphu ọ bahunu l'ugbo, nọ l'ime mini ono je anọdu. Igwerigwe ndu ono kuru l'elimgboko. ³ O gude ẹtu zia phẹ iphe, dū igwerigwe sụ:

“Nwoke lanụ jeru atụ mebyi iphe. ⁴ Ọ nọdu atụ mebyi iphe ono; ọ haru daa l'agụga gbororo; ẹnu bya atutua ya. ⁵ Ọzo nashihu iya daa l'alị, dū epfu-epfu; ẹka anụ alị adu-zidu. Ntanta-a o fushia ome l'anụ alị ono, ta adukwanu igbi ono. ⁶ Anwụ chilahaephọ; o chipyashia ya. Ọ nwulwashihu kposhihu nkụ; kele o to nwedu ogbarabvu l'ime alị. ⁷ Ọzo daa l'ẹka akpuru obvu nọ l'ime alị. Yele obvu ono futakota. Obvu onoya kpagbushia ya. ⁸ Ọzo daru l'ẹka alị dū ree. O fushia ome; vua evuvu; bya amịa amịmi. Ndu amịta ukporo ise; ndu ukporo ẹto; ọphu aburu ukporo l'iri.

⁹ “Onye nweru ẹnu-nchị, anụ iphe nūmakwa iya!”

Iphe, meru iphe, Jizọsu egudeje

ẹtu ezi iphe

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Tọbudu iya bụ; ndu etsoje iya nū byapfuta iya bya asụ iya: “?Bụ gūnu meru g'o gude i gude ẹtu epfuru ndu ono opfu?”

¹¹ Jizọsu sụ phẹ: “Ọo unubedua bẹ Chileke meru g'unu maru iphe, e shi domigbaa edomi, bụ iya bụ k'ẹka Chileke bụ eze; obenu le ndu k'ono bẹ o to meduru g'ephē maru iya. ¹² Noo kele iphe, bukpo onye nweru nū bẹ Chileke e-yebaa g'o nweru nweru k'etsutsu iya. Obenu onye ete nwedu nū bẹ ọo-gbenu natafulenu nwọphu, o nweru. ¹³ Noo g'o gude mu gude ẹtu ẹtu epfuru phẹ opfu. Kele ẹphe e-le ẹnya nta lee imo; ọ tọ dudu iphe, ẹphe ahuma. Teke ẹphe nūmachaaru nta nūma imo; ọ tọ dudu ọphu

aga phẹ nchị. Ọphu ọ dudu iphe, byaru l'edo phẹ ẹnya.
¹⁴ Ọ bụru l'ẹhu phẹ bẹ iphe, Azáya onye mpfuchiru
 Chileke pfuru vuru; l'Ọ sụru:

“ Ẹphe a-nga nchị nta ngaa
 imo;
 Ọ tọ dudu iphe, edo phẹ
 ẹnya.

Lee ẹnya nta lee imo;
 Ọ tọ dudu iphe,
 ẹphe byaru ahụma.

¹⁵ Opfu l'ẹphe kpochiwaru obu.
 Ẹphe swọ-chiwaa nchị;
 tanyibe ẹnya.

Ọ -bụrabu m'ẹphe
 egudekwaa ẹnya hụma;
 gude nchị phẹ nụma.

Obu phẹ emee g'o doo
 phẹ ẹnya; m'ẹphe
 aghakọbe
 byapfuta Chileke g'ọ
 dzọo phẹ.*

¹⁶ “Sụ-a; ẹhu-utso bẹ a gọru nụ unu; opfu l'unu duru
 ike gude ẹnya unu hụma ụzo; gude nchị unu nụma iphe.

¹⁷ Lẹ tororo, mu eme gẹ mu gbuaru iya unu bụ lẹ ndu
 mpfuchiru Chileke; mẹ ndu pfuberekoto, dụ igwerigwe
 bẹ ọ guru ẹgu ahụma iphe-a, unu ahụma-a; ọle ẹphe ta
 ahụmaduru iya. Ọ gukwaru phẹ phọ anụma iphe-a, unu
 anụ-a; ọle ẹphe ta anụmaduru iya.”

*Iphe, ẹtu onye agha mebyi iphe ono bụ
 (Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

* 13:15 13:15 Gụnaa Azá 6:9,10.

¹⁸ “Wakwa iphe, ẹtu k'onye jeru atụ mebyi iphe ono bụ baa: ¹⁹ O nweru onye anọduje anụ iphe, eepfu ẹ k'ẹka Chileke bụ eze; ọle o too dodu iya ẹnya. Onye-Njọ ono abya anafu iya mebyi iphe ono, e pfuru, nọ iya l'ime obu ono. O bụru ẹgube onye ono bụ ndu k'ono, a gharu l'aguga gbororo onoya. ²⁰ Ndu ọphu daru l'epfu bụ onye ọphu bụ: teke ọ nūmaru opfu ono bẹ ọ natakpọoru iya l'ẹhu-utso. ²¹ Ọphu ọ tọ gbaduru iya ọgbarabvu l'obu. O kpọepho upfu nwanshii; iphe mkpamẹhu byapfutaẹ ya phọ; ọzoo ndu ọzo melahaa ya ewere l'o kwetaru opfu ono; l'ọ bụru iphe, ọo-kpakota daa; paru opfu ọbu buhaa. ²² Ndu ọphu daru l'ẹka obvu dū l'ali; bụ onye ọphu nūmaru opfu Chileke; ọle ọogba egomunggo ẹhu iya. Eyenuka obu l'ẹku batanụ bya akpaahaa opfu ono ẹhu. Ọphu ọ mịduru amimi. ²³ Obenu ẹ ndu k'ono, bụ mebyi iphe, a tūru l'ọkpobe ali ono; noo ndu ọphu bụ ndu anūmajechaa ya nū; bya ewota iya ye l'ọkpoma phẹ. O bụru ndu k'ono eyeje mebyi. Ọphu eyee ukporo ise; ọphu eyee ukporo ẹto; ọphu eyee ukporo l'iri.”

Ẹtu, e gude ohu iphe anmaa

²⁴ Noo ya; a nọnyakwaa Jizọsu byakwa anmaaru phẹ ẹtu ọzo sụ phẹ: “Gẹ Chileke e-shi goshi ẹ ya bụ eze a-duẹpho gẹ nwoke, chitaru mebyi iphe, dū ree je aghaa l'ali. ²⁵ O be l'enyashi ujiku lanu; teke e kuchawaru mgbenya; onye ọhogu nwoke ono bya achita akpuru iphe je aghakwaaphọ l'ẹka ono, ọ gharu ọkpobe iya phọ. O ghaẹbe iya bya aburu iya atugbu. ²⁶ Mebyi iphe ono nọdu l'ẹka ono fushia bya awata amimi. Ohu iya phọ fushikwaaphọ bya amia. A gbẹ teke ono hūma l'ohu mebyi iphe yi iya. ²⁷ Ndu ozi nnajiuphu ono byapfuta iya bya asu iya: ‘Nnajiuphu; ?tọ būnaa ọkpobe mebyi iphe bẹ i gharu l'ali ngu-a? ?Denuhununu g'o gude ohu iya

fushia ya eghirigha nno?’ ²⁸ Nwoke ono sụ phẹ l'ọ dụ g'ọ bụ ndu ephẹ l'iya duru l'opfu bẹ meru iya nụ. Ndu ozi ono sụ iya: ‘?Bụ iya bụ l'ọ dụ ngu g'anyi je epheshia ya tọo?’ ²⁹ Ọ sụ phẹ: ‘Waawaa! Unu -jeshia epheshi ohu mebyi iphe ono bẹ ẹka a-tunukakwa unu atutu; unu eje ephẹkọbe iya ndu ọpflu bụ ọkpobe iya. ³⁰ Unu haa ya g'ephẹ tuko vua jeye teke ebubu iya. Noo teke mu a-karu ndu ebu iya nụ g'ephẹ vuru ọzo pheshiada ohu iya ono; chikobe l'ẹka lanu; sweshia ya esweshi kpoo ya oku. Tẹmanu ephẹ ebutawarọ ọpflu bụ ọkpobe iya vuba l'ulo mu teke ono.’ ”

Ẹtu, e gude akpuru oshi mọtutadu anma

(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

³¹ Jizosu byakwa anmaaru phẹ ẹtu ọzo sụ phẹ: “Sụ-a; gẹ Chileke e-gude goshi ẹ ya bụ eze l'a-duepho g'akpuru oshi mọtutadu, nwoke wotaru ghaa l'ẹgu iya. ³² Akpuru oshi ono bụ iya kakota rwiirwiirwii l'iphe, bukota mebyi iphe, aaghaje aghagha l'ali. Ọle ọ bujeru teke ọ byaru evua; l'ọ kakota iphemiphe, aakuje akuku l'eli. L'ọ bya aburu oshi k'ọpflu unwu ẹnu, ephẹ l'eli anọduje akpa epfune l'ekali iya.”

Ẹtu, e gude iphe-ekoje-buredi anma

(Luk 13:20-21)

³³ No iya; Jizosu byakwa anmaaru phẹ ẹtu ọzo sụ: “Gẹ Chileke e-shi goshi ẹ ya bụ eze; a-duepho g'iphe-ekoje-buredi, nwanyi hataru nwanshii ye l'ukpokutu iphe, eegudeje eme buredi. Iphe ono jiru nkweka ẹto.

Jizosu gude ẹtu ezi iphe

(Mak 4:33-34)

³⁴ “Ọ buru ẹtu ẹtu egube ono bẹ Jizosu gude zikota ndu ono ozi-oma ono. Ọ -gudedu ẹtu bẹ ọ tọ dudu iphe,

oozije phe. ³⁵ Iphe ono je emee; iphe, onye mpfuchiru Chileke pfuru v̄ua; b̄u ọp̄hu s̄uru:

“Mu e-gude ẹtu ẹtu p̄fuaru
phe op̄fu.

Mu e-pfuru phe iphe ono,
e domiru edomi eshinu
e meru mgboko ono.†”

Jiz̄osu ep̄fu iphe ẹtu ono, ọ nmar̄u k'ohu iphe ono b̄u ³⁶ Noo ya; Jiz̄osu par̄u ikpoto ndu ono haa; bahushia l'ulo. Ndu etsoje iya n̄u bya abyapfuta iya; bya as̄u iya: “K̄onaaru anyi iphe, ọ b̄u; mb̄u k'ohu iphe ono g'o doo anyi ẹnya.”

³⁷ Ọ s̄u phe: “Onye ono, agha ọkpobe mebyi iphe ono b̄u Ab̄ubu-Ndiphe. ³⁸ Al̄i ẹka ono, ọ gharu iya ono b̄uru mgboko l'op̄hu. Ọkpobe mebyi iphe ono, ọ gharu ono b̄uru ndu Chileke b̄u eze phe. Ọp̄hu b̄u ohu iya ono b̄uru ụnwegirima Onye-Nj̄o ono nw̄uru. ³⁹ Ọhogu ono, gharu ohu mebyi-iphe ono b̄uru Obutuswe. Teke ono, ee-buta iya ebuta ono b̄uru g'ọo-d̄u m̄e mgboko bv̄ujeep̄ho. Ndu e-bu iya n̄u b̄uru ụnwu-ojozi-imigwe. ⁴⁰ Ọo g'e phekeru ohu iya ono ch̄ita je akp̄o ọku ono b̄u g'ọo-d̄u teke mgboko a-bv̄u. ⁴¹ Ab̄ubu-Ndiphe ezi ụnwu-ojozi-imigwe iya g'ep̄he ch̄ishikotakpo iphe, b̄u ndu ono, kpatar̄u nwibe phe eme iphe-ẹji ono m̄e iphe, b̄u ndu emeje ẹjo-iphe ọzo g'ep̄he hak̄ota; ⁴² ch̄iru ye l'ota ch̄ichichi ọku. Ẹka ono b̄e nemadz̄u a-n̄odu kwaa ẹjo ẹkwa; taa ikireze. ⁴³ Ndu ọp̄hu p̄fuberekoto l'ip̄hu Chileke a-n̄odu egbu nw̄iinwii g'ẹnyanwu l'ẹka Nna phe b̄u eze. G'onye nweru ẹnu-nch̄i n̄umakwa iya!”

Iphe lab̄o, vugbaa oke aswa

† 13:35 13:35 Ḡunaa Ebvu 78:2.

⁴⁴ “Eka Chileke bu eze du g'iphe, vu oke aswa, e woru domia edomi l'egu. Onye lanu je ahuma iya woru iphe kpuchia ya; teru eswa lashia. O laa je atuko iphemiphe, o nweru reshia je azua ali ono.”

⁴⁵ Noo ya; o su: “Onye maru iphe, eka Chileke bu eze bu; emeje g'eze onye agba ngho; o ndu achu igopoto, amashi mma ike, ya a-zu. ⁴⁶ O chonyaa ya; bya ahuma ophu ere ntumatu. O laa je atuko iphe, o nweru reshia gude je azua ya.

Ugbu-ikokoro

⁴⁷ “Su-a; Eka Chileke bu eze dukwa g'egube eewojeru ugbu-ikokoro tu l'eze-enyimu-a; l'o nwukoo ema, du iche iche. ⁴⁸ Ema ono -jiopho ugbu ono; l'a bya akpu ya kpufuta eli-mgboko; bya anodu anoo; hoo ya ahoho; hoshia ya ophu du ree ye le nkata bya ekporu ndu ophu du eji je awushia. ⁴⁹ Noo g'oo-du teke mgboko a-bvu. Ndu ojozi-imigwe a-lufuta bya ahoshia ndu ejo- iphe l'eka ndu pfuberekoto no. ⁵⁰ L'ee-je achiru phe ye l'ota chichichi oku. Eka ono be nemadz u a-ndu raa ejo ekwa; taa ikireze.”

Iphe ophuu l'akahu iphe

⁵¹ Noo ya; Jizosu ja phe su phe: “?O kwa l'iphe ono, mu epfu ono doru-a unu enya?” Ephe su iya: “Ee Nnajiuphu!”

⁵² O su phe: “Oo ya bu l'iphe, bu onye maru ekwo-opfu Chileke maghee ya ree; bya aburu onye kwetawaru le Chileke bu eze iya be duopho ge nwoke, kwaru eze unuphu. O ndu atukoje akahu iphe me iphe ophuu gwefuta l'ulo ophu o doberu eku, du iya mkpa.”

*Aajika Jizosu le Nazaretu
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ Tòbudu iya bụ; Jizọsu nmaẹbekotakpoepho ẹtu ẹtu ono g'ọ ha; ọ bya eshi l'ẹka ono tũgbua; ⁵⁴ lashia mkpũkpu iya. O rwua ẹka ono bya abahũ l'ũlo-ndzukọ ndu Jiu je eziahaa phẹ opfu Chileke. O zirwua iphe ọbu k'ọphu ọ dũ ndu nọ l'ẹka ono biribiri. Ẹphe tũko pfuahaa sũ: “?Bũ awe bẹ ẹgube oke mmamiphe ọwa-a shi iya? ?Denu g'o shi emeẹbe iphe-ọhumalenya ọwa-a? ⁵⁵ ?Tọ bũnu iya-a bũ nwatibe nwoke kapyĩnta-a? ? Tọ bũnua Meri bẹ ne iya aza? ?Tọ bũnu iya bũ nwune Jiemusu yẹle Jiósefu; waa Sayĩmonu; mẹ Jiudasu? ⁵⁶ ? Tọ bũnaa unwune iya kẹ nwanyị bẹ anyi l'ẹphe bugbaa l'ẹka-a? ?Bũ awe bẹ o shi nwũtachahunaa iphe ọwa-a?” ⁵⁷ Iphe ono kpatsu phẹ ẹhu-eghu.

Jizọsu sũ phẹ: “Onye mpfuchiru Chileke bẹ aak-wabẹjekwa ùbvù l'ẹkameka; agũfuekwapho lẹ mkpũkpu iya waa l'ibe iya.” ⁵⁸ Ọ bũru iya meru g'o gude ọphu iphe, dũ biribiri, ha shii, Jizọsu meru l'ẹka ono adũdu igwerigwe kẹle ẹphe te ekwetaduru nkiya.

14

*Anwũhu Jiọnu onye emeje baputizimu
(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)*

¹ No iya; ọ bũru teke ono bẹ Herọdu, bũ ọchi-ọha Gálili nũmaru ùdù Jizọsu; ² bya asũ ndu ejeru iya ozi: “? Unu maru-a l'ọ kwa Jiọnu ọphu emeje baputizimu tetaru dzũru ndzũ ọzo; ọ kwa iphe ono meru iphe, ọduje ike eme iphemiphe ono, dũgbaa biribiri ono.”

³ Iphe, meru nũ bũ lẹ Herọdu zijeru; e je egude Jiọnu; kee ya ẹgbu je atuchia l'ũlo mkpọro. Ọ bũru Herọdiyasu bẹ kparũ iya nũ. Herọdiyasu ono bũ nyee Filipu. Filipu bũkwanuru nwune Herọdu. ⁴ Lẹ Jiọnu shi asũje Herọdu l'ọo iphe, ta adũdu Chileke ree bẹ o meru; l'o jeru ahata nyee nwune iya ono lũru. ⁵ Ọme ọ tọ bũwaa lẹ Herọdu

atsụ ọha ebvu mę o gbuwaa Jiօnu egbugbu. Obenu l'օha pfudzuwaru lę Jiօnu bụ onye mpfuchiru Chileke.

⁶ Noo ya; o be mbօku, bụ eswe, Herօdu abօje օbo- iphe gude anyata mbօku, a nwuru iya; nwa Herօdiyasa kę nwanyị bya etee ebvu l'atatiphu ndu ębyaa Herօdu ono. Ғhu tsօo Herօdu ntumatu. ⁷ Tօbudu iya bụ; o richaarụ iya angụ sụ lę ya a-nụ iya iphe, օ rwօkpoeru iya phօ.

⁸ Noo ya; ne iya kwarụ iya ye. ր byapfuta Herօdu bya asụ iya: “Yenu ishi Jiօnu օphu emeje baputizimu l'ochi pataru mu l'ęka-a!”

⁹ Ғhu daępho eze ono dzụu. Obenu l'eshinu o riwaru angụ l'iphu ndu ono, byaru iya ębyaa ono bę օ suru g'a nụkwa iya iphe, օ suru g'a nụ iya. ¹⁰ O zia; e je egbuta Jiօnu ishi l'ulo mkpօro; ¹¹ ye l'ochi bya apęe nwamgbօko ono. Nwata woru iya je apęe ne iya. ¹² Ndu etsoje Jiօnu bya bya apata ogwe iya je elia. Ғphe mechaa; je akօroru Jizօsu iphe, meru nụ.

*Jizօsu anụ unu umadzu iri l'ębo
l'ukporo iri nri*

(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jiօn 6:1-14)

¹³ Tօbudu iya bụ; Jizօsu numaephe iphe, meru nụ; o kwe hm bahu l'ugbo tugbua jeshia l'ęka օo-nօdu nwękiya. Ikpoto ndu ono numaephe lę Jizօsu gudewaa ugbo tugbua; ęphe shi lę mkpukpu lę mkpukpu gude օkpa tsoru iya. ¹⁴ ր futa l'ugbo ono bya ahuma ikpoto nemadzu, ha shii, nօ l'ęka ono. Imemini phę dụ iya shii; o mee ndu iphe eme; ęphe wekօrohu.

¹⁵ O bejeępho l'uzenyashi ndu etsoje iya nụ jepfu iya je asụ iya: “?I maru-a l'ęka-a bụ echięgu; teme nchi nօdu ejihuwaa? Sụdupho ikpoto ndu-a g'ęphe laa; g'ęphe

abahunwanu le mkpukpu le mkpukpu-a, no-pheru anyi mgburugburu-a je azutaru onwophe nri.”

¹⁶ Jizosu su phe: “G'ephe te ejeshiro alala. Unu nunu phe nri g'ephe ria.”

¹⁷ Ephe su iya: “Iphe, anyi gude l'eka-a bukwa ishi buredi ise waa ema labo kpurumu.”

¹⁸ O su phe: “Ngwa; unu chitaru mu iya l'eka-a.”

¹⁹ Noo ya bu; o karu ikpoto ndu ono g'ephe noduchaa anoo l'eka ono, nweswa du kirikiri ono. O bya achita ishi buredi ise ono waa ema labo pho; bya apalia enya imeli; kele Chileke ekele ke nri ono; bya eworu iya nyawashia chiru nu ndu etsoje iya nu. Ndu etsoje iya nu woru iya keshiaru ikpoto ndu ono. ²⁰ Ephe tuko rijichaa ephe. Ephe bya atutukobe ndu ophu e riphodoru. O ji nkata iri l'ebo. ²¹ Unwoke, yi le ndu ono, riru nri ono beru l'unu unwoke iri l'ebo l'unwoke ukporo iri; a -gufukwa unwanyi l'unwegirima.

Jizosu eje ije l'eli mini

(Mak 6:45-52; Jion 6:16-21)

²² Tobudu iya bu; Jizosu su ndu etsoje iya nu ono g'ephe bahu l'ugbo; vuru iya uzo dafu azu iya ophu ge ya pfuadaru igwe oha ono g'ephe lasha. ²³ O pfuchaerupho igwe oha ono; ephe lashichaephe; o tugbua je anodu l'ubvu nwekinyi iya pfuaha nuaaha Chileke. Nchi jihuchaa; o nodu pho l'eka ono nwekinyi iya. ²⁴ Ugbo ono nodu l'echilabo eze-enyimu ono. Oke akpara-mini nodu atukwapho. O mee akpo ugbo ono nodu atsu l'ehu; kele pherephere ezifuanu iziphu. ²⁵ Jizosu jeru ije l'eli mini ono jepfushia phe. Teke ono buwaru l'iphe-oduu aha enu. ²⁶ Ndu etsoje iya nu humae ya pho; eka oje ije l'eli mini ono; ehunmalaha phe

anmanma; ẹka ẹphe dobesu l'ọo maa. Ẹphe chishia mkpu; ẹka ndzu agụ phẹ.

²⁷ Teke ono kwaphọ; Jizọsu sụ phẹ: “G'okpoma shihu unu ike. Ọ bụa mbẹdua. Ndzu ba agushi unu.”

Pyita eje ije l'eli mini

²⁸ Noo ya; Pyita sụ iya: “Nnajiuphu; Ọ -buru ngu eviya; kanuru mu gẹ mu nyibata l'eli mini jee ije byapfuta ngu.”

²⁹ Ọ sụ iya: Ngwa! Byanu! Pyita kwenu do; nyifuta l'eli ugbo ono jeru ije l'eli mini ono jepfushia Jizọsu.
³⁰ Tọbudu iya bụ; Ọ hụmaepho akpara-mini ono, atụ nụ ono; ndzu gụahaa ya. Ndzu wataẹ ya phọ agugu ono; Ọ wata anguda anguda lẹ mini ono. Ọ rashia: “Nnajiuphu dzọo mu-o!”

³¹ Jizọsu bya amachia ẹka selita iya sụ iya: “Oo-wa! Ekwekwe nkengu apaa nwanshi. ?Bụ gunu meru g'o gude i bọahaa obu ẹbo?”

³² Yẹe Pyita bya aswiru bahu l'ime ugbo ono. Oke pherephere ono zibuhu. ³³ Ndu etsoje iya nụ ono, nọkota l'ime ugbo ono bya abaarụ iya ẹja sụ iya: “! bupho Nwa Chileke obu eviya eviya.”

Jizọsu eme gẹ ndu iphe
emegbaa wekọrohu lẹ Gẹnesaretu

(Mak 6:53-56)

³⁴ Tọbudu iya bụ; Jizọsu phẹ daghaa mini ono bya afuta lẹ Gẹnesaretu. ³⁵ Ẹphe futaepho; ndu ẹka ono hụbechawaa Jizọsu ama. E zia; a gbachaaaru je l'unuphu l'unuphu je apatachaaru iya ndu iphe emegbaa g'ẹphe ha.
³⁶ Ẹphe nọdu arwoje iya g'o kwe g'ẹphe denyi iya ẹka; obetaru Ọ buru l'ọnu uwe iya. Iphe, bupoo ndu denyiru ọnu uwe iya ono ẹka wekọrohuchaa.

15

Omelali ndiche ndu Jiu
(Mak 7:1-13)

¹ Ọo ya bu; ọ duru ndu Fárisii, dọru l'ẹka ono; wak-waphọ ndu ezije ekemu. G'ẹphe ha tuko shi Jierúsalemu byapfuta Jizosu bya asu iya: ² “?Bu gunu meru iphe, ndu etsoje ngu nu emebyi omelali, shi le nna anyi oche phe? ?Bu gunu meru iphe, ẹphe ta akwojedu ẹka akwokwo temanu ẹphe erije nri?”

³ Jizosu bya asu phe: “?Bukwanu gunu meru g'o gude unu gbẹ gwọbechia ekemu, Chileke suru g'e meje je emeahaa omelali, nemadzụ doberu?” ⁴ Le Chileke sukwaru: ‘Yejekwaru nna ngu yele ne ngu ubvu.*’ Bya asukwapho: ‘Onye epfujeru nna iya ozoo ne iya ẹjo opfu g'e gbukwaa onye obu egbugbu.†’ ⁵ Unubedua byakwanu epfu bya asu: ‘O -buru le nemadzụ suru nna iya; ozoo ne iya: Iphe, mu gege egude kwoo ngu buakwaa iphe Chileke.’ ⁶ ‘Ọo ya bu l'onye ono ta agbaeduru ke g'o gbaaru ne le nna iya mkpu.’ Unu su l'o to pfuduru ẹji. Unu shi egube ono gude l'unu eme omelali, unu ezi; mee Opfu Chileke o buru iphe-mmanu. ⁷ Lekwa unube tuko-l'ehu-atuko-l'obu-a! Azaya, onye mpfuchiru Chileke pfugbuakwaru k'unu teke o pfuchiru Chileke su:

⁸ “Ndu-a bu l'ogboromonu
be ẹphe gude
akpiritaru mu ntse.
O buru ire be ẹphe gude
aja mu ajaja;
obu phe nodugbaa mu
uzenya.

⁹ Ẹphe abaru mu ẹja mkpe;

* 15:4 15:4 Gunaa Awu 20:12; Dit 5:16. † 15:4 15:4 Gunaa Awu 21:17; Uke 20:9.

bya ezi ekemu,
nemadzu tũru;
o nŋchia ęnya ekemu
Chileke.‡”

Iphe, aasŋ nsŋ; mę iphe,
a ta sŋdu nsŋ

(*Mak 7:14-23*)

¹⁰ Jizŋsu bya ekua igwe ŋha ono; bya asũ phę: “Unu gebekpŋdapho gę mu karũ unu g'o doo unu ęnya. ¹¹ Ō tŋ bũkwa iphe, nemadzu eri l'ŋnu atũrwu iya; ŋ kwa iphe, shi nemadzu l'ime obu fũta iya l'ŋnu bũ iphe, atũrwuje iya nũ.”

¹² Tŋbudu iya bũ; ndu etsoje iya nũ byapfuta iya bya asũ iya: “?I maru-a l'iphe ono, i shi epfu ono shikwa egħu ndu Fąrisii egħu?”

¹³ Ō sũ phę: “Iphe, bũkpoo oshi, ata bũdu Nna mu, nŋ l'imigwe gude ęka iya yee ya bę ee-phęfukwa ephefu.

¹⁴ Unu parũ phę rŋ haa l'ęphe bũ ndu atsu ishi, kpũ ndu atsu ishi. Onye atsu ishi -kpũru onye atsu ishi ibe iya bę ęphe a-tũkokwa dalahũ lę nsũ.”

¹⁵ Pyĩta sũ iya: “Meęshinu g'ętu ono doo anyiċbedua ęnya.”

¹⁶ Tŋbudu iya bũ; ŋ sũ phę: “?Bũ iya bũ l'unubędua bę iphe ete dojekwaphŋ ęnya? ¹⁷ Unu ta amakwaphŋ l'iphe, eeri l'ŋnu bũ l'ępho bę ŋobahuje; l'eeshi l'ęka ono nyĩfu iya. ¹⁸ Obenu l'iphe, nemadzu epfu l'ŋnu bũ l'obu bę o shi iya fũta. Ō bũru ono bũ iphe, atũrwu nemadzu. ¹⁹ Kęle ŋo l'ime obu nemadzu bę iphemiphe-a shi: agba ęjo egomunggo; egbu ŋchi; eri ogori; apharwũshi onwonye; ezi ipħuru; adzũ ŋka; yele epħurwushi nemadzu. ²⁰ Ōo iphemiphe ono bũ iphe,

‡ 15:9 15:9 Gũnaa Azá 29:13.

atūr wuje nemadzu. Obenu l'a ta kwòduru ẹka ria nri tee atūr wudu nemadzu ililekpoo.”

Ekweta nwanyi, abudu onye Jiu

(Mak 7:24-30)

²¹ Jizosu gbeshi l'ẹka ono bya ejeshia mkpukpu ẹ mkpukpu, nọ-pheru Taya yẹle Sayidonu mgburugburu.

²² A bya l'amaru; nwanyi Kėnanu, bu l'ẹka ono byapfuta iya bya echia mkpu sụ: “Nnajiuphu, bu Nwa Dévidi! Phunaaru mu obu-imemini! Ẹ nwatibe mu kẹ nwanyi bẹ ọbvụ alọkwa kpurukpuru.”

²³ Ọphu Jizosu epfuduru opfu yeru iya. Ndu etsoje Jizosu bya arwọahaa ya sụ iya: “Chifunu nwanyi-a, l'etsophe anyi arachi anyi nchi-a.”

²⁴ Jizosu sụ: “Ọ tọ dukwa ẹka ọzo, Chileke ziru gẹ mu je; gbahaa gẹ mu jepfu ndu Ízurẹlu, bu igwerigwe aturu, tuphashihuru etuphashihu.”

²⁵ Nwanyi ono gbeshi bya adaa kpurumu l'iphu iya sụ iya: “Nnajiuphu; jiko gbaaru mu rọ mkpu.”

²⁶ Jizosu sụ iya: “Nwanyi-a; ọ tọ dukwa ree g'e woru nri unwegirima nụ unwu nkuta.”

²⁷ Nwanyi ono sụ iya: “Ono dũa nno Nnajiuphu! Obenu ẹ nkuta atutujekwaa ẹvirivi nri, dashihuru l'ẹka onye nwe phẹ nụ eri nri.”

²⁸ Ọ pfuchaa nno; Jizosu sụ iya: “Oowee! Gube nwanyi ọwa-a! Ekwekwe nkengu apaa. Aa-o! Ọ kwaphọ g'ọogu ngu bu gẹ Chileke e-meru ngu.” E shiẹpho teke ono gẹdegede; ọ buri ada iya nwanyi ono ewekorohu.

Jizosu eme g'ẹhu dũ

ikpoto nemadzu ike

²⁹ Jizosu shi l'ẹka ono tugbua bya etsoru aguga aguga eze-enyimu Gálili ogologo; je enyihu eli úbvú je anọdu.

³⁰ Tọbudu iya bu; ikpoto nemadzu wuru byapfutashia

ya; dutagbaaru iya ndu ẹniyeni; mẹ ndu ndanwụ danwushiru; mẹ ndu atsụ ishi; mẹ ndu te epfudu opfu; meward igwerigwe ndu ọzo, iphe emegbaa. Ẹphe bya achiru phẹ wushiru Jizosu lẹ mgboru ọkpa. O mee; ẹhu dukota phẹ ike. ³¹ No iya; ẹhu dukota phẹ ike; k'ophu ọ du ikpoto ndu ono biribiri g'ẹphe humaru lẹ ndu te epfudu opfu pfuaharu opfu; ndu ndanwụ danwushiru; ẹhu tetachaa phẹ. Ndu ẹniyeni jeahaa ije; ndu atsụ ishi nọdu aphụ ụzo. Ẹphe jaahaa Chileke kẹ ndu Ízurẹlu ajaja.

*Jizosu anụ unu umadzu iri nri
(Mak 8:1-10)*

³² Tọbudu iya bụ; Jizosu bya ekua ndu etsoje iya nụ bya asụ phẹ: “Imemini ikpoto ndu-a dukwa mu; g'onye l'ẹphe nọwaru ujiku ẹto l'ẹka-a; ophu ọ bụdu l'ọ dukwaduru nri, ẹphe gude, ẹphe e-ri-a. Ophu mu a-sụkwanu g'ẹphe swiru ẹgu lashia. Mu -pfua nno; ẹphe lashia; mbà atushi phẹ l'ụzo.”

³³ Ndu etsoje iya nụ sụ iya: “?Bụ awe bẹ anyi a-humakwanu buredi l'echiẹgu-a, l'a-sụ ikpoto ndu-a eriri?”

³⁴ Jizosu sụ phẹ: “?Bụ ishi buredi ole bẹ unu gudekpọo?” Ẹphe sụ iya: “Ọ kwa ishi buredi ẹsaa; waa unwu-ema, harụ yikwaru iya phọ.”

³⁵ Ọo ya bụ; ọ sụ g'ikpoto ndu ono nọdukota anọo l'alị l'ẹka ono. ³⁶ Ọ bya achita ishi buredi ẹsaa ono waa unwu-ema ono bya ekele Chileke ekele. Ọ bya awashia ya bya achie ndu etsoje iya nụ; ẹphe keeru ikpoto ndu ono. ³⁷ Ndu ono tuko ria nri rijichaa ẹpho. Ndu etsoje iya nụ bya atutua ibiribe buredi ophu ghuduru nụ; o ji nkata-eevu-iphe ẹsaa. ³⁸ Ndu riru nri ono du unu unwoke iri; a-gufukwa unwanyi mẹ unwegirima.

³⁹ Ọ bya asụ ndu ono g'ẹphe lawarọ. Ẹphe wụkahu lashia. Ọ bya abahụ l'ụgbo; ọ bụru iya eje alị Magadanu.

16

Eepfu gẹ Jizọsu mee
 ọhumalenya

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Ndu Fárisii mẹ ndu Sadusii bya agbabẹru Jizọsu ọnyà opfu g'ẹphe gude nmata iya. Ẹphe bya asụ iya g'o menaarụ phẹ iphe-ọhumalenya, shi l'imigwe. ² O yeeru phẹ iya ọnu sụ phẹ: “Ọobujeru teke ọ bụ l'ụzenyashi bẹ akpaminigwe charu roboo; unu asụ l'echele iya bẹ mbọku a-dụkwaa ree. ³ Teke ọ bụkwanu l'ụtsu bẹ unu hụmaru g'igwe dụ rogoro rogoro; tẹme erwurwu dụ iya; unu asụ l'igwe e-dzekwa ọ-lwa-boroboro ntanụ-a. Sụ-a; eshinu unu amajẹchaaru epfu gẹ mbọku a-dụ mẹ unu -lee ẹnya l'akpaminigwe; ?denu g'o gude ọphu unu adudu ike kọo iphe, ọ bụ; mbụ iphe, emegbaa l'ogbo nta-a? ⁴ Ọgbo nta-a pakpọkwaru njọ. Ẹphe te ekwedu nọpyabe l'ẹka Chileke. Ẹphe achọ iphe-ọhumalenya; ọle ọ tọ dụkwanu iphe-ọhumalenya ọzo, eemeru phẹ; gbahaa iphe, meru Jiona.”

Ọ pfuchaa nno; ọ parụ phẹ haa l'ẹka ono; ọ bụru iya atụgbu.

Ụta, Jizọsu ata ndu etsoje
 iya nụ

(Mak 8:14-21)

⁵ No iya; ndu etsoje iya nụ bya erwua azụ eze-ẹnyimụ ono azụ iya ọphuu bya anyata l'ẹphe zọharu egude buredi. ⁶ Jizọsu sụ phẹ: “Unu letakwa ẹnya; unu kwabekwa ẹnya g'iphe-ekoje-buredi kẹ ndu Fárisii mẹ kẹ ndu Sadusii te emebyi unu.”

⁷ Ẹp̄he p̄fuaharu nwibe p̄h̄e s̄u: “Ọ kwa k̄ele anyi te egudedu buredi-a.”

⁸ Jiz̄osu māerup̄ho ip̄he, ẹp̄he ep̄fu bya as̄u p̄h̄e: “Oo-wa! Ekwekwe k'unu apaa nwansh̄ii! ?B̄u ḡunu b̄e o gude unu n̄odu ep̄fugbaa l'unu te egudedu buredi? ⁹ ?Toko dokwaph̄o unu ẹnya? Teke mu gude ishi buredi ise keeru unu nemadz̄u iri l'ẹbo l'ukporo umadz̄u iri; ?b̄u nkata-eevu-ip̄he ole b̄e unu t̄utu-jiru l'iphiriba iya? ¹⁰ T̄o? unu ta anyatakwarup̄ho k'ishi buredi ẹsaa ono, mu gude keeru unu nemadz̄u iri onoya? ?m̄e nkata-eevu-ip̄he ole, unu t̄utu-jikwarup̄ho l'iphiriba iya? ¹¹ ?D̄enu g'o gude ọp̄hu unu amadz̄u l'ọ t̄o b̄udu op̄fu buredi b̄e mu ep̄furu unu teke ono, mu s̄uru unu g'unu kwab̄ekwa ẹnya g'ip̄he-ekoje-buredi ndu F̄arisii m̄e k̄e ndu S̄adusii te emebyi unu ono?”

¹² Ọ b̄uru iya b̄u l'ẹp̄he amaru l'ọ t̄o b̄udu ip̄he-ekoje-buredi b̄e ọ kwata ep̄fu s̄u g'ẹp̄he kwab̄ekwa ẹnya iya; l'ip̄he, oop̄fu g'ẹp̄he kwab̄ekwa ẹnya iya b̄u ip̄he, ndu F̄arisii ezi ȳe k̄e ndu S̄adusii.

Pȳita ak̄o onye Jiz̄osu b̄u

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Ọ b̄uru iya b̄u l̄e Jiz̄osu p̄h̄e abya erwua mkp̄ukpu, n̄ogbaa l̄e Sizariya Filipayi. Ọ j̄iahaa ndu etsoje iya n̄u s̄u p̄h̄e: “?B̄ukpoo onye b̄e ndip̄he as̄ujekpoo l̄e m̄ube Ab̄ubu-Ndip̄he b̄u?”

¹⁴ Ẹp̄he s̄u iya: “Ọ d̄uru ndu s̄uru l'ì b̄u J̄ionu ọp̄hu shi emeje baputizimu; ndu as̄u l'ì b̄u Elayijia; t̄eme ọ d̄uru ndu s̄uru l'ì b̄u Jieremaya; ndu s̄u l'ì b̄u onye lan̄u l̄e ndu mp̄fuchiru Chileke.”

¹⁵ Ọ s̄u p̄h̄e: “Unub̄eɗua; ?unu s̄ukwanuru l̄e mu b̄u onye?”

¹⁶ Saȳimonu Pȳita s̄u iya: “Ọo ngu b̄u K̄eshi ọbu, bya ab̄uru Nwa Chileke; mb̄u Chileke ọp̄hu n̄o ndz̄u.”

¹⁷ Jizọsu sụ iya: “Ehu-utso bẹ a gọru nụ gube Sayimonu nwa Jiona! L'ọ tọ bukwa amadu meru g'i maru okpobe-opfu ono. Ọ kwa Nna mu, bu l'imigwe. ¹⁸ Sụ-a; iphe, mu akafuaru ngu bu; ọo ngu bu Pyita. Ọ buru l'eli mkpuma-a bẹ mu a-kpu Chiochi mu. Ophu ọ dudu m'obeta ọ buru anwuhu a-du ike emebyi ya nu. ¹⁹ Mu a-nu ngu ire-igodo k'eka Chileke bu eze. Ọo ya bu; iphe, bu iphe, i keru egbu le mgboko-a bẹ a gbekwaa l'imigwe kee egbu. Iphe, bu iphe, i toru l'egbu le mgboko-a bẹ a gbekwaa l'imigwe to l'egbu.”

²⁰ Ọ pfuẹbe nno bya akaru phe g'ọ tọ dukwa onye ọzo, ephe e-pfuru l'ọo ya bu Kereshi obu.

Epfufu mbu, Jizọsu epfu
le ya e-je iphe-ehuka nwuhu
(Mak 8:31—9:1; Luk 9:22-27)

²¹ No iya; ọ buru teke ono bẹ Jizọsu wataru epfuru ndu etsoje iya nu ge ya e-gude jee Jierusalemu; ya ejee iphe-ehuka, du igwerigwe. Ọ buru l'eka ndu bu ogerenya; waa ndu-ishi uke Chileke; waa ndu ezije ekemu bẹ ya e-je iphe-ehuka ono. Ephe eworu iya megbua. O -rwua le mboku k'eto iya; ya eteta dzuru ndzu ọzo.

²² Pyita bya ekuchi iya ekuchi baaharu iya mba sụ iya: “Tuswekwa Nnajiuphu! Te epfuakwa egube ono! Egube ọwa-a ta abyakwa l'anwuru ngu!”

²³ Jizọsu bya aghaa enya bya asu Pyita: “Gbeshi mu l'iphu gube Obutuswe ono. Nta-a bẹ iime g'i buru upfu adu mu l'okpa; kele iphe, iri ta abudu uche Chileke; ọo uche nemadzụ bẹ iri.”

Etso Jizọsu

²⁴ Tọbudu iya bu; Jizọsu sụ ndu etsoje iya nu: “Onye ọ du g'o tsoru mu g'onye ono mĩa onwiya enya; vuta oswebe onwu nkiya bya etsoru mu. ²⁵ Kele onye eme g'ọ

dzọo onwiya ndzụ l'e-tuphakwa ndzụ iya etupha. Onye gudekwanụ opfu ẹhu mu tuphaa ndzụ iya ẹ mgboko-a e-nwekwanuru ndzụ ojejoje. ²⁶ Ẹ-a; ?bụ gunu bụ urwu, nemadzụ ritaru mẹ o -nwekọtachaa iphemiphe, nọ ẹ mgboko-a; tuphakwanaa ndzụ iya? Ọ tọ dukwa iphe, nemadzụ egude agbata ndzụ iya mẹ o -tuphahụwaa. ²⁷ Kẹle Abubu-Ndiphe a-bya ekpee ndiphe ikpe. Ọ -nọdu abya l'oogude ùbvù, egbu nwịnwii gẹ Nna iya egbu. Teke ono yẹle ụnwu-ojozi-imigwe iya aswiri; l'ọo-bya apfua onyemonye ụgwo g'iphe, o meru gbaru. ²⁸ Sụ-a; gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ọ dukwaru ndu haru pfuru l'ẹka-a, ata yidu nwuhu; gbahaa l'ephe hụmaadaru teke Abubu-Ndiphe a-buru eze; gude ùbvù; waa ike, dụ biribiri egbu nwịnwii abya.”

17

Jizọsu egbu nwịnwii

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ A nọepho abali ishii; Jizọsu duta Pyita yẹle Jiemusu; waa Jiọnu, bụ nwune Jiemusu duru phẹ je enyikota ùbvù, ha l'eli; ephe je anọdu nwẹkaphe. ² Chileke gbanwee ụgbugba iya l'ataphu phẹ. Iphu iya gbuahaa nwịnwii g'ẹnyanwu. Uwe iya chaahaa kẹ phuu phuu g'anwu eswe. ³ Noo ya; a bya ele ẹnya; Mosisu yẹle Elayijia chaa l'iphu phẹ; abọ ụja eyeru Jizọsu.

⁴ Pyita pfu-bulihu sụ Jizọsu: “Nnajiuphu; ọ dukwa ree g'anyi nọ l'ẹka-a; gẹ mu tụa mkpu ẹto mẹ ọ -dukwa ngu ree; nanu nkengu; nanu kẹ Mosisu; nanu kẹ Elayijia.”

⁵ Ọ kpukwaduru-a iphe ono l'onu epfu; urwukpu, chagburu ụcha bya asọ-kputa phẹ. Olu-opfu shi l'urwukpu ono dafuta sụ: “Onye ọwa-a bụ nwa mu nwoke. Mu yeru iya obu. O jiru mu ephe. Unu nụmajekwa iphe, oopfu!”

⁶ O be teke ndu etsoje iya nū nūmaru olu-opfu ono; ẹphe dakọta kpurumu kpube iphu l'ali. Ndzū nọdu agushikpoo phẹ ike. ⁷ Jizọsu bya bya ebyia phẹ ẹka bya asū phẹ: “Unu gbalihu. Ndzū ba agushi unu.” ⁸ Ẹphe gbalihu bya achikaa ẹnya; chikaa ẹnya; ọphu ọ dūedu onye ẹphe hūmaru; a -gūfu Jizọsu nwẹkinyi iya.

⁹ Ẹphe nyizetashia l'úbvú ono; Jizọsu pfushiaru phẹ iya ike sū phẹ g'ọ tọ dukwa onye ẹphe e-pfuru iphe, ẹphe hūmaru jasū teke Abubu-Ndiphe e-shi l'Ọnwu teta dzuru ndzū.

¹⁰ Ndu etsoje iya nū jia ya sū: “?Bū gūnu meru iphe, ndu ezije ekemu sūru lẹ Elayijia e-vuadaru ọzo bya?”

¹¹ O yeeru phẹ ọnu sū phẹ: “Ọ kwa eviya lẹ Elayijia vufutajẹadaa ọzo bya g'ọ dozia iphemiphe ree. ¹² Ọle-a; gẹ mu kakwaru unu: Elayijia byahaakwaru; ọphu ẹphe amadū l'ọo ya. Ẹphe mee ya umerekete. Nokwaphọ gẹ Abubu-Ndiphe e-shi phẹ l'ẹka jee iphe-ẹhuka.”

¹³ Ọ buri teke ono bẹ ndu etsoje iya nū maru l'onye oopfuru phẹ opfu iya sū l'ọ byawaru bū Jiọnu ọphu shi emeje baputizimu.

Eeme onye Ọbvū atū ndapfū
g'ọ wekọrohu

(*Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a*)

¹⁴ Ẹphe byapfutaẹpho ikpoto ndu ono; nwoke lanū byapfuta Jizọsu bya egbushi ikpere l'iphu iya sū: ¹⁵ “Nnajiuphu; phūnaaru nwa mu nwoke obu-imemini; kẹle ndapfū atū iya; mbū ọ nọdu atushikpoo ya ike. Kẹle tekenteke bẹ ọotujeru iya chie l'ọku; tẹme ọ nọdu atujekwaru iya phọ chie lẹ mini tekenteke. ¹⁶ Tọbudu iya bū; mu dutaru iya ndu etsoje ngu nū; ọphu ẹphe adūdu ike mee g'ẹhu dū iya ike.”

¹⁷ Jizos̄u s̄u: “Haa-oo! Unube ɔgbo ɛjo ɔkpoma ɔwa-a, adudu iphe, unu ekwetaje-a. ?Bu teke ole be mu l'unu a-no-beru? ?Mu a-takporu unu nshi taberu teke ole? Unu dutaru mu iya l'eka-a.” ¹⁸ No iya; Jizos̄u bya abaar̄u ɔbv̄u ono mba. ɔbv̄u ono phedu nwata ono l'ehu. E shi teke ono ɔ buerupho nwata ono ewekorohu.

¹⁹ E mecha; ndu etsoje Jizos̄u byapfuta iya teke ɔ no nwekiya; bya asu iya: “?Bu gunu meru iphe, anyi adudu ike chifu ɔbv̄u ono?”

²⁰ Jizos̄u s̄u phe: “O kwa ekwekwe, unu ekweshiduru ike kpar̄u iya. Ge mu gbukwaar̄u iya unu tororo; ekwekwe unu -habekpor̄onu shii ge nwa rwiirwiirwii akpor̄u mosutadu be unu a-sukwa eze ubvu-a; ‘Uvu; phofu onwongu je anodu l'eka pho.’ L'oo-pholia onwiya. O to dukwa iphe, a-kpo unu eka ememe. ²¹ Ole egube ɔbv̄u-a ta alufjekwa abudu l'oo onye aswije egu epfu anu Chileke chiru iya.”

*Jizos̄u epfu iya k'ugbo ɛbo
le ya e-je iphe-ehuka nwuhu
(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)*

²² O be ujiku lanu; ndu etsoje Jizos̄u dzukobe le Galili; Jizos̄u s̄u phe: “Abubu-Ndiphe be ee-mechakwaa deru ye ndiphe l'eka. ²³ Ephe eworu iya megbua. O -rwua le mboku k'eto iya l'o teta dzuru ndzu.” Aphu iya kwatakpor̄o rwua phe l'obu.

Jizos̄u atu akiriko eze-ulo Chileke

²⁴ Noo ya; Jizos̄u yee ndu etsoje iya nu byarwutaepho Kapaniyomu; ndu anaje okpoga akiriko k'eze-ulo Chileke bya ejepfu Pyita je aja ya su: “?O du g'onye ezije unu iphe ta apfujedu okpoga akiriko eze-ulo Chileke to?”

²⁵ Pyita su iya: “O pfujekwa-a.”

Tɔbudu iya bɔ; Pyɪta bahuɛpho l'ɔlo; Jizɔsu vuru ɔzo tɔfu ɔnu sɔ: “Sayimonu; ?dɛnu g'i yeru ɔnu? ?O du ngu g'ɔ bu ndu ole atɔjeru akiriko; ɔzoo ɔtu mmanu ɔzo; nu ndu eze kɛ mgboko-a? ?Bu ndibe eze; tɔo ndu ɔzo?”

²⁶ Pyɪta sɔ iya l'ɔ kwa ndu ɔzo.

Jizɔsu sɔ iya: “O n'iya bu lɛ ndibe eze ta ayidu iya. ²⁷ O lɛ ɔ buɛkwadupho g'ɛphe ta asɔ l'anyi akpatsu phɛ iwe. Ngwa; je je ewota ikokoro jeshia l'eze-ɛnyimu je awata ese ikokoro. Ema mbɔ, vuchakpɔo ɔzo lɔo iphe ngu: nmata iya; vɔhaa ya ɔnu. Ii-huma okpoga, a-suru atɔ akiriko eze-ɔlo Chileke ono kɛ mu lɛ ngu. Woru iya je atɔa ya.”

18

Onye kachakpɔo shii

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Teke ono kwaphɔ bɛ ndu etsoje Jizɔsu byapfutaru iya bya asɔ iya: “?Bu onye a-kachakpɔo shii l'ɛka Chileke bu eze?”

² Jizɔsu kweɛpho doo; bya ekua nwata nshii; bya apfube iya l'echilabɔ phɛ; ³ bya asɔ: “Gɛ mu gbukwaaru iya unu tororo; ɔ -bɔdu l'unu gbanweru bya adɔ g'unwegirima nshii; bɛ unu ta abyakwa l'abahu l'ɛka Chileke bu eze. ⁴ Iphe, bu onye wozetaru onwiya ali bya adɔ gɛ nwata nshii-a bɛ bu iya kachakpɔo shii l'ɛka Chileke bu eze. ⁵ Onye gude ɛpha mu nabata nwata nshii, ha ɛgube-a; bɛ buakwaa mbɛdua bɛ ɔ nabataru.”

Anma ɔkwa eme iphe-ɛji

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ “Onye mekwanuru onye lanu l'ime unwegirima-a, wowaru onwophɛ ye mu l'ɛka-a g'o shiswee ɔzo ono bɛ ɔ gogo karu ree; ɔme a pataru mkpuma-uswe lipyabɛ

iya l'olu; parụ chie l'ime ẹka eze-ẹnyimu kwata dụ ogbu. ⁷ Nshio ndiphe; noo l'iphe, alọjeru nemadzụ ọkpa eye l'eme iphe-ẹji jiru eliphe ejiji. Ọ tọ duka g'e meru; ẹbe ọ dụ iphe, a-nọduje ese g'ọ l'oru nemadzụ ọkpa ye l'eme iphe-ẹji. Ọle; nshio onye ẹgube iphe ono e-shi l'ẹka.

⁸ “Ọzo bu; teke ọ bu l'ọo ẹka ngu; ọzoo ọkpa ngu a-kpatarụ ngu eme iphe-ẹji; gbufu iya tuphaa. L'ọ kakwaru ngu ree l'i gude ẹka lanu; ọzoo l'i bu ẹniyen; bahu l'ẹka ọkpobe ndzụ nọ; eme l'i nweru ẹka labo; ọzoo ọkpa labo; e nwuba ngu l'oku, ata nyihudu anyihu. ⁹ Teke ọ bu l'ọo ẹnya ngu e-setarụ ngu eme iphe-ẹji; swofu iya tuphaa; kele ọ karu ngu ree l'i gude ẹnya lanu bahu le ndzụ; eme l'ẹnya dzuru ngu oke; e chie ngu l'oku-alị-maa.”

Ẹtu k'aturu, kpaphuhuru akpaphuhu

(Luk 15:3-7)

¹⁰ “Iphe, unu a-kwabejeerupho ẹnya bu g'unu ta asu l'unwegirima-a duru ophu adudu iphe, ọ bu. L'iphe, mu eme ge mu karu unu bu l'unwu-ojozi-imigwe nkephe anodujekwa mkpurumkpuru l'iphu Nna mu, bu l'imigwe.

¹¹ Le Abubu-Ndiphe byakwaru g'ọ dzota ndu tuphahuru etuphahu.

¹² “Su-a; ?denu g'unu arikwanu iya? Ọ -buru le nwoke nweru aturu ukporo ise; nanu kpaphuhu; ?toto hadu ukporo eno l'iri le tete ophuu l'ubvu l'eka ono; tugbua je etsoru ghaphee choo ophu kpaphuhuru nu pho? ¹³ Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; teke ọ bu l'ọ humaru iya be ọo-kwatakpokwaa ka eteshi eswa aturu lanu ono ike; e -me l'ukporo eno l'iri le tete pho, te eshidu tuphahu nu pho. ¹⁴ Nokwapho g'ọ tọ dudu teke ọ bujeru uche Nna unu, bu l'imigwe g'ọ duru me onye lanu l'ime unwegirima-a, l'a-la l'iswi.”

Nwanna, mesweru nu

¹⁵ “Ọzo bụ ị-a; teke nwanna ngu mesweru ngu; kuchi iya ekuchi; je epfuaru iya iphe, o meru ngu. Teke Ọ nataru iphe, i pfuru iya; Ọ kwa iya bụ l'a maru ị nwanna ngu ono bẹ i dphutawaru azu. ¹⁶ Teke Ọ bụ l'Ọ tọ nataduru iphe, i pfuru; g'i je edutafua onye lanu; Ọzoo umadzu ẹbo Ọzo yeru onwongu; k'ophu oo-me g'e pfuru iya l'ekwo-opfu Chileke sụ l'Ọo ekebe, umadzu ẹbo; Ọzoo ẹto gbaru bẹ ee-gude doshia ya. * ¹⁷ Teke Ọ bukwanu l'Ọ tọ natakwarupho iphe, ẹphe pfuru; je eworu iya kọoru Chiochi l'ophu. Teke Ọ tọ natakwarupho iphe, Chiochi pfuru; Ọo ya bụ; unu eworu onye Ọbu dobe g'Ọ bụ onye Ọhozo; Ọzoo onye ana akiriko.

¹⁸ “Sụ-a; gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; iphemiphe, bụ iphe, unu keru ẹgbu ị mgboko-a bẹ a gbẹakwaa l'imigwe kee ẹgbu. Iphemiphe, unu tọru l'ẹgbu ị mgboko-a bẹ a gbẹakwaa l'imigwe tọo l'ẹgbu.

¹⁹ “Ọzo, mu e-pfufuaru unu bụ ị-a; iphe, bukpo iphe, unu du ẹbo nọdu ị mgboko-a; gude obu lanu kweta bya epfuru iya nụ Chileke; iphe ono bẹ Nna mu ono, bu l'imigwe ono e-mekwaru unu. ²⁰ Kẹle iphe, bukpo ẹka a du ẹbo; Ọzoo ẹto gude ẹpha mu nọkobe; bẹ mu nọkwa l'echilabọ ndu Ọbu.”

Etu k'onye-ozu, aguduru
nwibe iya nvu

²¹ Pyita byapfuta Jizosu bya asu iya: “Nnajiuphu-e; ? bu ugbo ole bẹ nwanna mu e-meswe mu; mu aguchaaru iya ya nvu? ?Bu ugbo esaa tọ?”

²² Jizosu sụ iya: “Ọ tọ budu-a ugbo esaa kpurumu. Ọo ugbo esaa esaa ugbo ukporo esaa esaa ugbo esaa. ²³ Eka Chileke bụ eze bẹ a-duẹpho g'onye eze lanu, meru gẹ yẹ ndu-ozu iya gbazia k'okpoga iya. ²⁴ Ọ gbakojeepho

* 18:16 18:16 Gūnaa Dit 19:15.

okpoga ono; e dutaru iya onye lanu, ji iya unu-kuru-unu ekpa-ego. ²⁵ Ophu nwoke ono enwedu iphe, o gude apfu iya. Nnajiuphu iya ono karu su g'e ree ya; ree nyee ya; ree unwegirima ibe iya g'ephe ha; me iphe, o nweru enweru mgburugburu; g'e gude pfua ugwo ono. ²⁶ No iya; nwoke ono daepho kpurumu l'alì gbushi ikpere rwoahaa nnajiuphu iya ono su iya: 'Jiko onye nwe mu nu; tanaa nshi hafua mu ro. Mu a-pfukotakwa ngu-a ugwo ono g'o ha jiko.' ²⁷ Imemini iya du onye eze ono. O paru iya haa bya asu iya g'o to pfuhewaro ugwo obu le phuruphuru gberegedege.

²⁸ "Tobudu iya bu; onye-ozì ono lufuepho je ahuma onye ozo, yee ya tukoru buru ndu-ozì, ji iya nwokpoga, abadu ishi. O zu-gude iya; pyita iya l'ekpiri; su iya g'o pfu-dzua ya ugwo, o ji iya. ²⁹ Nwoke ono daa kpurumu l'alì rwoahaa ya; su iya g'o taa nshi hafua ya ro le ya apfu iya ya-a. ³⁰ O jika su le ya taa hadu iya; bya akputa nwoke ono je atu-chia l'oka mkporo su g'o nodu l'eka ono jasu teke o-pfu iya ugwo ono. ³¹ Tobudu iya bu; ndu ephe l'iya atukoje eje ozi huma iya; ehu dae phe pho dzu. Ephe gbagbua je akporu nnajiuphu phe iphe, meru nu. ³² Nnajiuphu phe bya ekua nwoke ono; bya asu iya: 'Ii humaru gube ejo onye-ozì-a? Ii humaru ikpoto okpoga, i jikota mu l'ugwo; mu hakotaru ngu iya su g'i ti pfuhe mu iya; opfu l'i rworu mu arworwo? ³³ ? To gbaduru ngu ke g'i phuru nwibe ngu obu-imemini egube ono, mu phuru ngu ono?' ³⁴ Nnajiuphu phe ono gude ehu-eghu kakputa iya je seru ye l'eka ndu a-nu iya aphu jasu l'o pfebechaa ugwo, o ji g'o ha.

³⁵ "Nokwapho ge Nna mu Ophu bu l'imigwe e-me unu l'onye l'onye; mbukwa onye te egudejedu obu iya g'o ha gularu onye mesweru iya nu nu."

19

Ogori mē achifu nwanyi
(Mak 10:1-12)

¹ Tɔbudu iya bụ; Jizosụ pfuḗbeephe iphemiphe ono, oopfụ ono bya eshi lẹ Gálili; ọ bụru iya atugbu. O jeshia alị Jiudiya, nọ l'azụ ẹnnyimu Jiódanu azụ iya ọphuu.
² Ikpoto igwe ọha wụru tsoru iya. O mekọta; ẹhu dū ndu iphe eme ike l'ẹka ono.

³ Ndu Fárisii bya agbabẹru iya ónyà opfu g'ẹphe gude nmata iya; bya ajịahaa ya sụ: “?Ọ dū ree gẹ nwoke chifuje nyee ya mē o betakpọoru ọ bụru gūnu bẹ o meru?”

⁴ Ọ sụ phẹ: “Unu teke agutadu l'onye meru nemadzu e -shi lẹ mbulembukpoo bụ nwoke yẹe nwanyi bẹ o meru*”; ⁵ bya asụ phẹ: ‘Noo g'o gude: nwoke je l'ahajẹ nna iya; haa ne iya gẹ yẹle nyee ya tuga. Ẹphenebo atuko bụru onye lanụ.†’ ⁶ Ẹphe taa bueduru umadzu labo. Ẹphe aburu onye lanụ. Ọo ya bụ; iphe, Chileke tugbaberu nanụ g'ọ tọ dukwa onye e-je iya ekekaha ẹbo.”

⁷ Ẹphe sụ iya: “?Denukwanu g'o gude Mosisu sụ g'e dejeru ẹkwo-achifu-nwanyi nụ nwanyi obu; chifu iya?‡”

⁸ Jizosụ sụ phẹ: “Tɔbudu l'unu bụ ndu ẹjo ọkpoma meru g'o gude Mosisu kwe g'unu chifuje unyomu unu. Obenu l'e -shikpọo l'ọduu bẹ ọ tọ dūhaadaa ẹgube ono.

⁹ Nta-a bụ iphe, mu epfuru unu bụ: Onye chifuru nyee ya je aluta ọzo bẹ buakwaa ogori bẹ oori. Gbahakwaa lẹ nwanyi ono bụ nwanyi, eri ogori. Onye lutakwanuru onye ono, a chifuru achifu ono bukwapho ogori bẹ oorikwapho.”

* 19:4 19:4 Gūnaa Mbụ 1:27. † 19:5 19:5 Gūnaa Mbụ 2:24.

‡ 19:7 19:7 Gūnaa Dit 24:1-4.

¹⁰ Ndu etsoje iya nū sū iya: “Ọ -būru l'onoo g'ọ dū l'ẹka nwoke yẹ nyee ya nọ bẹ ọ kalẹkwapho mma g'a haa k'alulū l'ophu l'ophu.”

¹¹ Ọ sū phẹ: “Ọ tọ buebekwa onyemonye bẹ opfu mu ono e-dodzuru ẹnya. Ndu oo-do ẹnya buekwapho ndu ono, Chileke goshiru iya. ¹² L'iphe, kparū iphe, nemadzū ta alūdu nwanị dūkwa iche iche. O nwekwarū ndu te eyedu ime. Ọ būru g'ẹphe dū bū ono eshinu a nwūru phẹ. Ọ dūru ndu bū nemadzū harū phẹ aháhá. Dūru ndu kpọ-chiru obu sū l'ẹphe a-dū gẹ ndu harū onwophẹ aháhá opfu g'ẹphe ejeeru Chileke ozi ree. G'onye, a-dū ike nata opfu ono natakwa iya.”

Jizọsu agọru ụnwegirima
Ọnu-Ọma

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Ẹphe nọdu ekutagbaaru iya ụnwegirima g'o byibeg-baa phẹ ẹka pfuru nū Chileke l'iswi ẹhu phẹ. Ndu etsoje iya nū baaharū ndu ono, ekutaru iya ụnwegirima ono mba. ¹⁴ Jizọsu sū phẹ: “Unu hakwaa ụnwegirima g'ẹphe byapfuta mu. Unu ta akpọshishi phẹ abyabya; kẹle ọ bū ndu dū nno bẹ ẹka Chileke bū eze bū nkephẹ.”

¹⁵ Ọ bya ebyidzuchaaru ụnwegirima ono ẹka bya eshi l'ẹka ono; ọ būru iya atụgbu.

Onye nweru iphe

(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Noo ya; nwoke lanū byapfuta Jizọsu bya asū iya: “O-zì-iphe; ?bụkpoo gūnu dū ree, mu e-me gẹ mu e-nweru ndzū ojejeje.”

¹⁷ Jizọsu sū iya: “?Dẹnu g'o gude ì nọdu ajì mu ajì k'iphe, dū ree? Ọ kwa Chileke bū onye lanū dū ree kpoloko. Ọle teke ọogu ngu g'ì bahū l'ọkpobe ndzū; meje iphe, ekemu pfuru.”

¹⁸ Nwoke ono sụ iya: “Ekemu ?bụ ole bụ ono?”

Jizọsu sụ iya: “Te egbukwa ọchi; ọp̄hu i rikwa ogori; ọp̄hu i zikwa iphuru; ọp̄hu ị dzụjekwa ụka. ¹⁹ Kwabeje nna ngu yẹe ne ngu ụbvù; l'ị bya eyee nemadzụ ibe ngu obu g'i yeru onwongu.”

²⁰ Nwokorọbya ono sụ iya: “Eshinu mu bụ nwata ta adukwa iphemiphe ono ọp̄hu mu mebyijeru. ? Dēnubahunā iphe, ph̄dukwaduru mu nū l'ememe?”

²¹ Jizọsu sụ iya: “Ọ-dū ngu g'ị dūebe ree; laa je erek̄ota iphemiphe, i nweru; woru aswa iya je anū ndu akpa nri. Ọo ya bụ; l'ii-nweru ọkpobe iphe l'imigwe. I -mechaa nno; bya etsoru mu.”

²² Nwokorọbya ono nūmaep̄ho ọnu, Jizọsu yeru; ẹhu daa ya dzūu. Ọ b̄yeru iya ph̄ atugbu; k̄ele ọ b̄ onye nwenūkaru iphe.

²³ Jizọsu sụ ndu etsoje iya nū: “Ḡe mu gbukwaaru iya unu tororo; ọotsukwa l'ẹhu g'ee-me ḡe ndu nweru iphe bahū l'ẹka Chileke b̄ eze.” ²⁴ Ọzo, mu e-pfufuaru unu b̄ l̄e: epyo inya l'ẹnya ngga kakwa nphe; eme l̄e g'onye nweru iphe e-me bahū l'ẹka Chileke b̄ eze.

²⁵ Ndu etsoje iya nū nūma iya; ọ kabakp̄o ph̄ r̄o atufu ẹhu. Ẹp̄he sụ iya: “?Ọ b̄hunuru onye b̄e aad̄z̄ota?”

²⁶ Jizọsu bya elee ph̄e ẹnya bya asū ph̄e: “Ọ kwa l'ẹhu nemadzū b̄e ọ b̄ 'ama-g'ee-me-ia; obenu l̄e Chileke ta adukwa iphe, kp̄oru iya ẹka ememe.”

²⁷ T̄obudu iya b̄; Pȳita sụ iya: “Anyībedua, harū iphemiphe, anyi nweru bya etsoru ngu-a ?b̄ ḡunu b̄e anyi e-nweru?”

²⁸ Jizọsu sụ ph̄e: “Ḡe mu gbukwaaru iya unu tororo; ọ kwa unub̄dua ono, tsoru mu nū ono b̄e l'a-n̄odu l'aba-eze iri l'ẹbo; kpee ọkp̄a-ipfu Ịzur̄elu iri l'ẹbo ono ikpe; teke Ab̄ubu-Ndiphe a-bya an̄odu l'aba-eze iya, egbu

nw̄inwii lẹ mgboko òphúú, abya n̄u ono. ²⁹ Ọzo b̄u l'on'yemonye, gude opfu ẹhu mu haa ọlo, o nwegbaar̄u; ọzoo unwune iya nwoke; ọzoo unwune iya nwanyị; ọzoo nna iya; ọzoo ne iya; ọzoo unwu iya; ọzoo alị iya; bẹ Chileke a-pf̄u ụgwo iphe, ha g'iphe, ọ har̄u mgbo ụkporo ise; tẹme e -mechakwapho Chileke an̄u iya ndz̄u ojejeje. ³⁰ Ọle igwerigwe ndu b̄u ndu ivuzo nta-a l'e-mechaa b̄uru ndu ikpaz̄u; ndu b̄u ndu ikpaz̄u emechakwanaa bya ab̄uru ndu ivuzo.”

20

Ndu ozi opfu-vaȳinu

¹ “Teke Chileke e-goshi lẹ ya b̄u eze bẹ ọo-d̄ukwa gẹ nnaj̄iuphu lan̄u, gb̄eshiru lẹ nchi ab̄ohu je ach̄ita ndu-oz̄i ẹgu g'ẹphe byaru iya ozi l'opfu-vaȳinu iya. ² Ẹphe lẹ ndu ọ h̄umaru bya epfubuchaa l'iphe, ọo-pf̄u ph̄e b̄u kobo lan̄u kobo lan̄u, b̄u iya b̄u aswa ogburum̄ita ujiku ophu; ọ ch̄iru ph̄e jeye l'opfu-vaȳinu iya. ³ Ẹnyanwu gbakotaj̄eepho; ọ l̄ufukwa ọzo je ah̄uma ndu pf̄uru kẹ mman̄u l'odu-oz̄i. ⁴ Ọ s̄u ph̄e: ‘Unu t̄ugbua je ejel̄epho ozi lẹ mgbabu mu. E -mechaa; mu apf̄ua unu iphe, gbaru unu.’ Ẹphe kwee hm jeshia. ⁵ Ọ be l'echilab̄o eswe; ọ l̄ufukwapho je ach̄ita nemadz̄u yekwapho lẹ mgbabu ono; bya emekwaapho nno g'ẹnyanwu sw̄ifuru l'ishi. ⁶ Tẹme o rwukwaapho g'ẹnyanwu ekewaa zaa zaa; ọ l̄ufukwapho ọzo je ah̄umakwapho ndu pf̄uru kẹ mman̄u; bya as̄ukwa ph̄e: ‘?B̄u ḡunu meru g'o gude unu shi l'utsu pf̄uru l'eka-a kẹ mman̄u?’ ⁷ Ẹphe s̄u iya l'ọ kwa l'ọ t̄o d̄udu onye kuru ph̄e l'ẹgu. Ọ s̄u ph̄e: ‘Ngwa; unu je etsoru ndu ọphu ejeru mu ozi l'opfu-vaȳinu mu jee ozi. E -mechaa mu apf̄ua unu iphe, gbaru unu.’

⁸ “T̄obudu iya b̄u; o be l'uzenyashi; nwoke ono, nwe mgbabu ono s̄u onye-ishi-oz̄i iya g'o kua ndu-oz̄i ono

g'ephe ha; p'fua phe ugwo phe. G'o shilepho le ndu ophu byakperu azu-a p'futa iya jeye le ndu ophu vuru uzo bya. ⁹ T'obudu iya bu; ndu k'ono, byaru l'enyanwu eke zaa zaa ono bya abya. A p'fukota phe g'ephe ha kobo lanu kobo lanu g'bafulu l'ishi. ¹⁰ O buru g'a p'fu-dzuru ndu ono bu ono; jasu o be le ndu ophu vuchaa uzo bya le nchi abohu pho; ephe dobesu l'aa-p'fu phe iphe, ka shii. Obenu l'iphe, a p'fukotaru phe bulele-a kobo lanu kobo lanu g'ephe ha l'ehu l'ehu. ¹¹ Ephe natachaa ya bya aguharu nnajiuphu ono aphu ¹² su: 'Lewar; nta-a be a p'fucharu p'fua anyi le ndu owa-a, ejeduru ozi noo odu-a iphe lanu; l'anyibe ndu ophu shi l'utsu jegbuta onwanyi l'ozi; nyakota anwu eswe ono.' ¹³ O bya ekua onye lanu su iya: 'Ishikomu byaedu. ?I maru-a l'o to dukwa eji, mu meru unu. ?To bunaa kobo lanu kobo lanu be mu l'unu p'fuburu? ¹⁴ Nata okpoga, gbaru ngu nu lasha; le mu turu obu mu onyo nu onye owa-a, byakperu azu-a iphe, mu nuru ngu. ¹⁵ ?To ge mu te egudeshi iphe, bu nkemu mee g'o du mu? To ?iji iji-enya opfu le mu meru ndu ophuu iphe-oma?'

¹⁶ "Oo ya bu le ndu ikpazu a-buru ndu ivuzo; ndu ivuzo aburu ndu ikpazu. Kele ndu e kuru du igwerigwe; ndu a hotaru habe nwahabe."

*K'ugbo eto Jizosu epfu le
ya e-je iphe-ehuka nwuhu
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)*

¹⁷ Jizosu phe nodu eje Jierusalemu. Ephe jenya; o kuchi umadzu iri l'ebo ono, etsoje iya nu ono iche je asu phe: ¹⁸ "Mu suru-a; nta-a be anyi ejeakwa Jierusalemu. L'eka ono be ee-mechaa deru Abubu-Ndiphe ye l'eka ndu-ishi uke Chileke waa ndu ezije ekemu. Ephe ekpee ya mpfugbu; ¹⁹ kpuru iya nu ndu 'amadu Chileke g'ephe

mee ya sukusuku; chia ya ẹchachi; woru iya kpọ-gbua l'oswebe. Ọ -nọo abalị ẹto; Chileke emee ya l'o teta dzuru ndzu ọzo.”

Ụnwu Zebedi arwọ Jizọsu iphe

(Mak 10:35-45)

²⁰ Noo ya; a nọnyaa; ne, nwuru ụnwu Zebedi duta ụnwu iya ono ẹphenebo byapfuta Jizọsu. O rwua bya egbushi ikpere l'iphu iya rwọahaa ya iphe.

²¹ Jizọsu sụ iya: “?Bụ gụnu bụ ono?”

Ọ sụ iya: “Jiko kwenu g'ụnwu mu-a ẹphenebo nọ-kube ngu. G'onye lanụ nọdu ngu l'ẹkutara; onye ọphuu anọdu ngu l'ẹkicha l'ẹka ị bụ eze.”

²² Jizọsu sụ: “Ha! Unu ta amakwa iphe, unu arwọ; unubẹ ndu-a. ?Unu a-dụ ike ngụa iphe, shi l'okoro, mu abya angungu; l'e mee unu ẹgube baputizimu e-me mu?”

Ẹphe sụ iya: “Ee! Anyi a-dụ-a ike.”

²³ Ọ sụ phẹ: “Iphe, mu nguru bẹ unu a-ngụ-a bụ eviya; l'e mee unu ẹgube baputizimu, e meru mu; obenu lẹ k'anọdu mu l'ẹkutara mẹ l'ẹkicha ta abụdu mu bẹ ọ dụ l'ẹka. Ono duru ndu Nna mu doberu iya.”

²⁴ Ụmadzu iri ọphuu numa l'onoo g'ẹphe jeru iya; ẹhu-eghu unwune labọ ono ghuahaa phẹ. ²⁵ Jizọsu bya ekukọtachaa phẹ bya asụ phẹ: “?Ọ kwa l'unu maru-a lẹ ndu-ishi ndu abụdu ndu Jiu; l'anọduje akpa ndu nọ phẹ l'ẹka ẹhu; tẹme ọ bụru onye nọ-l'oke-ọkwa anọduje eme gẹ ndu ọzo maru l'ọo ya ka shii. ²⁶ Ọle ọo gẹ k'unubẹdua ta adukwa ẹgube ono; g'onye ọ dụ g'ọ ha shii lẹ g'unu ha; bụkwaru onye a-nọdu ejeru ndu ọphuu ozi. ²⁷ Onye ọ dụ g'ọ bụru onye ivuzọ lẹ g'unu ha-a; g'onye ono wozeta onwiya alị; bụru ohu unu.

²⁸ Nokwaphọ gẹ Abụbu-Ndiphe l'onwiya ta abyaduru g'e jeru iya ozi; ọ bụchikwaa g'o jeru ndu ọzo ozi bẹ ọ byaru;

wafu'a g'o woru onwiya nu; g'e gude gweeru ngweja nu Chileke g'ọ buru iphe, oo-gude gbata ndzu igwe oha.”

*Jizosu eme ndu atsu ishi
g'ephe wata aphu uzo*

(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Ephe shiepho Jieriko tugbushia; ikpoto igwe oha tsoru iya. ³⁰ Noo ya; umadzu labo, l'atsu ishi noduwaa l'aguga etsu-uzo. Ephe numaepho l'oo Jizosu aghata; ephe chishia su: “Nnajiuphu; gube Nwa Dévidi; g'imemini anyi dunu ngu!”

³¹ Ikpoto ndu ono gbochia phe onu su phe g'ephe dobe onu doo. Ephe kabakpo ya ro arashi ike su: “Nnajiuphu; gube Nwa Dévidi; g'imemini anyi du ngu ro!”

³² Jizosu pfuru doo bya ekua phe bya asu phe: “?Bu gnu be o du unu ge mu meeru unu?”

³³ Ephe su iya: “Nnajiuphu; menaa anyi g'anyi wata aphu uzo.”

³⁴ Imemini phe gude Jizosu. O bya ebyichaa phe eka l'anya. Teke ono kwapho ephe phuahaa uzo bya etsoru iya.

21

Jizosu abahu le Jierusalemu

(Mak 11:1-11; Luk 19:28-38; Jion 12:12-19)

¹ Ephe byarwutaepho l'ubvu Olivu; me le mgboru mkpukpu Betufeji, nowaa Jierusalemu ntse; Jizosu zia ndu etsoje iya nu umadzu labo; ² su phe: “Unu je l'ime mkpukpu ono, no unu l'uzo iphu ono. Unu -bahuepho l'ime mkpukpu ono be unu a-huma ne nkafu-igara yee nwa iya, e libegbaaru elibe l'eka lanu. Unu totachaa ya chitaru mu. ³ O -nweru onye duru iphe o pfuru; unu su

iya l'ọ kwa mkpa iya duru Nnajiuphu. Unu -pfuwaa nno be aa-haekwaru iya pho unu teke ono kwapho.”

⁴ Iphemiphe ono mee o vua; mbu iphe, onye mpfuchiru Chileke pfuru su:

⁵ “Unu karu Jierusalemu g'o lenu:

L'onye buru iya eze
abyapfutaakwa ya.

L'o wozetaru onwiya ali
ndu l'eli nkapfu-igara
agba abya;
mbu l'eli nwa nkapfu-igara
obu.*”

⁶ No iya; e mechaa; ndu etsoje iya nu ono jeshia je emeepho ge Jizosu ziru phe. ⁷ Epe kpuru ne nkapfu-igara ono yee nwa iya kpuru Jizosu bya achiru uwe phe wukobe iya l'eli okpurukpu; Jizosu ndu iya l'eli. ⁸ Ndu ophu ka l'igwe le ndu ono woru uwe phe to l'uzo. Ndu ophu je ejiko irwu oshi je atoro iya l'uzo. ⁹ Ikpoto ndu awu etso iya l'azu me ndu ophu no iya l'iphu ndu akpo okwe asuje: “Nwa Dévidi, deejee! Deejee! Owoo! Onye Chileke goru onu-oma nu be o bu; mbu onye ono, bu Nnajiuphu ziru iya g'o bya ono. Deejee! Deejee! Okalibe-kangokotaru-nu, shi l'imigwe!”

¹⁰ Tobudu iya bu; o bataepho l'ime Jierusalemu; mkpukpu ono l'ophu toko swokobe. A toko ajikashi su: “?Bu onye bu ono? ?Bu onye bu ono?”

¹¹ Ikpoto ndu ono, epe l'iya swi ono su: “O kwa Jizosu; mbu onye mpfuchiru Chileke. Eka o shi bukwa le Nazaretu Galili.”

* 21:5 21:5 Guna Zek 9:9.

Jizɔsu achifu ndu azu aswa
l'eze-ulo Chileke

(*Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jiɔn 2:13-22*)

¹² Tɔbudu iya bu; Jizɔsu bya abahu l'ime eze-ulo Chileke bya awata achishi iphe, bukpuo ndu azu aswa bya ere erere l'ime eze-ulo ono. O bya akwatsushichaa teburu ndu agbanweje okpoga; bya akwatsushichaa okposhi ndu ere ndo. ¹³ O su phe: “?Unu ta amadu l'e deru l'ekwo-opfu Chileke su: 'Ulo mu be ee-kuje ulo, aano duje epfu anu mu.' Unu bya eworu iya mee ulo, ndu ana nfu edomije onwophe.”

¹⁴ E mechaa; ndu atsuhishi me ndu no eniyeni wupfuta iya l'eze-ulo Chileke l'eka ono; o mee phe ephe wekoro. ¹⁵ Ndu-ishi uke Chileke waa ndu ezije ekemu humapho iphe, du biribiri, oomeshi bya anuma eka unwegirima, kuru l'eze-ulo Chileke akpo okwe asuje: “Nwa Dévidi; deejee; deejee;” ehu ghuaaha phe egu.

¹⁶ Ephe su iya: “?O kwa l'ihu-a iphe, ndu ono ara?”

Jizɔsu su phe: “Ee! ?Unu teke agu-rwuswee eka ono, e deru l'ekwo-opfu Chileke su: 'Oo l'onu ndu bu unwegirima me ndu angu era be ee-shi aja ngu okpobe ajaja.’”

¹⁷ Tɔbudu iya bu; Jizɔsu paru phe haa l'eka ono; o buru iya alufu l'ime mkpukpu ono bya ejeshia Betani. O je akwaa Betani futa l'utsu.

Jizɔsu atuhishi figu onu

(*Mak 11:12-14*)

¹⁸ O be l'utsu; egu nodu agu iya g'oolaphuwa azu l'oma mkpukpu ono. ¹⁹ O huma oshi figu, no l'aguga gbororo bya akpo-kube iya. O rwua l'eka o no; ophu o dudu mebyi, o humaru iya ilile; gbahaa ikpuchi. O

sū oshi figu ono: “İ tī byadu amībaa mebyi lē mgboko-a jasūwaruro ya.” G'e jia epfua; oshi ono nwūkotaanaa lwaa.

Jizōsu gude oshi, ọ tūru ọnu ezi ndu etsoje iya nū iphe

(Mak 11:20-24)

²⁰ Ndu etsoje iya nū hūma iya; ọ dū phē ẹjo biribiri. Ẹphe sū: “?Dēnu g'o gude oshi ono nwūkwadupho lwa ẹgwegwa ẹgube ono?”

²¹ Jizōsu sū phē: “Gē mu gbukwaaru iya unu tororo; unu -kwetakpōwaa; ọphu unu abọdu obu ẹbo; ọ tọ būlekwaa iphe, mu meru oshi figu-a bē unu e-me nkīnyi iya; ọ tọ dukwa m'obeta unu sū úbvú-a: ‘Ngwa; je aparu onwongu chie l'ime eze-ẹnyimu’; oomeẹpho nno. ²² Ọo ya bū l'iphe, būkpo iphe, unu gude jepfu Chileke je epfuru nū iya sū iya g'Ọ nū unu; unu kwetawaa l'Ọo-nū iya unu; iphe ono bē Ọo-nū unu.”

Aqjī Jizōsu ẹgube ike, o gude eme iphemiphe ono

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Noo ya bū; Jizōsu bataẹpho l'ime eze-ulo Chileke; ndu-ishi uke Chileke mē ndu bū ọgerenya mkpūkpu byapfuta iya l'ẹka oozi iphe bya asū iya: “?Bū ẹgube ike gūnu bē i gude eme iphemiphe-a? ?Bū onye ngeru ngu ike, i gude eme iya?”

²⁴ Jizōsu yeeru phē ọnu sū phē: “Unu gebe gē mu jīa unu nwajī lanū. Unu -kọoru mu iya; mu akọoru unu ike, mu gude eme iphemiphe ono. ²⁵ Sū-a; ?baputizimu, Jiṣonu meru; ?bū awe bē o shi? ?O shi l'imigwe? Tọo ?o shi nemadzū l'ẹka?”

Tọbudu iya bū; ẹphe wata iya adzọkashi l'ime onwophē sū: “Teke anyi sūnuru l'o shi l'imigwe l'Ọ sū

anyi: “?Ọ buru g’unu meru g’o gude ọphu unu ek-wetaduru iphe, o pfuru?” ²⁶ Teke anyi sùkwanuru l’o shi nemadzù l’ẹka; ?a maru iphe, ọha e-me; eshinu mkpukpu l’ọphu pfudzuwaru lẹ Jìonu bụ ọkpobe onye mpfuchiru Chileke?” ²⁷ Tọbudu iya bụ; ẹphe sù Jizọsu: “Anyi ta amakwa.”

Jizọsu sùkwanu phẹ: “Ọphu mu akọkwanuru unu onye ngeṛu mu ike, mu gude eme iphemiphe ono.”

Ẹtu nwoke yẹe unwu iya ẹbo

²⁸ “?Dẹnu g’iphe-a dū unu? Ọ dūru nwoke, nwutaru unwegirima unwoke labọ. O be ujiku lanu; ọ bya asu k’ọgerenya: ‘Nwa mu; jiko jekwaaru mu ozi l’opfu-vayinu ntanu.’ ²⁹ Ọ sù iya: Mu tee jekwa.” E mechaa; izimanu lwa iya azu; o jeshia. ³⁰ Nwoke ono bya ejepfu ke nwata je epfukwaaru iya pho g’o pfuru onye ọphuu. Ọ sù iya hm lẹ ya e-jekwaa. E mechaa; ọphu o jeduru. ³¹ Sù-a; l’ime umadzu labọ ono; ?dẹnu onye ọphu meru iphe, dū nna iya ree?

Ẹphe sù iya l’oo onye k’ọgerenya.

Jizọsu sù phẹ: “Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ndu ana akirikọ waa ndu agba ukpara l’e-vukwaru unu ọzo bahu l’ẹka Chileke bụ eze. ³² Kele Jìonu byaru bya egoshi unu ọkpobe ọzo, unu e-tso; ọphu unu ekwedu nkiya; obenu lẹ ndu ana akirikọ yẹe ndu agba ukpara bẹ kwetaru nkiya. Unubẹdua humachaa l’ẹphe kwetaru; ọphu izimanu alwakpodarunu unu azu; g’unu ghaa umere g’e mechaaru ke g’unu kweta ke Jìonu.”

Ẹtu, e gude ndu e butaru ye
l’opfu-vayinu anma

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ “Sù-a; unu ngabekwa nchi numa etu ọzo. Ọ dūru nwoke lanu, bụ nnajuphu, laru ẹgu vayinu. Ọ bya

agbaa ya mgbabu; bya ebua ya nsu eka aanoduje azoshi mee l'akpuru vayinu ono. O bya akpukwaapho nwulo eli ephekerephe eka ee-nyihuje eche mgbabu ono nche. O bya ebuta ndu-oziegu woru iya ye phe l'eka bya ejeshia iphe-ozo. ³⁴ O rwujeepho teke aawoje akpuru vayinu ono; o zia ndu-ozieya g'ephe jepfu ndu-oziegu ono g'a woo ya okè akpuru vayinu nkiya. ³⁵ Ephe gude ndu ono, e ziru ozi ono tsua onye lanu iphe; bya egbua onye ophuu egbu; bya atua onye ophuu mkpuma. ³⁶ O bya ezia ndu-oziezo, ka ndu ke mbu igwerigwe. Ndu oziegu ono mekwaa phe pho g'e meru ndu ophuu. ³⁷ E mecha; o bya ezia nwa iya g'o jepfu phe su le ya maru-a l'onye owa-a, bu nwa iya-a be ephe a-kabe-a yeru nsu. ³⁸ O be teke ndu-ozie-mgbabu ono humaru nwa iya ono; ephe zu mgbede kpua ya su: 'Ihee! Waa onye ali-a e-mecha buru nkiya me nna iya nwuhu-a. Unu bya g'anyi gbua ya egbu nata iya iphe, rwuberu iya nu.' ³⁹ Ephe kputa iya kpufu le mgbabu ono je eworu iya gbua.

⁴⁰ "Su-a; onye nwe mgbabu ono -lwaepho; ?bu gunu be oo-me ndu-oziegu ono?"

⁴¹ Ephe su iya: "O-bya egbushikota ndu-ozie-mgbabu ono, ejo okpoma egbu egbu ono; mbu gbua phe njo egbu woru mgbabu ono ye ndu-oziegu ozo l'eka, bu ndu a-wotaje akpuru iya vutaru iya l'o rwuberu iya."

⁴² Jizosu su phe: "Unu teke agu-swee iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke su:

"Mkpuma, ndu akpu ulo
 jikaru;
 mechaaru bya aburu
 mkpuma, gudeshe ulo.
 Ono buru iphe,
 Nnajiuphu anyi meru;
 o du anyi biribiri

l'ɛnya.†”

⁴³ “Noo g'o gude mu sụ unu l'ɛka Chileke bụ eze bẹ a-natakwa unu woru iya nụ ndu a-nụje iya òkè akpuru, ọp̄hu gbaru iya nụ. ⁴⁴ Teme onyemonye, bụ onye vukotaru mkpuma ono daa iko bẹ e-tsujiishihukwanu; teke ọ t̄uru nemadzụ l'o gwee onye ono arakabya.”

⁴⁵ T̄obudu iya bụ; ndu-ishi uke Chileke m̄e ndu F̄arisii n̄umaep̄ho ɛtu iya ono; ɛphe mārup̄ho l'oo ph̄e bẹ ọonmadoru iya. ⁴⁶ Ẹphe jee g'ɛphe gude iya; ndzụ ọha ḡuhu ph̄e; kele ọha l'ophu pfudzuwaru l̄e Jiz̄osu bụ onye mpfuchiru Chileke.

22

Ẹtu ndu e yeru l̄e nri
ekele nwanyị

(Luk 14:15-24)

¹ Jiz̄osu byakwa egude ɛtu yeeru ph̄e ọnu ọzo sụ ph̄e:
² “Ẹka Chileke bụ eze bẹ d̄up̄ho g'onye eze lanụ, shiru nwa iya nri ekele nwanyị; ³ bya ezia ndu-oz̄i iya g'ɛphe je ekua ndu e ziru l̄e nri ekele nwanyị ọbu; ọp̄hu ndu ono ekwedu abyabya. ⁴ Ọ byakwa ezia ndu-oz̄i iya ọzo bya asụ ph̄e: ‘Unu sụ ndu e ziru l̄e nri-a l̄e mu shiakwaru nri ọbu; l̄e mu gbushikwaru oke-eswi mu; m̄e okiri mu gude shia ya; l̄e mu t̄ukoakwaru iphemiphe dozichaa kwab̄e; g'ɛphe byawar̄o l̄e nri ekele nwanyị ọbu.’ ⁵ Ndu ono, e ziru l̄e nri ono pāl'iya-a ɛka lanụ; ọ b̄uru ph̄e eje iphe, heru ph̄e nụ. Onye ejeshia l'ɛgu iya; onye ejeshia ere aswa iya. ⁶ Teme ndu ọp̄huu ts̄ukobeekwapho gude ndu ono, onye eze ziru ozi ono mee ph̄e iphe-iphere woru ph̄e gbushia. ⁷ Eze ono n̄umaep̄ho iphe, meru nụ; ɛhu ghua ya nt̄umatu. Ọ bya ezia ndu oj̄ogu iya; ɛphe je emegbushia

† 21:42 21:42 Ḡunaa Ebvu 118:22,23.

ndu ono egbuje nemadzu ono bya atua oku le mkpukpu phe; oku tsufu iya. ⁸ Teme o gbete teke ono bya asu ndu-ozu iya: 'Nta bete e shiebechaaru nri ekele nwanyi; ophu ndu e ziru le nri obu agbaduru k'eriri iya. ⁹ Ngwa; unu lufu l'oma eze gbororo; iphe, bukpo ndu unu humaru g'ephe ahahabe l'otu; unu rwuta phe bya le nri ekele nwanyi obu.' ¹⁰ Ndu ozi ono bya awufu l'oma eze gbororo je atukokpoepho ndu ephe humaru chita; ndu oma me ndu ejo-ipe. A bya ano-jia ulo nri ekele nwanyi obu.

¹¹ "O be teke eze bataru g'okuma ndu byaru le nri obu; o kuma nwoke, eyeduru uwe ekele nwanyi. ¹² O su iya: 'Ishikomu; ?denu g'i shiru bata l'ime aka-a; l'ebe abu l'i yeru uwe ekele nwanyi?' Ophu nwoke ono amadu iphe, oo-pfu. ¹³ Onye eze ono su ndu-ozu iya: 'Ngwa; unu kee ya egbu l'okpa yee aka paru je echie le tsukiribaa etezi. Eka ono bete nemadzu a-nodu kwaa ejo ekwa; taa ikireze.' ¹⁴ "Kele ndu e kuru dukwa igwerigwe; ole ndu a hotaru habe ahabe."

Apfu akiriko

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Ndu Farisii tugbuepho je achia idzu g'ephe e-shi gude opfu, Jizosu epfu nmata iya. ¹⁶ Ephe bya eduru ndu etsoje phe nu me ndu ke Herodu ye g'ephe jepfu iya je asu iya: "O-zu-ipe; anyi maru l'i bu onye ire-lanu; teme i gude ire-lanu ezi uzo Chileke; ophu o dudu onye iitsu ebvu. Ophu o dudu onye iile enya l'iphu. ¹⁷ Su-a; yeeshikwaru anyi onu l'opfu-a. ?Denu g'okuma dukpo ngu? ?O bu emebyi ekemu Chileke me anyi -tute akiriko nu eze nnajioha, no le Romu?"

¹⁸ Jizosu maerupho ejo-ipe, no phe l'okpoma bya asu phe: "?Bu gunu meru g'okuma gude unu gbaberu mu

ónyà opfu; unubẹ tũko-l'ẹhu-atũko-l'obu-a? ¹⁹ Unu goshiẹshikwa mu okpoga, eegudeje atũ akĩriko ọbu.”

Ẹphe wotaru iya kobo lanũ. ²⁰ Ọ sũ phẹ: “?Bũ ishi onye yẹle ẹpha onye bũ ọwa-a, e deru iya-a?”

²¹ Ẹphe sũ iya: “Ọo kẹ Siza!”

Ọ sũ phẹ: “Ọ n'iya-a bũ g'unu woru iphe Siza nũ Siza; unu eworu kẹ Chileke nũ Chileke!”

²² Ẹphe nũma iya; ọ dũ phẹ biribiri. Ẹphe parũ iya haa; ọ bũru phẹ atũgbu.

Kẹ eshi l'Ọnwu teta dzũru ndzũ

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Lẹ mbọku ono kwaphọ ndu Sadusii, bũ ndu sũru l'e tee shidu l'Ọnwu eteta adzũru ndzũ; byapfuta Jizọsu bya asũ iya: ²⁴ “O-zì-iphe; iphe, Mosisu deru l'ẹkwo ekemu bũ; teke nwoke lũnyaaru nwanyị bya anwũhu; ọphu ọ nwũtaduru nwa; gẹ nwune iya lũpyabe nyee ya ono g'ọ nwũtaru onye ọphuu, nwũhuru anwũhu phọ nwa. ²⁵ Sũ-a; ọ dũru unwune ẹsaa, shi buru l'echilabọ anyi. K'ọgerenya lũchaa nwanyị; ọnwu woru iya gbua; l'ẹbe ọ tọgbo mẹ akọ lẹ mgboko. Ọ parũ nyee ya ọbu haarũ nwune iya. ²⁶ Onye k'ẹbo, bũ otsota bya alũpyabe nwanyị ono; bya anọnyakwaapho nwũhu; l'ẹbe atọgbo akọ; onye k'ẹto nno phọ; jasũ l'onye k'ẹsaa. ²⁷ G'ẹphe ha nwũshihubebeephọ tẹme nwanyị gbẹ teke ono bya anwũhu nkiya. ²⁸ Ọ -rwua teke ee-shi l'Ọnwu teta dzũru ndzũ; ?bũ onye ole bẹ nwanyị ono a-bũru nyee ya; g'ẹphe n'ẹsaa lũchaaru iya-a?”

²⁹ Tọbudu iya bũ; Jizọsu sũ phẹ: “Unu eshisweje iya; kẹle ẹkwo-opfu Chileke te edoduru unu ẹnya; ọphu ọ bũro kẹ g'ike Chileke habe shii. ³⁰ Kẹle teke ndu nwũhuru anwũhu e-shi l'Ọnwu teta dzũru ndzũ bẹ nwoke taa lũhedu nwanyị; ọphu nwanyị alũhedu ji.

Èphe a-du g'ụnwu-ojozi-imigwe. ³¹ A -bya lẹ k'eshi l'Ọnwu teta dzuru ndzụ; ?unu ta agụjedu iphe, Chileke pfuru nụ unu l'onwiya sụ: ³² 'Ọ kwa mbẹdua bụ Chileke kẹ Ébirihamu; bụru Chileke kẹ Áyizaku; bya aburu Chileke kẹ Jiékọpu.*' Ọo ya bụ lẹ Chileke ta abụkwa Chileke ndu nwụhuru anwụhu; ọ bụ Chileke ndu nọ ndzụ.”

³³ Ikpoto ndu ono nūmae ya phọ; iphe, oozị dụa phẹ biribiri ẹtu.

Ekemu, kpọ-chiru ishi

(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Tọbudu iya bụ; ndu Fárisii nūmaepho lẹ Jizọsu mewaru ọnu-pfuu nụ ndu Sadiusii; ẹphe je erwukọbe onwophẹ. ³⁵ A nọnyaa; onye lanụ l'ime phẹ, bụ onye ezije ekemu meahaa g'ọ gbabẹ ọnyà opfu gude nmata Jizọsu; bya asụ iya: ³⁶ “O-zì-iphe; ?bụ ekemu ole bụ ekemu, kpọ-chiru ishi l'iphe, bụ ekemu g'ọ ha?”

³⁷ Jizọsu sụ iya: “Yee Nnajiuphu, bụ Chileke ngu obu ngu g'ọ ha. Gude ndzụ ngu g'ọ ha; mẹ uche ngu g'ọ ha yee Chileke obu.’ ³⁸ Ono bụ ekemu, kakọta shii bya aburu iya kpọ-chiru ishi. ³⁹ Ọphu tsotarụ iya nụ, dūhukwapho g'ono bụ: ‘Yee nemadzụ ibe ngu obu g'i yeru onwongu.’ ⁴⁰ Ọo l'ekemu labọ-a bẹ iphe, bụkota ekemu g'ọ ha yẹ iphe, ndu mpfuchiru Chileke deru l'ẹkwo tukuru g'ọ ha kpakọo.”

Ajị k'onye bụ Kéreshi ọ bụ

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Ọ bụru teke ono, ndu Fárisii nọkoberu ono bẹ Jizọsu jiru phẹ ajị sụ phẹ: ⁴² “?Ọ dū unu gẹ Kéreshi ọbụ, bụkpoo Nwa onye?”

Èphe sụ iya l'ọo Nwa Dévidi.

* 22:32 22:32 Gụnaa Awụ 3:6.

⁴³ Ọ sụ phẹ: “?Dẹnukwanu g'o gude Unme-dụ-Nsọ kẹ Chileke mee Dévidi Ọ nọdu ekuje iya Nnajiuphu sụ:

⁴⁴ “Chileke sụru Nnajiuphu mu:

Nọdu mu l'ẹkutara jasụ teke
mu e-me g'ị
zọpyabe ndu-ọhogu ngu
l'ọkpa.†

⁴⁵ Eshinu Dévidi ekuje iya Nnajiuphu; ?dẹnuhununu g'o gude Ọ bụru Nwa iya?”

⁴⁶ Ọphu Ọ dudu onye duru ike yeeru iya Ọnu; mbụ g'ọ ka mma l'ọo akpuru opfu lanu. Eshi mbọku ono; ọphu Ọ dudu onye tũbaaru ama aji Jizọsu aji ọzo.

23

Jizọsu epfu kẹ ndu ezije ekemu

(Mak 12:38-39; Luk 11:43,46; 20:45-46)

¹ Jizọsu gbalihu bya asụ ikpoto ọha ono mẹ ndu etsoje iya nụ: ² “Ndu ezije ekemu mẹ ndu Fárisii bẹ bụ phẹ bụ ndu-ishi, l'ezije iphe, ekemu Mósisi bụ. ³ Ọo ya bụ; unu nujekwaru phẹ opfu. Unu mejekwa iphe, bụkpoo iphe, ẹphe sụru g'unu mee; ọle g'unu te etsokwa ẹka phẹ. L'ẹphebedua bụkwa epfupfu bẹ ẹphe epfuje iya l'Ọnu; ọphu ẹphe emekwanu iya ememe. ⁴ Ẹphe edoje oke ivu, anyị ẹrwa; bya atsu l'ẹhu evuvu woru bo nemadzu g'o vuru; ọle ẹphebedua l'onwophẹ taa rwukwa iya g'ọ ka mma l'ọo mkpushi ẹka. ⁵ Iphemiphe, ẹphe eme bẹ ẹphe anọduje eme gẹ nemadzu hụma phẹ. ?Unu ta ahụmaduru g'ẹphe edeje opfu Chileke phosaa phosaa l'eli akpọ, ẹphe epfubeje l'egedegee Ọnu-iphu. ?Unu te eledu gẹ jipfu jipfu Ọnu uwe phẹ ahajẹ. ⁶ Iphe, aduje phẹ ree bụ g'ọ bụru phẹ a-nọdu l'ẹka aa-kachakpọo phẹ

† 22:44 22:44 Gụnaa Ebvu 110:1.

akwabẹ ùbvù mẹ a -nọdu abọ iphe; waa g'oshi, bụ iya kachakpọo ree l'ulo-ndzukọ ndu Jiu bụru nkepẹ; ⁷ waa ẹrengete ekele l'ẹka a dū igwerigwe; waa gẹ ndiphe kuje phẹ 'O-zì-iphe'. ⁸ Ọle unu te ekwekwa g'e kuje unu O-zì-iphe; kẹle ọo onye lanụ bụ onye l'ezije unu iphe. Onye ono bụ iya bụ Kéreshi. Unubẹdua l'opfu bụkota unwunna. ⁹ Ọphu ọ dukwa onye unu e-kuje Nna lẹ mgboko-a; l'ọ kwa Nna lanụ bẹ unu nweru, bụ iya bụ Nna Ọphu bu l'imigwe. ¹⁰ Ọphu unu ekwekwa g'e kuje unu Nnajiuphu; kẹle ọo onye lanụ bụ Nnajiuphu unu, bụ iya bụ Kéreshi ọbu. ¹¹ Ọ chia g'onye kakọta shii lẹ g'unu ha bụru onye a-nọdu ejeru ndu ọphuu ozi. ¹² Kẹle onyemonye, l'ewoli onwiya eli bẹ ee-wozeta alì. Onye wozetakwanuru onwiya bẹ ee-woli eli.”

*Jizọsu anma ndu bụ
tụko-l'ẹhu-atụko-l'obu ikpe*

(Mak 12:40; Luk 11:39-42,44,52; 20:47)

¹³ “Nshịo unubẹ ndu ezije ekemu mẹ ndu Fárisiil! Unubẹ ndu bụ tụko-l'ẹhu-atụko-l'obu ono. Kẹle unu woru ẹka Chileke bụ eze guchia; guburu ndiphe ye g'ẹphe ta abahụ iya. Unu taa bahudu iya l'onwunu; tẹme ndu eme g'ẹphe bahụ bẹ unu te ekwedu g'ẹphe bahụ.

¹⁴ “Nshịo unubẹ ndu ezije ekemu mẹ ndu Fárisiil! Unubẹ ndu bụ tụko-l'ẹhu-atụko-l'obu ono. Kẹle unu bụ ndu eripyajẹ ụlo unwanyi, ji phẹ anọedu. Unu nọdu egudeje ẹregede epfukọpẹpho ogologo opfu anụ Chileke. Ọo unu bẹ Chileke a-kachaa anmashi ikpe ike.

¹⁵ “Nshịo unubẹ ndu ezije ekemu mẹ ndu Fárisiil! Unubẹ ndu bụ tụko-l'ẹhu-atụko-l'obu ono. L'ẹka unu akpọjeru ugbo daa eze-ẹnyimu tụko ẹkameka jegbabẹ g'ee-shi g'unu pfubuta m'obeta ọ bụru onye lanụ yeru Chileke. Teke unu pfubutaru onye ọbu; unu emee ya l'ọo-bụru onye ka unu agba k'ọku-alì-maa ugbo ẹbolechiko.

¹⁶ “Nshio unube ndu atsū ishi, eme g'unu goshi onye ọzo ụzo. L'eka unu asuje l'ọ to nwedu iphe, ọ bu mē nemadzu -gude eze-ulo Chileke ria angū. Obenu l'onye gude mkpọla-ododo eze-ulo Chileke ria angū ọbu bē unu asuje l'ono bu ụgwọ, tukoru iya l'ishi. ¹⁷ Lekwa unube ndu eme eswe tēme unu nodu atsugbaa ishi-a! ?Buhunu ole ka ere ire? ?Bu mkpọla-ododo eze-ulo Chileke; tọo eze-ulo l'onwiya, gbē buru iya meru mkpọla ọbu ọ buru iphe kē Chileke? ¹⁸ Tēme unu sūkwapho l'onye gude ọru-ngwēja Chileke ria angū bē ọ tọ dudu iphe, ọ bu; obenu l'onye gude iphe-anūnu, e doberu iya ria angū bē unu sūru l'ọ buwaa ụgwọ, tukoru iya l'ishi. ¹⁹ Lekwa unube ndu-a, l'atsū ishi-a! ?Buhunu ole ka shii? ? Bu iphe, a nūru anūnu; tọo ọru-ngwēja Chileke, gbē buru iya meru g'iphe ọbu, a nūru anūnu ọbu buru iphe kē Chileke? ²⁰ Oo ya bu l'iphe, bu onye gude ọru-ngwēja Chileke eri angū gudekwa yēe iphe, nọ iya nū rikọta angū ọbu. ²¹ Onye gudekwanū eze-ulo Chileke ria angū bē gudekwapho eze-ulo ono mē Chileke, bu iya nū gude ria angū ọbu. ²² Onye gudekwanū imigwe eri angū gudekwapho aba-eze Chileke yēe Chileke, onye nọ iya nū eri angū ọbu.

²³ “Nshio unube ndu ezije ekemu mē ndu Fárisii! Unube ndu bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu ono. Kēle unu agbakebeje je anū Chileke oke-lanū-l'uzo-iri l'agbo mē anamita; mēkpoo ahuji; bya aparu eme ekemu l'eka ọ karū akaka parū haa, bu iya bu ekpe ikpe, pfuru ọto; waa aphū obu-imemini; waa apfushi ike l'iphe, onye pfuru. Iphemiphe ono bē unu gege anọdua eme; ọle ọ tọ bukwanu g'unu haa ọphuu. ²⁴ Unube ndu atsū ishi, eme g'unu goshi ndu ọzo ụzo; unube ndu azashijechaa zashia iphiriba iphe, ha gē nwēnwu, nọ l'okoro; ọle unu elwejekwa iphe, ha g'inya olwe wọo.

²⁵ “Nshìo unubẹ ndu ezije ekemu mẹ ndu Fárisiil! Unubẹ ndu bụ tuko-l'ẹhu-atuko-l'obu. Kẹle unu anọduje asa azụ okoro; asa azụ ochi; ọle iphe, jiru ime iya bụ ana ndu ọzo iphe l'ẹka ike waa ẹgu eme ẹjo-iphe.

²⁶ Gube nwọpflu Fárisii, atụ ishi; vuru ụzo saadaa ime okoro yẹe ime ochi; ọo ya bụ; azụ iya egbufukwaphọ chalahaa ụcha.

²⁷ “Nshìo unubẹ ndu ezije ekemu mẹ ndu Fárisiil! Unubẹ ndu bụ tuko-l'ẹhu-atuko-l'obu. Kẹle unu dụ g'ilu, e memaru emema, anọduje ama mma l'eli ẹhu iya; o -rwua l'ime iya; ọkpụ nemadụ; mẹkpoo iphe ọzo, rehuru erehu; eji iya ejiji. ²⁸ Nokwaphọ g'unu aduje g'unu pfulberekoto; 'ama l'iphe, jiru unu ime bụ tuko-l'ẹhu-atuko-l'obu waa ẹjo-iphe.”

Jizọsu epfu l'aa-gwatakọta
 ọgbo nta-a ụgwo iphe, ẹphe eme

(Luk 11:47-51)

²⁹ “Nshìo unubẹ ndu ezije ekemu mẹ ndu Fárisiil! Unubẹ ndu bụ tuko-l'ẹhu-atuko-l'obu. Kẹle unu anọduje akpushi ụlo l'ilu l'ẹka ndiche unu phẹ ligbaaru ndu ẹphe gbushiru, bụ ndu mpfuchiru Chileke; bya ememakwaphọ ẹka e liru ndu pfulberekoto emema; asuje: ³⁰ ‘Ome unu nọ ndụ teke nna unu oche phẹ nọ; unu tege eyekwa ẹka l'egbushi ndu mpfuchiru Chileke.’

³¹ Unu gude ẹgube ono agba onwunu ama l'unu bupho unwu ndu gburu ndu mpfuchiru Chileke. ³² O dụ ree; unu yenu ẹka mefufu-a iphe, ndiche unu phẹ meru mephodoru unu. ³³ Unubẹ ẹjo agwọ ono! Unubẹ unwu, ogiji nwushiru ono! ?Unu e-mekwadụ imagha nahụ g'a ta nma unu ikpe; kpuru unu ye l'ọku-alimaa?

³⁴ Ọo ya bụ; unu hụma lẹ mu e-zi ndu mpfuchiru Chileke waa ndu mmamiphe; waa ndu ezije ekemu g'ẹphe byapfuta unu. L'ime phẹ bẹ ọ duru ndu ọpflu

unu e-gbu egbugbu; dūru ndu ọphu unu a-kpọpyabe l'oswebe; dukwarupho ndu ọphu unu e-chi iphe l'ulo-ndzukọ unubẹ ndu Jiu; mekọta phẹ ewere lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu; ³⁵ k'ọphu ọo-tukoru unu l'ishi; mbu ọchi ndu pfuberekoto, unu gbushiru lẹ mgboko e -shi l'ọchi Ebẹlu; nwata pfuberekoto; jasụ l'ọchi Zakaráya; nwa Barakaya; onye unu gburu lẹ mgbaka eze-ulo Chileke; waa ọru-ngweja Chileke. ³⁶ Sụ-a; gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; l'iphemiphe ono bukotakwa l'ishi ọgbo-a, nọ nta-a bẹ aa-gwatakọta ugwo iya g'ọ ha.”

Jizọsu yeru Jierúsalemụ obu
(Luk 13:34-35)

³⁷ “Oowaa! Gbẹ Jierúsalemụ! I tukuru ndu mpfuchiru Chileke egbushi; bya egude mkpuma atụ-gbushi ndu e ziru g'ẹphe byapfuta ngu. Tekenteke bẹ mu meru gẹ mu chikobe unwu ngu l'eka lanu gẹ nepfu-ọku achikobeje unwu iya l'ime nkù iya-a; ọphu i kwedu! ³⁸ Huma ahuma; l'ibe ngu bẹ aa-gbagharu; l'ọ dabyiru iphoro. ³⁹ Gẹ mu karu unu; unu ta ahumabaekwa mu jasụ teke unu asụ: ‘Chileke ọru ọnu-oma nu onye ono, gude ẹpha Nnajiuphu abya ono.’ ”

24

Iphe, e-me teke ikpazụ
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Tọbudu iya bu; Jizọsu bya eshi l'ime eze-ulo Chileke lufuta; ọ buru iya atugbushi. Ndu etsoje iya nu byapfuta iya g'ẹphe goshikọta iya eze-ulo Chileke ono l'ọphu. ² Jizọsu sụ phẹ: “?Ọ kwa l'unu humaru iphemiphe ono? Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ee-mechaa nwukpọshichaa iphemiphe ono enwukpọshi;

mbụ k'ọphu ọ tọ dudu g'ọ ka mma l'ọo mkpuma lanu, a-kpọ-pfuru l'eli nwibe iya.”

Iphe, bụ o -mechaa
mgboko abvụ

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Jizọsu bya enyihu úbvú Olivu bya eje anọdu anọo l'eli iya. Ndu etsoje iya nụ byapfuta iya k'iche bya asụ iya: “? Bụkpoo teke ole bẹ iphemiphe-a, i pfuru-a l'e-mekpoo? Teme ?bụ gụnu a-buru iphe, ee-gude maru teke ịi-bya; waa teke mgboko a-bvụ?”

⁴ Jizọsu yeeru phẹ ọnu sụ phẹ: “Ọo phọ g'unu leta onwunu ẹnya g'ọ tọ dū onye e-duswe unu ụzo. ⁵ Kẹle ọ dūru igwerigwe ndu a-zarụ ẹpha mu bya. Onye ọphu nọnu l'ọo-sụ l'ọ kwa yẹbedua bụ Kéreshi ọbu. Ẹphe eshi l'ẹka ono duphua ndu dū igwerigwe. ⁶ Unu a-nọdu anụ ude ọgu ọphu aalwụ l'ẹka dū ẹnya; waa ọphu aalwụ l'ẹka dū ntse; ọle g'obu te etsukahụkwa unu; noo l'iphemiphe ono mefütajekwa. Ọle teke mgboko a-bvụ teke erwukwa. ⁷ Noo kẹle ọha yẹle ọha ibe iya a-nọdu alwụ ọgu; alị-eze yẹle alị-eze ibe iya a-nọdukwapo alwụ ọgu nkepẹ. Ẹjo ọkpa nri a-bya. Alị anmaa jiiijijii l'ẹka dū igwerigwe. ⁸ Ọle iphemiphe ono dūephọ g'ẹgube ime awatajẹ eme nwanyị k'òphúú-a.

⁹ “Noo teke ẹphe a-kpuru unu jepfu ndu ọchi-ọha; eemee unu ewere; gbushia unu. Ọhamoha, nọ lẹ mgboko egude kẹle unu bụ nkemu kpoo unu ashị. ¹⁰ Nokwapọ teke ikpoto nemadzụ a-gbakuta azụ l'ekwekwe, ẹphe kweru kẹ Chileke. Ẹphe edeaharu nwibe phẹ nụ g'e gbua; kpoo nwibe phẹ ashị. ¹¹ Igwerigwe ndu mpfuchiru a-bya lẹ mgboko-a bya anọdu epfu iphe, Chileke epfuduru; gude edepushi ndu dū igwerigwe. ¹² Teme

eshinu ejo-iphe a-kwata paa eka mebyikpoo apaa be n-yemobu k'igwerigwe nemadzū a-tokpoepo nwehu ejihu oyi eje. ¹³ Obenu l'onye tarū nshi jasū l'ikpazū be Chileke a-dzota. ¹⁴ Teme ozi-oma k'eka Chileke bu eze-a; be aa-sà asàsà g'o dzuru mgboko mgburugburu; k'ophu ohamoha l'ophu a-nūmadzuru iya. E -mechaa teke ono; mgboko abvū.”

Ejo ahuma

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ “Su-a; unu a-humakwa ejo-ahuma-ola-l'iswi ono, Danelu onye mpfuchiru pfuru unu opfu iya ono; l'eka o pfuru l'eka duru Chileke nso. Ge gube onye agu iphe-a rikwaa oriri iphe, o bu. ¹⁶ Unu -hūmae ya pho; ge ndu no le Juidiya gbalakwaa lashiya l'ubvu. ¹⁷ G'onye no l'okpoku te ejeekwa abahu l'ulo le ya eje ewota iphe, du l'ulo iya. ¹⁸ Teme g'onye no l'egu te ejekwa ala unuphu je achita uwe iya. ¹⁹ Aphu a-tsokwaru unwanyi, du ime; me unwanyi, nwa angukwadu era mboku ono. ²⁰ Oo g'unu pfuru nu Chileke g'agba oso unu ta abu l'udzumini; ophu o bushiru l'eswe-atuta-unme. ²¹ Kele teke ono be ejo oke iphe-ehuka, eteke adu-swee k'eshinu Chileke meru mgboko byasu nta-a l'a-du; ophu o byadu adubaa ozo. ²² Nnajiuphu -egbuduru teke iphe-ehuka ono mkpirikpu be o to dukwa nemadzū aaphodunu. Ole oo-gude iswi ehu ndu o hotaru gbua ya mkpirikpu.

²³ “O -rwua teke ono; o -duru onye suru unu l'o wakwa Kereshi obu; ozoo l'o phukwa iya; unu te ekwekwa. ²⁴ Kele ndu a-nodu adzushi uka su l'ephe bu Kereshi; ozoo l'ephe bu ndu mpfuchiru Chileke; a-duchakwaa teke ono. Ephe a-nodu emegbaa iphe-ohumalenya, dugbaa biribiri. Iphe ono a-buchaaru g'ephe e-shi dephua ndiphe; mbu je akpaa le ndu Chileke hotaru;

m'ephe -je l'adu ike. ²⁵ O le mu vuakwa uto epfuru iya unu nta-a, o too meadaa.

²⁶ “Oo ya bu; teke o nweru ndu suru unu g'unu lenu l'o nokwa l'echiegu; unu te ejekwa aka ono. Ephe -su unu: lekwa l'o nokwa l'ime mkpuru; unu te ekwekwa. ²⁷ Kele o kwa g'ebemu-igwe akuje phoo; shi l'uzo enyanwu awawa lojaa akpaminigwe jasu l'uzo enyanwu ariba-a bu ge Abubu-Ndiphe e-me mboku, oo-bya.

²⁸ “O kwa aka odzu dabyiru be udele adokeru.”

Abyabya Abubu-Ndiphe

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ E -mechaa; teke ejo iphe-ehuka ono buverupho be enyanwu e-jikputa; onwa echibuhu echichi; kpokpode eshi l'igwe dashihu; iphemiphe, no l'igwe anmawo anmawo lo-sweshihu. ³⁰ Noo teke iphe-ohubama ke Abubu-Ndiphe e-geru egeru l'akpaminigwe. O buru teke ono be iphe, bu ohamoha, no le mgboko mgburugburu a-ra ejo aka; aka meji tofuru phe. Noo teke ephe ahuma Abubu-Ndiphe aka o no l'urwukpu shi l'igwe egbu nwiiwii gude ike iya, paru aka abya. ³¹ Aabya egbua eze opu ono, oo-gude zia unwu-ojozi-imigwe iya; ephe ejee l'iphu; jee l'azu; jee l'uzo ekutara; jee l'uzo ekicha; je akpaa l'aka igwe beru; ali beru; chikota ndu o hotaru.

Iphe, e gude oshi figu anwuta

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² “Su-a; unu gude oshi figu nwuta iphe; kele obujeru; o -mishiwa bya erwua irwu ophuú; l'aamaru l'onanwu duwaa ntse. ³³ Nokwapho g'owa-a du. Teke unu humerupho iphemiphe ono; unu amaru l'o nokpowaa

ntse; mbụ l'ọ nọwaa g'ọnu-ọguzo. ³⁴ Sụ-a; gẹ mu gbuk-waaru iya unu tororo; ọgbo-a taa bvụebekwa; iphemiphe-a emekọta. ³⁵ Sụ-a; igwe a-bvụkwa; alị abvụ; obenu l'opfu, mu pfuru ta abyadụ erebuhu ire erebuhu.

Mbọku, ọo-buru

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36)

³⁶ “Obenu l'ọ tọ dudu onye maru mbọku, ọo-buru; ọzoo teke iphe ono e-megbaa gẹdegede. Mbụ l'unwu-ọjozi, bu l'imigwe ta amakwa iya; ọphu Nwa Chileke l'onwiya amakwa iya. Onye maru iya nụ bụepho Chileke, bụ Nna nwẹkiya. ³⁷ Ọ kwa g'ọ dū l'ọgbo kẹ Nuwa phẹ teke ndiche ono bụ g'ọo-dū teke Abụbu-Ndiphe l'a-bya. ³⁸ Kẹle teke ndiche ono; teke utso, riru mgboko eteke agbadu; bẹ ephe shi nọdu eri angụ; alụ-phe nwanyị; ekephe nwanyị; jasụ mbọku, Nuwa bahuru l'eze ugbo; ³⁹ ọphu ndiphe amadụ iphe, akọ nụ; jasụ teke mini byaru atụko phẹ rikọta. Nokwa g'ọo-dū teke Abụbu-Ndiphe a-bya bụ ono. ⁴⁰ Noo teke unwoke labọ a-nọdu l'ẹgu; aabya ezikọta onye lanụ haa onye ọphuu. ⁴¹ Unwanyi labọ a-nọdu atsụ nri; aabya ezikọta onye lanụ haa onye lanụ. ⁴² Ọo ya bụ; unu che nche; kẹle unu ta amadụ mbọku, Nnajiuphu unu a-bya. ⁴³ Ọle-a; unu makwaruphọ lẹ-a; Ọme oke, bu l'unuphu maru teke iphuru abya ibe iya mẹ ọ nwụkwaru-a ẹnya; mẹ o to kwekwanụ g'iphuru tsufua ụlo iya bata. ⁴⁴ Ọo ya bụ; unubẹdua l'onwunu; unu kwabekwapho ẹnya; kẹle Abụbu-Ndiphe l'a-bya teke unu te eledu ẹnya iya.”

Nwozi, e gude ire iya ẹka

(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “?Bụ onye bụ nwozi, e gude ire iya ẹka tẹme ọ bụru onye kwarụ ẹnya? Ọ bụ onye ono, nnajiuphu iya doberu l'unuphu g'ọ nujeru iya ndibe iya nri l'orwuberu

iya. ⁴⁶ Ehu-utso be a goru nu nwozi ono me o -buru le nnajiuphu iya a-lwa bya ahuma l'oome iphe ono, e ziru iya ono. ⁴⁷ Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; nnajiuphu ono e-wokwaru iphemiphe, o nweru enweru ye nwozi ono l'eka. ⁴⁸ Obenu; teke o bu nwozi ejo okpoma; o ria su: 'Ha! Nnajiuphu mu anwakwa odu'. ⁴⁹ O bya awata etsukashi ndu-ozu nwibe iya iphe; wata eri g'o du iya; nguahaa mee; ephe le ndu nggaga mee. ⁵⁰ Nnajiuphu iya ono a-lwa mboku, o too ledu enya iya waa teke o to madu; ⁵¹ bya agwaa ya ochi; woru iya gwakobe le ndu bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu. Noo eka nemadzu a-nodu kwaa ejo ekwa; taa ikireze."

25

Ako akatikpo unwumboko iri

¹ "Eka Chileke bu eze be aa-duepho g'iphe, meru l'ako akatikpo unwumboko iri, chitaru oroku phe gude jeshia onye jeru alu nwanyi ophuu ndzuta. ² Umadzu ise l'unwumboko ono bu ndu eswe; umadzu ise buru ndu kwaru enya. ³ Le ndu eswe pho pataru oroku phe; ophu ephe adudu manu, ephe wotafuru k'etsutsu. ⁴ O le ndu ophu kwaru enya yeru manu l'iphe paru k'iche bya apakwarupho oroku phe. ⁵ Onye ono, alu nwanyi ophuu ono nahaepho odu abyabya; mgbenya rweahaa phe. A nonya; mgbenya tushikota phe.

⁶ "Abali keepho ebo; a rashia su: 'Eegheel! Onye jeru alu nwanyi ophuu obu alwaakwa-o! Unu lufuta bya eje iya ndzuta-o!' ⁷ Tobudu iya bu; unwumboko ono wulihukota bya emezichaa oroku phe. ⁸ Ndu ophu bu ndu eswe pho su ndu ophuu, kwaru enya pho: 'Unu menuru nwamanu unu tadaru anyi jiko l'oku anyihuakwaa l'oroku anyi.' ⁹ Ndu k'ono, kwaru enya ono su phe: '?Teke o to sukwanu anyi l'unu-e? Unu

jepfukwa ndu ere manụ-ọku je akpata k'unu.' ¹⁰ Ẹphe tũgbua jeshia ya akpata. Ọ bũru teke ono bẹ onye jeru alụ nwanyị ono byarwutaru; ndu ọp̄hu jikobewaru ẹka ejeje ph̄o tsoru iya; ẹp̄he bahụ l'ụlo ẹka eeme ekele-nwanyị ono l'enyashi ono. Ẹp̄he wụbaep̄ho l'ụlo; e woru ụzo guchia.

¹¹ “E mechaa t̄eme ụmadzu ise ọp̄huu bya; bya asụ: ‘Nnajiup̄hu! Nnajiup̄hu! Gụhaaru anyi ụzo.’ ¹² Nwoke ono sụ ph̄e: ‘Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; mu ta amakwa onye unu bụ.’ ”

¹³ Ọo ya bụ lẹ-a; unu chekwa nche; eshinu unu ta amadụ mb̄oku, Abụbu-Ndip̄he a-bya; ọp̄hu unu amadụ teke ọo-bũru.

Ẹtu ndu e yeru okpoga l'ẹka

(Luk 19:11-27)

¹⁴ “L'ẹka Chileke bụ eze d̄uekwapho g'ip̄he, meru l'ak̄o nwoke lanụ, gb̄eshiru eje ip̄he-ozo; bya ekua ndu-oz̄i iya bya eworu ẹku iya ye ph̄e l'ẹka. ¹⁵ Onye lanụ bẹ ọ n̄uru ụkporo ẹkpa-ego ise; bya anụ onye ọp̄huu ụkporo ẹkpa-ego lab̄o; bya anụ onye k'eto ụkporo ẹkpa-ego lanụ. Onyemonye bẹ ọ n̄uerup̄ho gẹ n̄wike n̄kiya beru. Ọ n̄uchaa ph̄e iya; ọ bũru iya eje ip̄he-ozo, ooje. ¹⁶ Onye ọp̄hu ọ n̄uru ụkporo ẹkpa-ego ise ph̄o tũgbuepho teke ono gude iya jeshia ngh̄o. O je egude iya gbaa ngh̄o rita urwu ụkporo ẹkpa-ego ise ozo tukobe iya. ¹⁷ Nokwaph̄o g'onye ọp̄hu a n̄uru ụkporo ẹkpa-ego lab̄o ph̄o meru. O jeru eritakwaph̄o urwu ụkporo ẹkpa-ego lab̄o ozo tukobe iya. ¹⁸ O be l'onye ọp̄hu nataru ụkporo ẹkpa lanu-a; ọ tũgbua je ebvua al̄i woru okpoga nnajiup̄hu iya ono libe.

¹⁹ “T̄obudu iya bụ; a n̄okpoep̄ho-oo jasụ: o be ujiku lanụ; nnajiup̄hu ndu ono lwa g'ep̄he l'ep̄he gbazia okpoga ono. ²⁰ Onye ọp̄hu a n̄uru ụkporo ẹkpa-ego ise

pho byatashia bya egudekwapho ukporo ekpa-ego ise ozo bya asu: 'Nnajiuphu; iphe, i nuru mu bu ukporo ekpa-ego ise. Wakwa ukporo ekpa-ego ise ozo, mu ritaru l'urwu tukobe iya baa.' ²¹ Nnajiuphu iya su iya: 'I meru ree! I bu okpobe onye-ozu, e gude ire iya aka. Eshinu e gude ire ngu aka le nwiphe, edzudu kaa be mu e-me gi buuru onye-ishi l'iphe, paru aka. Ngwa; bya g'ehu toko tsoo gu le nnajiuphu ngu utso.' ²² Onye ophuu, a nuru ukporo ekpa-ego labo pho byakwa bya asu: 'Nnajiuphu; iphe, i nuru mu bu ukporo ekpa-ego labo. Wakwa ukporo ekpa-ego labo ozo, mu ritaru l'urwu tukobe iya baa.' ²³ Nnajiuphu iya ono su iya: 'I meru ree. I bu okpobe onye-ozu, e gude ire iya aka. Eshinu e gude ire ngu aka le nwiphe, edzudu kaa be mu e-me gi buuru onye-ishi l'iphe, paru aka. Ngwa; bya g'ehu toko tsoo gu le nnajiuphu ngu utso.' ²⁴ Onye ophu a nuru ukporo ekpa-ego lanu pho byakwa bya asu: 'Nnajiuphu; mu maru ngu ree; l'i bunukaru ejo nemadzu. Iiwotaje iphe l'eka i kuduru iphe; teme i ndu ejeje ekpota iphe, i ghaduru. ²⁵ Noo g'o gude ndu guhu mu; mu woru ukporo ekpa-ego ngu je elibe l'ali. Nggakwa iphe ngu.'

²⁶ "Nnajiuphu iya ono su iya: 'Lekwa gube iberezi iphe, arwuhu-a, ejo okpoma egbu egbugbu-a. Oo ngu pho maru le mu awotaje iphe l'eka mu akuduru iphe; teme mu ndu ekpotaje iphe, mu aghaduru. ²⁷ I gege dobekporu mu nu okpoga mu l'ulo nche okpoga; g'oburu mu -lwa mu eje ewota okpoga mu yee iphe, o tukoberu onwiya. ²⁸ Ngwa; unu nata iya okpoga ono; woru nu onye pho, nweru ukporo ekpa-ego iri pho. ²⁹ Kele onyemonye, nweru nu be aa-nubakwa g'o nweru k'etsutsu iya. Obenu l'onye enwedu nu be aagbenu natafulenu nwophu o nweru.' ³⁰ 'Ngwa; unu kpota mkpokoro onye-ozu-a kpufu je eye l'eka gbakotaru

tsukiribaa. Eka ono be nemadzu a-nodu kwaa ejo ekwa; taa ikireze.’ ”

Ikpe Ikpazu

³¹ “Obenu le teke Abubu-Ndiphe a-nodu egbu nwiiinwii abya yee iphe, bukota unwu-ojozi-imigwe l'ophu be onodu l'aba-eze iya, egbu nwiiinwii. ³² Teke ono be ndiphe mgburugburu e-dzukoata l'iphu iya. L'obya eworu phe hoo g'onye eche aturu, l'ahoshije egbu l'eka aturu iya kuru; dobe phe iche iche-a. ³³ L'obya achiru ndu ophu bu aturu dobe onwiya l'uzo ekutara; chiru ophu bu egbu dobe l'uzo ekicha. ³⁴ Noo teke eze ono a-su ndu k'ono, no iya l'uzo ekutara ono: ‘Unu bya; unube ndu Nna mu goru onu-oma nu. Unu bya enweru mgboko ophuu ono, Chileke kwakobehawaruro unu e-shi teke o meru mgboko ono. ³⁵ Kele egu guru mu; unu nu mu nri; mu ria. Egu mini gua mu; unu chebe mu mini; mu ngua. Mu buru mbyambya; unu dubata mu ibe unu. ³⁶ Mu gbaru oto; unu nmabe mu iphe. Iphe mee mu; unu gbaaru mu mkpu. Mu jee mkporo; unu bya mu agbaphe.’

³⁷ “Noo teke ndu pfuberekoto a-su iya: ‘Nnajiuphu; ? bu teke ole be anyi humaru ngu eka egu agu ngu; anyi nu ngu nri obu? Ozoo le mini agu ngu; anyi chebe ngu mini; i ngua? ³⁸ Teme ?bukpoo teke ole be anyi humaru ngu; i buru mbyambya; anyi dubata ngu ibe anyi? Ozoo l'i gba oto; anyi nmabe ngu iphe? ³⁹ ?bukpoo teke ole be anyi humaru ngu l'eka iphe eme ngu; ozoo l'i no l'oka mkporo; anyi gbaaru ngu mkpu?’ ⁴⁰ Noo teke eze e-yeru phe onu su phe: ‘Ge mu gbukwaaruu iya unu tororo; eshinu unu mekpowaru iya m'obeta o buru onye lanu, enya kachaa alwalwa l'unwunna mu-a be buakwaa mbetua be unu meru iya.’

⁴¹ “Noo teke ọo-bya asụ ndu ọp̄hu nọ iya l'uzo ẹkicha: ‘Unu lufu mu l'ip̄hu; unubẹ ndu Chileke t̄uru ọnu. Unu wuba l'ọku ono, e-nwu gidigidi jaduru ono, bu iya bu ẹka Chileke meru doberu Obutuswe yee unwu-ojozi iya ono. ⁴² Kẹle ẹgu guru mu; ọp̄hu unu anuduru mu nri. Ẹgu mini ḡua mu; ọp̄hu unu echebeduru mu mini. ⁴³ Mu b̄uru mbyambya; ọp̄hu unu edubataduru mu ibe unu. Mu gbaru ọto; ọp̄hu ọ dudu ip̄he, unu nmab̄eru mu. Ip̄he mee mu; t̄eme mu nọo l'ọka mkp̄oro; ọp̄hu unu agbaj̄eduru mu mkpu.’ ⁴⁴ Noo teke ẹp̄he e-yekwapho ọnu s̄u: ‘Nnajiup̄hu; ?bu teke ole be anyi humajekpooru ngu ẹka ẹgu aḡu ngu; ọzoo ẹka ẹgu mini aḡu ngu; ọzoo ẹka i bu mbyambya; ọzoo ẹka i gba ọto; ọzoo l'ẹka ip̄he eme ngu; ọzoo l'ẹka i nọ l'ọka mkp̄oro; ọp̄hu anyi eyeduru ngu ẹka?’ ⁴⁵ Noo teke ọo-s̄u ph̄e: ‘Ḡe mu gbukwaaru iya unu tororo; eshinu unu te emeduru iya g'ọ ka mma l'ọo onye lanu, ẹnya kachaa alwalwa l'ime ndu-a b̄e unu te emekwaru mu iya.’ ⁴⁶ Ọo ya bu; ẹp̄he eje anodu l'ẹka ẹp̄he a-nodu eje ip̄he-ẹhuka mkp̄urumkpuru jas̄u l̄e tuutuutuu l̄e m̄imiimii. Obenu l̄e ndu ọp̄hu bu ndu p̄f̄uberekoto e-je l'ẹka ẹp̄he e-nweru ndz̄u ojejoje.”

26

Ndu-ishi ach̄i idzu egbu Jiz̄osu

(*Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jīon 11:45-53*)

¹ T̄obudu iya bu; Jiz̄osu p̄fughechaep̄ho ip̄hemip̄he, oopfu; bya as̄u ndu etsoje iya n̄u: ² “Ọp̄hu unu maru bu l'o ghudufuwaru-a abal̄i labo; ọbo Ojeghata erwua. Noo teke ee-deru Abubu-Ndip̄he ye g'a kp̄opyabe l'oswebe.”

³ T̄obudu iya bu; ndu-ishi uke Chileke waa ndu bu ọgerenya mkp̄ukpu bya edzuk̄obe l'ok̄poku ibe onye-ishi ndu-ishi uke Chileke. Onye ono b̄e ẹpha iya bu Kayafasu.

⁴ Ẹp̄he nọo ndzuk̄o s̄u l'ẹp̄he e-gude Jiz̄osu l̄e mpya

woru gbua. ⁵ Ọle ẹphe sùru l'ọ tọ bụduru nta-a, aabọ iphe-a; a -nọnyaa ụtsú daa l'ẹka ọha nọ.

Aawu Jizọsu manụ,
eshi mkpọ lẹ Betani

(*Mak 14:3-9; JiỌn 12:1-8*)

⁶ O be gẹ Jizọsu jeru Betani; o je anọdu l'ibe Sayimonu, onye ekpenta mejeru phọ. ⁷ Noo ya; nwanyị lanụ gudeephọ mgbere, ama ntumatu bata gẹ Jizọsu gude nri l'ẹka eri. Mgbera ono bẹ manụ, eshi mkpọ, dū iya nū kwatakpọoru ere ire shii. Nwanyị ono bya eworu manụ ono wụa Jizọsu l'ishi. ⁸ Ndu etsoje iya nū hūmae ya phọ; ẹhu ghuahaa phẹ eghu. Ẹphe sụ: “?Bụ kẹ gūnu bẹ e gude emebyishi ẹguru manụ ọwa-a? ⁹ Kẹle manụ-a sùru g'ee-reta iya iphe, parụ ẹka woru keshiaru ndu akpa nri.”

¹⁰ Jizọsu maeruphọ l'onoo iphe, ẹphe epfu bya asụ: “?Bụ gūnu meru g'o gude unu nọdu epfuchi nwanyị ono nchị? ?Unu ta amadụ l'ọo ọkpobe iphe bẹ o meru mu ẹgube ono? ¹¹ Ndu akpa nri bẹ unu l'ẹphe anọ tekenteke; obenu lẹ mbẹdua ta abụdu tekenteke bẹ mu l'unu a-nọdu. ¹² L'iphe, meru iphe, ọ wūru mu manụ-a bụ g'o shi nta-a kwakọbeta mu m'ọbvụ mbọku, ee-li mu. ¹³ Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; iphe, bụkpoo ẹkameka, a sarụ ozi-ọma-a lẹ mgboko-a mgburugburu bẹ aa-kọjeekwapho akọ iphe-a, nwanyị-a meru-a; gudeje nyata nwanyị-a.”

Jiudasu eederu Jizọsu eye
l'ẹka ndu Jiu

(*Mak 14:10-11; Luk 22:3-6*)

¹⁴ Tọbodu iya bụ; Jiudasu Isukariyotu, bụ onye lanụ l'ime ụmadzu iri l'ẹbo ono, etsoje Jizọsu ono bya atugbua jepfushia ndu-ishi uke Chileke; ¹⁵ je asụ phẹ: “?Bụ gūnu bẹ unu a-nū mu gẹ mu deru iya ye unu l'ẹka?” Ẹphe

pfua ya ukporo pangu le pangu iri. ¹⁶O shiepho teke ono wata achọ teke gbaru ge ya deru Jizosu ye phe l'eka.

Nri-enyashi Ikpazu

(Mak 14:12-26; Luk 22:7-23; JiỌn 13:21-30; 1KỌr 11:23-25)

¹⁷ O rwua l'eswe, abahu l'obo-iphe, aataje buredi, ekoduru ekoko ono; ndu etsoje Jizosu byapfuta iya bya asu iya: “?Bu awe be o du ngu g'anyi doziaru ngu g'i nodu ria nri obo Ojegahata obu?”

¹⁸ O su: “Unu bahu l'ime Jierusalemu. O nweru nwoke lanu, unu e-jepfu je asu iya le O-zì-iphe suru; l'o rwwaru iya l'alala. Ge ya nodunu l'ibe ngu ria nri obo-iphe ono yee ndu etsoje iya nu.”

¹⁹ Ndu etsoje iya nu ono je emee ge Jizosu ziru phe. Epe nodu l'eka ono kwakobeahaa nri obo Ojegahata ono.

²⁰ O be l'uzenyashi; Jizosu ye le umadzu iri l'obo ono je anodu kwabe k'eri nri ono. ²¹ Epe rijeepho nri ono; o su phe: “Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; o kwa onye lanu le g'unu nọ l'eka-a be l'e-deru mu ye l'eka ndu achọ ishi mu.”

²² O kwata rwua phe l'ehu; aphu ji phe obu. Epe jiahaa ya nanu nanu su: “Nnajiuphu; ?bu mbedua to mbedua?”

²³ O su phe: “Oo onye mu l'ia eye eka l'ochi lanu-a bu onye obu, e-deru mu ye obu. ²⁴ Abubu-Ndiphe l'alakwa g'e deru iya l'ekwo-opfu Chileke. O le aphu a-tsoru onye ono, ee-shi l'eka iya deru Abubu-Ndiphe ye l'eka ndu achọ ishi iya ono. O gogo kakwaru onye ono ree ome a ta nwuduru iya ilile.”

²⁵ Jiudasu-a, l'e-mehaa deru iya ye-a su iya: “Onyibe; ?bu mbedua to?” Jizosu su iya: “Oekwa ngu pho be o shi l'onu.”

²⁶ Eṗhe gudekwadụ nri ono eri; Jizọsu bya ewota buredi bya ekele Chileke ekele; bya eworu iya nūgbaa ndu etsoje iya nū; bya asụ phẹ: “Unu gẹe ria. Ọwa-a bụ ogwẹhu mu.”

²⁷ Ọ byakwa apata okoro, mēe dū bya ekelekwaphọ Chileke ekele bya eworu iya nū ndu etsoje iya nū bya asụ phẹ: “Unu ngu-dzuru iya g'unu ha. ²⁸ Kẹle ọwa-a bụ mee mu, egude agba ọgbandzu ọphúú; mee a gbashiru l'iswi ẹhu igwe ọha; k'ọphu Chileke a-guru phẹ nvụ l'iphe-ẹji. ²⁹ Ọle iphe, mu a-karụ unu bụ; mu ta abyakwa angubaa mēe, shi l'akpuru vayinu jasuru mbọku ono, mu l'unu a-ngu k'ọphúú l'ẹka Nna mu bụ eze.”

³⁰ Eṗhe kwechaa ebvu, e gude aja Chileke ajaja; bya ejeshia l'úbvú Olivu.

Pyíta a-gọ lẹ ya ta amadụ Jizọsu

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; JiỌn 13:36-38)

³¹ A nonyaa; Jizọsu sụ phẹ: G'unu hakọta bẹ e-mechakwaa hakọta mu gbalaa l'enyashi-a; g'e deru iya l'ẹkwo-opfu Chileke. Kẹle e dekwaru sụ: “Mu e-chigbu onye eche aturu; g'ikpoto aturu ono agbakashihu.* ³² Ọle teke e meerupho gẹ mu shi l'ọnwu teta dzuru ndzụ bẹ mu e-vukwaru unu ụzo jerwua Gálili.”

³³ Pyíta sụ iya: “Onyemonye -jekpọo agbalakọta paru ngu haa bẹ eṗhe a-hakwa ngu-a; ọ kwa lẹ mbẹdua ta ayikwa haa ngu.”

³⁴ Jizọsu sụ iya: “Gẹ mu gbukwaaru ngu iya tororo; l'enyashi ntanụ-a bẹ oke-ọku nchi-abọhu -bya ara ọrà; bẹ ị gọakwaru ẹgo ugbo ẹto sụ l'ị tị madụ mu.”

³⁵ Pyíta sụ iya: “O betakpọo mu lẹ ngu je a-tuko laa; mu ta abyakwa asụ lẹ mu ta amadụ ngu.” Ndu etsoje Jizọsu ndu ọphuu tuko pfudzuru nno.

* 26:31 26:31 Gụnaa Zek 13:7.

*Jizọsu epfu anụ Chileke
lẹ mgbabu Getusemeni*

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Tọbudu iya bụ; Jizọsu yẹle ndu etsoje iya nụ swịru bya abyarwuta l'ẹka eekuje Getusemeni. E rwua ẹka ono; ọ sụ ndu etsoje iya nụ: “Unu nọdukwa anọo l'ẹka-a gẹ mu jeriberu l'ẹka phọ je epfuru nụ Chileke.” ³⁷ Ọ bya eduta Pyịta yẹe unwu Zebedi ẹphenebo; ẹphe swịru tųgbua. Aphụ ji iya obu; meji nọdu etsuẹ ya phọ pharamu pharamu. ³⁸ Ọ sụ phẹ: “Ha; ẹgube ọwa! Meji akụekwa mu phọ photophoto; mbụ lẹ meji abyaakwaa mu atọfu. Unu nọdukwa l'ẹka-a gẹ mu l'unu tųko chee nche.”

³⁹ Ọ kpịriberu nwanshịi; bya adaa bube iphu l'alị pfuru nụ Chileke sụ: “Nna mu; ọ -bụru l'ii-mekọtakpoo ya; manuru g'ii-me nafu mu okoro-a gẹ mu ta angụ iphe, dụ iya nụ. Ọle ọ kwa g'ọ tọ bụkwa iphe, dụ mu l'uche l'e-me. Ọ kwa g'ọ bụkwaru iphe, dụ gụbedua l'uche l'e-me.”

⁴⁰ Ọ gbẹshi jepfu Pyịta phẹ-a, ẹphe l'iya swị-a. Ọ jeshia; ẹphe nọdu ekuwaa mgbẹnya. Ọ sụ Pyịta: “?Bụ gụnu bẹ unu eme ẹgube ono? ?Unu ta adudu ike nwuru ẹnya gẹ mu l'unu nọo m'obeta ọ bụru awa lanu? ⁴¹ Unu nwuru ẹnya; pfuru nụ Chileke g'o to kwe g'unu nmalahu l'ọhutama. Maa nemadzụ bẹ ọ nọdujekpokwa evushi evuvu ike; obenu lẹ nemadzụ l'onwiya bẹ ike adudu.”

⁴² Ọ tųgbukwaa k'ugbo ẹbo bya ejekwa awata epfu anụ Chileke sụ: “Ọ shita mu sụ gube Nna mu; ọ -bụru l'ọ tọ dųhedu g'ii-shi nafu mu iphe, dụ l'okoro-a; gbahalepho lẹ mu ngufutaje iya bẹ ọ dųkwaa ree; ọ kwa g'o mee g'ọ dų ngu l'uche.” ⁴³ Ọ bya alwaphutakwa azụ byatashikwa; ẹphe nọdu ekukwaphọ mgbẹnya; kẹle mgbẹnya jiru phẹ ẹnya ejiji.

⁴⁴ Ọ pakwaru phẹ haa bya atugbua ọzo bya eje epfuru nu Chileke k'ugbo ẹto; pfukwaapho iphe, o pfuhawaru. ⁴⁵ O mechaa; bya abyapfuta ndu ono, ẹphe l'iya swi ono; bya asu phẹ: “?Unu nọkpoe pho lẹ mgbenya g'unu nọ iya? ?Unu nọkpokwadia lẹ nwa atuta unme unu obu? Unu lekwa l'o ruakwaru. Abubu-Ndiphe be e deakwaru ye l'eka ndu iphe-ẹji. ⁴⁶ Unu gbeshikwa g'anyi je. Ọ kwa onye deru mu ye nu obu abya nu pho.”

Egude Jizosu

(*Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jion 18:3-12*)

⁴⁷ Tọbodu iya bu; Jizosu kpukwaduru-a opfu l'onu; Jiudasu-a, bu onye yikwa l'umadzu iri l'ẹbo pho-a buru phereketeke; yele igwe oha swiwaru. Ẹphe pagbaaru mma mekpoo mgboro. Ndu ziru phẹ nu buru ndu-ishi uke Chileke waa ndu bu ogerenya ndu Jiu. ⁴⁸ Onye ono, deru iya ye onoya pfiwaru phẹ iphe, ya e-me g'ẹphe gude maru onye ophu o bu. Ọ sūhawaru phẹ l'oo onye ono, ya e-jepfu je etsutsua onu ono bu onye ẹphe e-gude.

⁴⁹ Jiudasu jeepho phaa byapfuta Jizosu bya ekele iya ekele su iya: “Ọnyibe! ?I dupho?” bya etsutsua ya onu l'asha.

⁵⁰ Jizosu su iya: “Ishikomu; jero emee iphe, i byaru.” Ndu ono bya bya azupyabe Jizosu; gudesia ya ike. ⁵¹ Tọbodu iya bu; onye lanu lẹ ndu ono, ẹphe lẹ Jizosu shi nodu ono yeepho eka mia mma iya swaramu; gbua nwokoro onye-ishi ndu-ishi uke Chileke; pafu iya nchi. ⁵² Jizosu su iya: “Mi-phu mma ngu azu l'obo iya; kele onyemoneye, bu o-gbu-mma l'a-la lẹ mma. ⁵³ Tọo ?i dobesu lẹ mu taa dudu ike asu Nna mu nta-a g'o dzoo mu; mbu l'oo ye unubuku unwu-ojozi-imigwe ẹgwegwa g'ẹphe bya nta-a? ⁵⁴ Ọle; ?denukwanu g'oo-shi vu; mbu

iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke, bu iya suru l'iphe-a, eme nu-a mefutaje g'oome-a?"

⁵⁵ Noo teke Jizosu suru ikpoto ndu byaru iya egude: “?Unu chigbaa mma; chiru mgboro abya mu egude? ? Mu bu onye ana nfu? Mu l'unu shikwa anoduje mboku-mboku l'eze-ulo Chileke; aka mu ezi unu iphe; ophu unu egudekpodaaru mu. ⁵⁶ Ole iphemiphe-a mewaru k'ophu iphe, ndu mpfuchiru Chileke deru l'ekwo-opfu Chileke aa-vufutakota g'ephe pfuru iya.”

Ndu etsoje iya nu g'ephe ha paru iya haa; gbackashihi.

Jizosu l'iphu ndu-ikpe

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55,63-71; Jion 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Ndu guderu Jizosu kpota iya kpuru tugbua jeshia ibe onye bu onye-ishi ndu-ishi uke Chileke. Epha onye ono bu Kayafasu. O buru l'eka ono be ndu ezije ekemu me ndu bu ogerenya dzukotahawaru. ⁵⁸ Pyita gbenuzenya etso iya azu azu jasu ephe bahu ibe onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ono. O bya abahu bya eje anokube ndu nche; chiru enya ye ge ya humakpoo iphe, a-buru ishi iya. ⁵⁹ Ndu-ishi uke Chileke me ndu ogbo-ikpe l'ophu chotahaa ibo, ephe e-bo Jizosu; g'ee-shi g'ee-kpee ya mpfugbu. ⁶⁰ Ophu o dudu iphe, ephe humaru, bu iphe, o meru; l'eka a gbekwa du igwe agba iya ekebe eregede. A nonyaa; umadzu ebo bya ⁶¹ bya asu: “O kwa nwoke-a suru le ya a-du ike mebyishia eze-ulo Chileke; ya akpukwaa ya l'ime abali eto-a.”

⁶² Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ono gbalihu bya asu iya: “?Ti yedu onu l'iphe, bu ekebe owa-a, ephe agbagbaa ngu-a?” ⁶³ Ophu Jizosu epfuduru opfu. Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ono su iya: “Pfukwaa mele Chileke, dzu ndu. ?Bu ngu bu Kereshi obu? Mbụ Onye-Ndzota ono, Chileke kweru ukwe iya-a. ?Bu ngu bu Nwa Chileke obu?”

⁶⁴ Jizọsu sụ iya: “Ọekwa ngu phọ bẹ o shi l'ọnu. Ọ l'ọo gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; nta-a bẹ unu a-hụma Abubu-Ndiphe l'ẹka ọ nọ l'ẹkutara Chileke, bu Ọkalibe-Kakọta-Ike. Teme e -mechaa bẹ unu a-hụmakwa iya phọ l'ẹka ọ nọ l'urwukpu shi l'igwe abya.”

⁶⁵ Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ono woru uwe kẹ yẹbedua bu onye-ishi-a ziaa sụ: “Nwoke-a pfubiyakwaru Chileke nta-a. ?Bubahunaa ekebe ọnu ọzo bẹ anyi achọkwadu? Unu nūmawaru-a epfubiyi, oopfubiyishi Chileke. ⁶⁶ ?Bụ ọnu bu ikpe unu nta-a?”

Ephe tuko wua ọnu nanu sụ: “Iphe, gbaru iya nu bu ọnu!”

⁶⁷ Noo teke ephe wataru iya avu ọnu-mini l'iphu; chiahaa ya iphe; ndu echi iya ẹka lẹ nchi sụ iya: ⁶⁸ “Gube ọphu suru l'ị bu Kéreshi ọbu; pfunaa mpfuchiru ọbu; kọo onye chiru ngu iphe ono.”

Pyita ago lẹ ya ta amadu Jizọsu

(*Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; JiỌn 18:15-18,25-27*)

⁶⁹ Gẹ Pyita nọ l'etezi l'ulo-ikpe ono; bẹ nwamgboko, yee nemadzu bu byapfutaru iya bya asu iya: “Gubedua yikwa-a lẹ ndu etsoje nwọphu Galili-a, bu Jizọsu-a.”

⁷⁰ Pyita nọdu l'edzudzu-oha l'ẹka ono gọo ẹgo sụ: “Ha! Mu ta amakwa iphe, iipfu.” ⁷¹ Pyita gbeshiepho l'ẹka ono tugbuja je anọdu l'ọnu-oguzo. Nwamgboko ọzo, yee nemadzu bukwapho ebubu hụmakwa iya bya asu ndu nọ l'ẹka ono: “Nwoke-a bẹ yikwa lẹ ndu etsoje Jizọsu; mbu nwọphu Nazaretu.”

⁷² Pyita gọkwaapho ẹgo ọzo buta angu ria sụ: “Mu ta amakwa nwoke ono.”

⁷³ A nọepho nwanshiji; ndu pfugbaaru lẹ mgboru ẹka ono bya bya asu Pyita: “Ta agoshi ẹgo l'ị yichaa ya-a; olu-opfu ngu gbawaru ngu ama.”

⁷⁴ Ọ wata eri angu sụ gẹ Chileke gbukwaa ya ilu mẹ ọ -bụdu ire-lanụ bẹ ya epfu-a. Sụ: “Mu ta amakwa onye ono, unu epfu opfu iya ono.”

Teke onokwapho oke-ọku nchi-abọhu raa ọrà. ⁷⁵ Noo ya bụ; Pyita nyata opfu, Jizosu pfuru sụ: “Oke-ọku nchi-abọhu -bya ara ọrà; bẹ i gọakwaru ego ugbo ẹto l'i ti madu onye mu bụ.” Ọ tųgbua lufu je anodu raahaa ẹkwa arashi iya ike.

27

A kpụ Jizosu akpupfu Payileti

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; JiỌn 18:28-32)

¹ Nchi bọhuepho; ndu-ishi uke Chileke l'ophu mẹ ndu bụ ọgerenya ndu Jiu bya achia idzu g'ephe gbua Jizosu. ² Ẹphe kee Jizosu ẹgbu; kputa iya kpuru jeye nnajioha, bụ Payileti l'ẹka.

Anwuhu Jiudasu

(Ndu 1:18-19)

³ Jiudasu-a, bụ iya deru Jizosu ye-a hụmaepho l'e kperu Jizosu mpfugbu; izimanu lwa iya azu. Ọ chita ukporo pangu ẹ pangu iri ono chiphu azu je achiru nu ndu-ishi uke Chileke waa ndu bụ ọgerenya ono sụ phe: ⁴ “Mu meakwaru iphe-ẹji. Ọ kwa onye adudu iphe, o meru bẹ mu deru nu g'e gbua ono.”

Ẹphe sụ iya: “?Bụ onye akpa ngu ishi iya ono? Tọbudu g'i jewarọ amaru g'ii-me iya.”

⁵ Jiudasu chiru okpoga ono ghakaa l'eze-ulo Chileke; ọ buru iya atugbu je eworu onwiya swi-gbua.

⁶ Ndu-ishi uke Chileke bya ewota okpoga ono bya asu: “Okpoga-a ta abukwa iphe, ee-yekobe l'okpoga Chileke eshinu ọ bụ aswa mee ishi nemadzu.” ⁷ Tọbudu iya bụ; ẹphe chia idzu wota okpoga ono je azua onye akpuje ite

alì; woru alì ono mee alì ẹka ee-lije nlwamulwa. ⁸ Noo ya bu; e kuahaa alì ono ẹgu-mee jasù ntanù-a.

⁹ Noo ya bu; iphe, onye mpfuchiru, bu Jieremaya pfuru je avua, bu iphe, sùru: “Ephè chita ukporo pangu lẹ pangu iri ono, bu aswa, unwu Ízurelu kwetarù l'ephè a-pfù l'ishi mu ono; ¹⁰ je azua okpu-ite alì, bu iya bu gẹ Nnajiuphu pfuru iya ya.*”

Payileti aji Jizosu aji

(Mak 15:1-5; Luk 23:3-5; JiỌn 18:33-38)

¹¹ Jizosu bya apfuru l'iphu nnajioha obu. Nnajioha bya ajiya ya sù: “?Bu ngu bu Eze ndu Jiu?”

Jizosu sù iya: “Oekwa ngu pho be o shi l'onu.”

¹² Ndu-ishi uke Chileke me ndu bu ogerenya wata epfushi igwerigwe iphe, du eji, ephe sùru l'o meru; ophu Jizosu epfuduru opfu yeru phe.

¹³ Payileti sù iya: “?O kwa l'i numaru igwerigwe iphe, ephe epfugbaa l'i meshiru?”

¹⁴ Ophu o yeduru iya onu; mbu g'o ka mma l'oo olu-opfu lanu; mbu o kwata du nnajioha ono okpobe biribiri.

Ekpe Jizosu mpfugbu

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; JiỌn 18:39—19:16)

¹⁵ Noo ya; o buwaa omelali phe l'anodu abo Obo Ojaghata ono be nnajioha ahajeru phe onye mkporo lanu g'o la; mbu onye ephe sukpoerupho g'o haaru phe. ¹⁶ Teke ono; o duru nwoke, a maru amaru, no mkporo; ephe iya bu Barabas. ¹⁷ Tobudu iya bu; ephe dzukobeepho l'eka lanu; Payileti sù phe: “?Bu onye ole be o du unu gẹ mu haaru unu g'o la? ?Bu Barabas; to o Jizosu onye eekuje Kereshi?” ¹⁸ Kele o mawaru l'oo

* ^{27:10} ^{27:10} Guna Zek 11:12,13.

ɛnya-pfɛrupfuru bɛ ndu-ishi uke Chileke gude kpɛtaru iya Jizɔsu.

¹⁹ Payileti nɔdukwadua l'ulo-ikpe ono; nyee ya zia g'a bya asu iya g'o tɔ dukwa iphe, oo-me nwoke ono, pfɛberekoto ono; kɛle ya rwɔkwaru nrwɔ l'ɛnyashi jee iphe-ɛhuka, paru ɛka l'ɔpfu ɛhu iya.

²⁰ Tɔbudu iya bu; ndu-ishi uke Chileke mɛ ndu bu ɔgerenya ono kwaru ikpoto ndu ono ye g'ɛphe su g'a haaru phɛ Barbasu; megbua Jizɔsu. ²¹ Nnajioha ono bya ajikwa phɛ ɔzo su: “?Bu onye ole l'ime umadzu ɛbo-a bɛ ɔ du unu gɛ mu haaru unu g'o la?” ɛphe tua uzu su: “Barbasu.”

²² Payileti su phɛ: “?Unu sukwanuru gɛ mu me Jizɔsu; onye eeku Kɛreshi gɛnu?” ɛphe tuko wɛa ɔnu nanu su: “Pfɛ-gbua ya!”

²³ ɔ su phɛ: “?K'ishi gɛnu? ?Bu gɛnu bu ɛjo-iphe, o meru?” ɛphe kabakpɔo ya nu arashi ike su: “Pfɛ-gbua ya!”

²⁴ Tɔbudu iya bu; Payileti nɔnyaa; bya amaru l'ɔ tɔ dudu iphe, ya epfuta iya; l'ɔ chia utsu abya adada; o kuta mini kwɔ onwiya ɛka l'iphu ikpoto ndu ono su: “ɛka mu ta adukwa l'ɔchi nwoke-a. ɔ kwa unu maru g'unu e-me iya.”

²⁵ Ikpoto ndu ono tuko tua uzu su: “G'ɔchi iya tukoru anyi l'ishi mɛ l'ishi unwu anyi.”

²⁶ Tɔbudu iya bu; o woru Barbasu haaru phɛ su g'o la; bya asu g'e chia Jizɔsu iphe. E chichaa ya iphe; ɔ kpuru iya nu g'e je akpɔpyabe iya l'oswebe.

Ndu ojɔgu eme Jizɔsu
sukusuku

(Mak 15:16-20; Jiɔn 19:2-3)

²⁷ Tɔbudu iya bu; ndu ojɔgu kɛ nnajioha ono duru Jizɔsu bahu l'ulo-ikpe nnajioha; bya ekukɔo ndu ojɔgu

nwibe phẹ g'ẹphe ha. ²⁸ Ẹphe yeshia ya uwe iya bya achita uwe kpowula-kpowula uswe yee ya. ²⁹ Ẹphe bya egude obvu kpa a okpu-eze woru kpebe iya; bya aparu mgboro de ya l'ekutara. Ẹphe bya egbushiru iya ikpere l'iphu wata iya eme sukusuku su iya: “Ndzụ dukwa ngu! Eze ndu Jiu.” ³⁰ Ẹphe avua ya Onu-mini; bya eworu mgboro ono emoje iya l'ishi. ³¹ Ẹphe meghecha ya sukusuku ono; bya eyefu iya kpowula-kpowula uwe ono; bya eyee ya uwe iya; bya akpuru iya jeshia apfugbu.

Aapfugbu Jizosu

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; JiOn 19:17-27)

³² Ẹphe wufutashia bya ahuma onye Sayirini, epha iya bu Sayimonu. Ẹphe kebuta iya su g'o vutabude Jizosu oswebe iya ono. ³³ Ẹphe byarwutaepho eka aza Golugota, bu iya bu okpokoro ishi; ³⁴ epe woru mee, a gwaru obvu, atsọ ilu; nu Jizosu g'o ngua; g'iphe te eme iya ehuka shii. O tsue ya pho onu; ophu o kweedu iya angungu.

³⁵ Ẹphe kpopyabe iya l'oswebe l'eka ono bya atua ido gude kee uwe iya. Ono mee o vua mbu iphe ono, ndu mpfuchiru pfuru su: “Ẹphe woru uwe mu keeru onwophe. O rwua l'uwe mu eyeje l'ime ehu epe tularu iya ido.” ³⁶ Ẹphe mecha; bya anoshia wata iya eche nche. ³⁷ E dee iphe ono, epe suru l'o meru ono pfube l'oswebe ono. Iphe, e deru bu: “Owa-a bu Jizosu; Eze ndu Jiu.” ³⁸ E wokwarupho umadzu labo, ana nfu; kpopyabekwaphe yee ya l'eka ono; onye ophuu ndu l'uzo ekutara iya; onye ophuu ndu l'uzo ekicha iya.

³⁹ Ndu aghata aghata ndu epfubyishi Jizosu; ekweru iya une asuje iya: ⁴⁰ “?Tọ bunu ngu-a bu nwophu suru l'ii-nwukposhi eze-ulo Chileke gude ujiku eto kpukwaa

ya-a? Dzɔnaa onwongu mɛ ɔ -bɔru ngu-a bɔ Nwa Chileke ɔbu. Shinu l'oswebe ono nyifuta!”

⁴¹ Ndu-ishi uke Chileke mɛ ndu ezije ekemu mɛ ndu bɔ ɔgerenya nɔdu eɸfuru iya kwaphu kwaphu sɔ: ⁴² “ɔ dzɔru ndu ɔzo; ɔɸhu ɔ dɔedunu ike dzɔo onwiya. ɔ -bɔru eze ndu Ízurelu; g'o shinu l'oswebe l'ɛka ono nyizeta g'anyi ekweta l'ɔ bɔ iya bɔ Kéreshi ɔbu. ⁴³ ɔ sɔru l'ɔo Chileke bɛ ya ma; lɛ ya bɔ Nwa Chileke; ngwa; gɛ Chileke dzɔnaa ya nta-a mɛ ɔ -bɔru l'ɔ dɔ Chileke ree.”

⁴⁴ ɔmadzu ɛbo ono, anajɛ nɸu ono, a tɔkoru ɛpɸe l'iya kɔɔpyabe l'oswebe ɸɔ nɔdu akɔkwa iya ɸɔ ɛgube ɔnu ono.

Anwɔhu Jizɔsu

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jiɔn 19:28-30)

⁴⁵ Tɔbodu iya bɔ; ɛnyanwu keɛrupɸo l'ishi; nchi jihu l'alɪ ono; nɔo gbiriri jasɔ l'ɛnyanwu agbuze. ⁴⁶ ɛnyanwu gbuzɛɸɸo; Jizɔsu chishia mkpu ike sɔ: “Elayi! Elayi! ? Lema sabakutani?” Bɔ iya bɔ: “Chileke mu! Chileke mu! ?Bɔ gɔnu bɛ o gude ɪ haa mu nkɪnyi mu?”

⁴⁷ Ndu harɔ ɸɸuru l'ɛka ono nɔma iya sɔ: “Nwoke ono ekukwa Elayijia.” ⁴⁸ Onye lanɔ gbagbɔɸɸo teke ono teke ono je ewota asancha ɔɸhu amɪje mini woru gwɔo lɛ mɛe-venɪga, woru tsebe l'oshi, dɔ ogologo woru nɔ iya g'ɔ ngɔa. ⁴⁹ Ndu ɔɸhuu sɔ: “Unu gebewarɔ g'anyi maru ?Elayijia l'a-bya bya adzɔo ya?”

⁵⁰ Jizɔsu bya echishia mkpu ike ɔzo bya atubuhu unme.

⁵¹ Noo ya; ɛkwa egbobutajɛ ɛnya ɛka aagwajɛ Chileke, nɔ l'ime eze-ɔlo Chileke ono shiɛɸɸo l'ishi gbaɸɸo kɛ tararaa jasɔ l'alɪ gbajahɔ ɛbo. Alɪ nmakɔta jiiijiii; oke mkpuma gbawashiɸu. ⁵² Ipɸe, bɔ ilu ghekɔtaru ɔnu. Igwerigwe ndu dɔ nsɔ, bɔ ndu nwɔhuhawaru anwɔhu tɔko shi l'ɔnwu tetagbaa dzɔru ndzɔ. ⁵³ ɛpɸe shigbaa

l'ime ilu ono lufuta. Jizos̄u shiepho l'onwu teta dzuru ndzu; ephe wuba le Jierusalemu. A du igwerigwe huma phe.

⁵⁴ Tɔbudu iya bu; onye-ishi ndu ojogu ndu Romu waa ndu ojogu iya, ephe l'iya pfuru eche Jizos̄u nche-a; tuko tsuhu ebvu g'ephe humaeru pho ali-onma-jiiijiii ono waa iphemiphe, mekotaru nu. Ephe su: “?Unu maru-a le nwoke-a bukwa Nwa Chileke eviya.”

⁵⁵ O duru ikpoto unwanyi, kuru unyenya ele enya g'ephe maru iphe, eme nu. Unwanyi ono shi le Galili tsota Jizos̄u; ejeru iya ozi. ⁵⁶ Meri onye Magudala yi l'unwanyi ono. Meri ophu nwuru Jiemusu; nwua Jios̄efu yiru iya; waa ne unwu Zebedi.

Elili Jizos̄u

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jion 19:38-42)

⁵⁷ O be l'unzenyashi; nwoke oke amadu lanu, shi le Arimatiya bya; epa iya bu Jios̄efu. Yebedua l'onwiya yikwa l'onye etsoje Jizos̄u. ⁵⁸ Nwoke ono bya ejepfu Payileti je arwo ya g'a haaru iya odzu Jizos̄u ge ya lia. Payileti su g'a pee ya ya. ⁵⁹ Tɔbudu iya bu; Jios̄efu bya eje apazeta odzu obu bya egude ekwa ochaa, inyi adudu gude kwaa ya. ⁶⁰ O bya eje eworu iya nyebe l'ilu ke yebe Jios̄efu; ilu, o turu k'ophuu. Ilu ono be o turu le mkpuma, ha shii. O bya eswita oke mkpuma swichia onu ilu obu; o buru iya atugbu. ⁶¹ Meri onye Magudala me Meri ophunapho nodukwapho l'eka ono. Ephe tuko nodugbaa anoo l'eka ono gha iphu l'ilu obu.

Eche nche l'ilu Jizos̄u

⁶² O be le nchitabohu iya, bu iya bu mboku atuta unme; ndu-ishi uke Chileke me ndu Farisii bya edzukobe jepfu Payileti ⁶³ je asu iya: “Nnajiuphu; anyi nyatakwaru le teke nwoke ono, dzu-gburu onwiya l'uka ono nokwadu

ndzu be o sujeru l'a -nɔɛpho abali ɛto be ya e-shi l'ɔnwu teta dzuru ndzu ɔzo. ⁶⁴ Zinaa g'e chee ilu ono ɔkpobe nche jasɔ abali k'ɛto onoya; a-nɔnyaa ndu etsoje iya nu je je ezita odzu iya l'oshi wata epfu l'o shi waa l'ɔnwu teta dzuru ndzu. G'ɛjo ũka k'ikpazu ta akanu k'ivuzo shii.”

⁶⁵ Payileti su phe: “?O kwa l'unu nweru ndu nche? Unu tugbua je echekpɔo ilu ono g'o du unu.”

⁶⁶ Ephe tugbua je egude eze mkpuma swichia ɔnu ilu ono rengurengu; bya eworu iphe-ɔhubama mee ya; woru ndu nche ye iya; a wata iya eche nche.

28

Eshi l'ɔnwu teta dzuru ndzu

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jiɔn 20:1-10)

¹ Eswe-atuta-unme -bvɛpho; o beɛpho le gɛregere nchi-abɔhu mbɔku Sonde; Meri; onye Magudala; waa Meri ɔphuu; jeshia l'ilu ono. ² A bya ele ɛnya; ali wata anma oke jiiijiii; kele ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiuphu be shi l'igwe phezeta bya eswifu eze mkpuma ono je anmakoru iya l'eli. ³ Ugbugba iya nɔdu egbu nwɛinwii g'ebemu-igwe. Uwe iya nɔdu acha pemu pemu g'aka-mini-sunoo. ⁴ Ndu nche ono tsuhu iya ebvu; phukota kpaakpaakpaa; dabyichaɛrupho ge ndu nwuhuru anwuhu.

⁵ Ojozi-imigwe ono su unwanyi ono: “Unubɛdua; unu ta atsukwa ebvu; kele mu maru l'onye unu achɔ bu Jizosu; onye a kpɔpyaberu l'oswebe. ⁶ O to nɔekwa l'eka-a. O tetaakwaru dzuru ndzu ɔzo, bu iya bu iphe, o pfuhawaru unu-a. Unu byanu ahuma eka Nnajiuphu obu shi nyeru. ⁷ Unu jekwa ɛgwegwa je epfuaru iya ndu etsoje iya nu l'o shiakwa l'ɔnwu teta dzuru ndzu; l'o vuakwa

unu ụzo jeshia Gálili; l'unu a-hụma iya l'ẹka ono. Nokwa iphe, mu byaru unu ezizi bụ ono.”

⁸ Ẹphe gude ndzụ-agụgu mē oke ẹhu-utso shi l'ilu ono gbaru ọso tughua ẹgwegwa jeshia ya akọru ndu etsoje iya nū.

⁹ A bya ele ẹnya; Jizọsu byapfutawaa unwanyi ono bya asụ phẹ: “?Unu ndụpho?” Ẹphe gbapfuta iya; bya adaa kpurumu l'iphu iya; wogbaaru iya ẹka l'okpa; bya abaarụ iya ẹja. ¹⁰ Jizọsu sụ phẹ: “Gẹ ndzụ ba agụkwa unu. Unu tughuekwapho je akaru unwunna mu phẹ g'ẹphe jeshia Gálili; l'onoo ẹka ẹphe a-hụma mu bụ ono.”

Iphe ndu nche epfu

¹¹ Unwanyi ono nọdukwadu l'ụzo; ndu ojogu pho, eche nche pho vuwaru phẹ ụzo wuba l'ime Jierúsalemu je akokotaru ndu-ishi uke Chileke iphemiphe, mekotaru nū. ¹² Ndu-ishi ono ẹphe lẹ ndu bụ ọgerenya bya edzukobeepho chia idzụ bya eworu okpoga, ha shii nū ndu ojogu ono iphe uphalazu; ¹³ sụ phẹ: “Unu sụjekwa l'ọo ndu etsoje iya nū byaru l'enyashi bya ezita odzu iya teke unu eku mgbenya.” ¹⁴ “Ọ -buru l'unu pfuru nno; o -rwua nnajioha lẹ nchi; unu te iveshi onu; kẹle anyi amaru-a g'anyi e-gude pfufu unu.”

¹⁵ Ẹphe kwe hm; nata okpoga obu je emee g'e ziru phẹ. Ọ buru iya bụ l'ẹphe epfua nno; o dzuru ali Jiu mgburugburu jasụ ntanụ-a.

*Jizọsu egoshi ndu etsoje
iya nū onwiya*

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jiọn 20:19-23; Ndu 1:6-8)

¹⁶ Tọbudu iya bụ; ndu etsoje Jizọsu ono ẹphe n'iri lẹ nanụ tughua; ọ buru phẹ eje Gálili. Ẹphe je anodu l'úbvú ono, Jizọsu tūhawaru phẹ onu iya ono. ¹⁷ Ẹphe hụmaepho Jizọsu obu; ẹphe baarụ iya ẹja. Obenu l'ọ

duru ndu ọp̄hu haru b̄o obu ẹbo. ¹⁸ Jiz̄osu byapfuta ph̄e bya asu ph̄e: “Chileke b̄e meakwaru g'iphe, bu ike, n̄o l'imigwe m̄e ọp̄hu n̄o l̄e mgboko n̄odu mu l'ẹka. ¹⁹ Ọo ya bu; unu je emee ọhamoha g'ẹphe bu ru ndu etsoje mu nu. Unu gudeje ẹpha k̄e Nna; m̄e k̄e Nwa; m̄e k̄e Unme-d̄u-Nso mee ph̄e baputizimu. ²⁰ Unu zije ph̄e g'ẹphe meje iphemiphe, bu iphe, mu kakotaru unu g'unu meje. Unu h̄uma ah̄uma l̄e mu nokwa swiru unu mboku-mboku jeye teke mgboko a-bvu.”

Bayıburu Izii
Izii: Bayıburu Izii Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Izii)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Dec 2021 from source files dated 30 Dec 2021

c6885c7c-c550-5b8b-a4fe-4bd714af4f6d